

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 11.07.2001
COM(2001) 398 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Σύνοψη

Η παρούσα ανακοίνωση αποσκοπεί στη διεύρυνση της συζήτησης για το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων, με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και των ενδιαφερομένων πλευρών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, των νομικών, των ακαδημαϊκών και των ομάδων καταναλωτών.

Η προσέγγιση ορισμένων ειδικών τομέων του δικαίου των συμβάσεων σε επίπεδο ΕΚ καλύπτει ένα μεγάλο αριθμό θεμάτων. Ο νομοθέτης σε επίπεδο ΕΚ έχει ακολουθήσει μια επιλεκτική προσέγγιση, με την έκδοση οδηγιών για συγκεκριμένες συμβάσεις ή συγκεκριμένες τεχνικές εμπορίας, όπου εντοπίστηκε ανάγκη εναρμόνισης. Στην παρούσα φάση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την ανάγκη ανάληψης περαιτέρω δράσης στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, πόσο μάλλον αφού η σημερινή κατά περίπτωση προσέγγιση ενδεχομένως δεν είναι κατάλληλη για την επίλυση όλων των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν.

Η Επιτροπή αναζητεί πληροφορίες για το κατά πόσον τα προβλήματα οφείλονται σε αποκλίσεις του δικαίου των συμβάσεων μεταξύ των κρατών μελών και, αν όντως είναι έτσι, ποια είναι τα προβλήματα αυτά. Συγκεκριμένα, η ανακοίνωση θέτει το ερώτημα του κατά πόσον μπορούν προβλήματα που σχετίζονται με τη σύναψη, την ερμηνεία και την εκτέλεση διασυνοριακών συμβάσεων να επηρεάσουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Επίσης, η Επιτροπή ενδιαφέρεται να μάθει κατά πόσον η ύπαρξη διαφορετικών δικαίων περί συμβάσεων αποθαρρύνουν τις διασυνοριακές συναλλαγές ή αυξάνουν το κόστος αυτών. Η ανακοίνωση ζητεί επίσης την υποβολή απόψεων σχετικά με το κατά πόσον η υφιστάμενη προσέγγιση όσον αφορά την εναρμόνιση του δικαίου των συμβάσεων ανά τομέα μπορεί να δημιουργήσει αντιφάσεις σε επίπεδο ΕΚ ή να έχει ως αποτέλεσμα την υιοθέτηση ενός μη ενιαίου τρόπου ερμηνείας της νομοθεσίας της ΕΚ και λήψης εθνικών μέτρων μεταφοράς.

Εάν εντοπίζονται συγκεκριμένα προβλήματα, η Επιτροπή επιθυμεί να της υποβληθούν γνώμες σχετικά με τις λύσεις που πρέπει ή μπορούν να δοθούν. Στην προσπάθεια εντοπισμού δυνατών λύσεων, η ανακοίνωση περιέχει ένα μη εξαντλητικό κατάλογο πιθανών λύσεων. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να προτείνουν άλλες λύσεις.

- Να αφεθεί η λύση των προβλημάτων που εντοπίζονται στην αγορά.
- Να προωθηθεί η ανάπτυξη κοινών και μη δεσμευτικών αρχών για το δίκαιο των συμβάσεων, που θα χρησιμοποιούνται από τα συμβαλλόμενα μέρη για τη σύναψη των συμβάσεων, από τα εθνικά δικαστήρια και τους επιδιαιτητές για την έκδοση αποφάσεων και από τους εθνικούς νομοθέτες για το σχεδιασμό νομοθετικών πρωτοβουλιών.
- Να γίνει επισκόπηση και βελτίωση της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΚ στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, έτσι ώστε να γίνει πιο συνεκτική ή να προσαρμοστεί έτσι ώστε να καλύπτει καταστάσεις που δεν προβλέπονταν κατά τη χρονική στιγμή της θέσπισής της.
- Να θεσπιστεί ένας νέος μηχανισμός σε επίπεδο ΕΚ. Μπορούν να συνδυαστούν διάφορα στοιχεία: η φύση της πράξης που θα θεσπιστεί (κανονισμός, οδηγία ή σύσταση), η σχέση με το εθνικό δίκαιο (που μπορεί να αντικατασταθεί ή να συνυπάρχει), το θέμα των προαιρετικών κανόνων στο πλαίσιο των εφαρμοστέων διατάξεων και του κατά πόσον τα συμβαλλόμενα μέρη θα μπορούν να επιλέγουν την εφαρμογή του κοινοτικού μηχανισμού ή αν αυτός θα ισχύει αυτόματα, ως δίκτυο

ασφαλείας ελάχιστων διατάξεων, σε περίπτωση που τα συμβαλλόμενα μέρη δεν έχουν συμφωνήσει σε μια συγκεκριμένη λύση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2.	ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ.....	6
3.	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	7
3.1.	Ισχύουσα νομοθεσία.....	7
3.1.1.	Διεθνείς πράξεις	7
3.1.2.	Περιγραφή του κοινοτικού κεκτημένου	8
3.2.	Συνέπειες για την εσωτερική αγορά.....	9
3.3.	Ενιαία εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου	11
4.	ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ.....	13
4.1.	Επιλογή I. Καμία δράση σε επίπεδο ΕΚ.....	15
4.2.	Επιλογή II. Ανάπτυξη κοινών αρχών για το δίκαιο των συμβάσεων, που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη σύγκλιση των εθνικών δικαίων	15
4.3.	Επιλογή III. Βελτίωση της ποιότητας της ήδη υφιστάμενης νομοθεσίας	17
4.4.	Επιλογή IV. Θέσπιση νέας και εκτενούς νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΚ.....	18
4.5.	Άλλες επιλογές	20
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	20

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών έχει εντατικοποιηθεί η συζήτηση σχετικά με την εναρμόνιση του ουσιαστικού ιδιωτικού δικαίου και κυρίως του δικαίου των συμβάσεων¹.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει μια σειρά ψηφισμάτων που αφορούν τη δυνατότητα εναρμόνισης του ουσιαστικού ιδιωτικού δικαίου. Το 1989 και το 1994, με ψηφίσματά του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε την έναρξη των εργασιών για τη θέσπιση ενός κοινού ευρωπαϊκού κώδικα ιδιωτικού δικαίου². Στα ψηφίσματά του αυτά, το Κοινοβούλιο αναφέρει ότι η εναρμόνιση συγκεκριμένων τομέων του ιδιωτικού δικαίου είναι πολύ σημαντική για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Το Κοινοβούλιο αναφέρει επίσης ότι η ενοποίηση κύριων κλάδων του ιδιωτικού δικαίου υπό τη μορφή ενός ευρωπαϊκού αστικού κώδικα θα αποτελέσει το αποτελεσματικότερο μέσο εναρμόνισης, προκειμένου να πληρούνται οι νομικές προδιαγραφές της Κοινότητας προκειμένου να επιτευχθεί μια ενιαία αγορά χωρίς σύνορα.
3. Επίσης, στο ψήφισμά του της 16ης Μαρτίου 2000 σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο "θεωρεί ότι επιβάλλεται μεγαλύτερη εναρμόνιση στον τομέα του αστικού δικαίου στην ενιαία αγορά και ζητεί από την Επιτροπή να εκπονήσει μελέτη για το θέμα αυτό"³. Στην απάντησή της της 25ης Ιουλίου 2000 προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή αναφέρει ότι "θα υποβάλει ανακοίνωση στα άλλα θεσμικά όργανα και στο κοινό με στόχο μια σε βάθος και όσο το δυνατόν ευρύτερη συζήτηση εντός της προθεσμίας του 2001 που όρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο" στο Τάμπερε. Η Επιτροπή αναφέρει επίσης ότι "λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς και τις μελλοντικές εμπορικές και τεχνολογικές τάσεις, η ανακοίνωση αυτή θα αναλύει το, ισχύον ή υπό προετοιμασία, κοινοτικό κερτημένο σε τομείς που άπτονται του αστικού δικαίου προκειμένου να εντοπίσει και να αξιολογήσει τις ελλείψεις καθώς και τις περατωθείσες ή τρέχουσες ακαδημαϊκές εργασίες".
4. Πραγματικά, στα συμπεράσματα της συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Τάμπερε, στην παράγραφο 39, ζητείται "όσον αφορά το ουσιαστικό δίκαιο, η διεξαγωγή μιας συνολικής μελέτης σχετικά με την ανάγκη σύγκλισης της νομοθεσίας των κρατών μελών σε θέματα αστικού δικαίου, προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια για την καλή λειτουργία των αστικών διαδικασιών"⁴. Στον "Πίνακα αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τη δημιουργία χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης"⁵, ανακοινώνεται η

¹. Cf. Ole Lando and Hugh Beale (eds.), *Principles of European Contract Law Parts I and II*, (Kluwer Law International, 2000); Academy of European Private Lawyers, *European Contract Code – Preliminary draft*, (Universita Di Pavia, 2001), στη συνέχεια αναφέρεται ως «ομάδα της Πάβια»· 'Study Group for a European Civil Code'. Εκτενής συζήτηση, συμπεριλαμβανομένης λεπτομερούς βιβλιογραφίας, θεμάτων που αφορούν το αστικό δίκαιο στην Ευρώπη παρατίθεται στο Hartkamp, Hesselink, Hondius, Joustra, Perron (eds.), *Towards a European Civil Code* (Kluwer Law International, 1998).

². EE C 158, 26.6.1989, σ. 400 (Ψήφισμα A2-157/89). EE C 205, 25.7.1994, σ. 518 (Ψήφισμα A3-0329/94).

³. EE C 377, 29.12.2000, p. 323 (Ψήφισμα B5-0228, 0229 – 0230 / 2000, σ. 326 σημείο 28).

⁴. Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Τάμπερε, 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, SI (1999) 800.

⁵. COM (2000) 167, 24.3.2000, όπως ενημερώθηκε το Νοέμβριο του 2001, βλ. COM (2001) 278, 23.05.2001.

έκδοση ενός συμβουλευτικού εγγράφου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Τάμπερε ασχολήθηκε με θέματα που αφορούν τη δικαστική συνεργασία στον τομέα του αστικού δικαίου, βάσει του Τίτλου IV της συνθήκης ΕΚ. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα ανακοίνωση μπορεί να ερμηνευθεί ως το πρώτο βήμα προς την υλοποίηση των συμπερασμάτων του Τάμπερε.

5. Τέλος, η παρούσα ανακοίνωση περιλαμβάνεται επίσης στην ανακοίνωση της Επιτροπής για το ηλεκτρονικό εμπόριο και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες⁶, στο πλαίσιο της πολιτικής για την εξασφάλιση της συνοχής του νομοθετικού πλαισίου στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
6. Εξέχοντες εκπρόσωποι του ακαδημαϊκού κόσμου συζήτησαν εκτενώς το θέμα της εναρμόνισης συγκεκριμένων τομέων του δικαίου των συμβάσεων. Πρόσφατα δημοσιεύτηκαν δύο σχέδια που αφορούσαν τον κώδικα συμβάσεων⁷ και τις γενικές αρχές του δικαίου των συμβάσεων⁸. Οι ακαδημαϊκές εργασίες συνεχίζονται και περιλαμβάνουν την εξέταση και άλλων θεμάτων που δεν συμπεριλαμβάνονται στα δύο σχέδια που δημοσιεύτηκαν, όπως συμβάσεις σε συγκεκριμένους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ασφαλιστικές συμβάσεις, κατασκευαστικές συμβάσεις, επιχειρηματικές απαιτήσεις, χρηματοδοτικές μισθώσεις και ορισμένους τομείς του ιδιοκτησιακού δικαίου. Συγκεκριμένα, οι ακαδημαϊκές εργασίες επικεντρώνονται σε τομείς ιδιαίτερα σημαντικούς για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων σε όλη την Ευρώπη.⁹
7. Η ακαδημαϊκή εργασία που έχει εκτελεστεί αφορά τόσο τη θέσπιση ενός δεσμευτικού κώδικα όσο και τη θέσπιση αρχών αναφοράς (restatements), οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν όταν χρειάζεται, για την παροχή αξιόπιστων συγκριτικών πληροφοριών σχετικά με την ευρωπαϊκή νομική κατάσταση σε αυτούς τους τομείς.
8. Η προσέγγιση ορισμένων τομέων του δικαίου των συμβάσεων σε επίπεδο ΕΚ έχει καλύψει ένα μεγάλο αριθμό θεμάτων. Κατά την περίοδο 1985-1999¹⁰ εκδόθηκαν

⁶. COM (2001) 66 τελ., 7.2.2001, σ. 11.

⁷. Η "ομάδα της Πάβια" δημοσίευσε πρόσφατα το έγγραφο "*European Contract Code – Preliminary draft*", (Universita Di Pavia, 2001) βάσει της εργασίας της «Academy of European Private Lawyers». Ο κώδικας αυτός περιέχει ένα σύνολο κανόνων και λύσεων που βασίζονται στους νόμους κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελβετίας και καλύπτουν τη σύνταξη, το περιεχόμενο, την ερμηνεία, την εκτέλεση και τη μη εκτέλεση μιας σύμβασης, τη λήξη και την παράτασή της, άλλες συμβατικές ανωμαλίες και ένδικα μέσα.

⁸. Η "Επιτροπή Ευρωπαϊκού Δικαίου Συμβάσεων" (η οποία έχει λάβει το μεγαλύτερο μέρος της επιδότησής της από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) δημοσίευσε βιβλίο που έχουν επιμεληθεί οι Ole Lando και Hugh Beale με τίτλο "*Principles of European Contract Law Parts I and II*", (Kluwer Law International, 2000). Το βιβλίο αυτό περιέχει κοινές αρχές για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σε θέματα που αφορούν τη σύνταξη, την εγκυρότητα, την ερμηνεία και το περιεχόμενο συμβάσεων, την αρμοδιότητα ενός αντιπροσώπου να ενεργεί δεσμευτικά για τον εκπροσωπούμενο, την εκτέλεση, τη μη εκτέλεση και τα ένδικα μέσα. Το βιβλίο περιέχει προτάσεις για κοινούς κανόνες και περιλαμβάνει σχόλια και συγκριτική ανάλυση για κάθε κανόνα.

⁹. Μια άλλη σημαντική ακαδημαϊκή εργασία που βρίσκεται σε εξέλιξη στον τομέα αυτό είναι η «Study Group on a European Civil Code» (Ομάδα μελέτης για έναν ευρωπαϊκό αστικό κώδικα), η οποία αποτελείται από ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες των 15 κρατών μελών και ορισμένων υποψήφιων χωρών. Η εργασία τους αφορά θέματα όπως "Πωλήσεις/Υπηρεσίες/Μακροχρόνιες συμβάσεις", "Εγγυήσεις", "Εξωσυμβατικές υποχρεώσεις" ή "Μεταβίβαση ιδιοκτησίας κινητών αγαθών" και περιλαμβάνει συγκριτική έρευνα που έχει ως στόχο την υποβολή τελικού σχεδίου για τους εν λόγω τομείς.

¹⁰. Οδηγία 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών (ΕΕ L 171, 7.7.1999, σ.12). Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1993 σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των

επτά οδηγίες στον τομέα των καταναλωτών, οι οποίες αφορούν θέματα συμβάσεων. Και σε άλλους τομείς σημειώνεται μια αυξημένη προσέγγιση¹¹.

9. Αυτή η εναρμόνιση ανά τομέα αφορούσε συγκεκριμένες συμβάσεις ή συγκεκριμένες τεχνικές εμπορίας. Εκδίδονταν οδηγίες όπου εντοπιζόταν κάποια ιδιαίτερη ανάγκη εναρμόνισης.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ

10. Στην παρούσα φάση της συζήτησης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συλλέγει πληροφορίες σχετικά με την ανάγκη ανάληψης μιας μακρόπνοης δράσης στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, πόσο μάλλον αφού μια σταδιακή προσέγγιση δεν θα είναι ικανή να επιλύσει τα προβλήματα που ενδεχομένως προκύψουν. Αυτό δεν αφαιρεί από την Επιτροπή το δικαίωμα να υποβάλει στο μέλλον προτάσεις για την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης για θέματα που αφορούν το δίκαιο των συμβάσεων, εφόσον υπάρξει συγκεκριμένη ανάγκη, κυρίως όσον αφορά πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη ή που πρόκειται να αναληφθούν στο πλαίσιο της πολιτικής για την εσωτερική αγορά.
11. Επομένως, σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι η διεύρυνση της δημόσιας συζήτησης, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής σε αυτήν των καταναλωτών, των επιχειρήσεων, των επαγγελματιών ενώσεων, των δημόσιων διοικήσεων και φορέων, του ακαδημαϊκού κόσμου και όλων των ενδιαφερομένων πλευρών. Στο μέρος Γ εξετάζονται η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά το δίκαιο των συμβάσεων, η σπουδαιότητά του στις διασυνοριακές διαπραγματεύσεις και τα προβλήματα ενιαίας εφαρμογής του δικαίου της ΕΚ. Στο μέρος Δ παρουσιάζεται το γενικό πλαίσιο για την περαιτέρω πολιτική της ΕΚ στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων.

συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, 21.4.1993, σ. 29). Οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 1990 για τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις (ΕΕ L 158, 23.6.1990, σ. 59). Οδηγία 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1985 για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (ΕΕ L 372, 31.12.1985, σ. 31). Οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1986 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη (ΕΕ L 42, 12.2.1987, σ. 48) όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 90/88 (ΕΕ L 61, 10.3.1990, σ. 14) και την οδηγία 98/7 (ΕΕ L 101, 1.4.1998, σ. 17). Οδηγία 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 1997 για την προστασία των καταναλωτών κατά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (ΕΕ L 144, 4.6.1997, σ. 19). Οδηγία 94/47/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 1994 περί της προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης (ΕΕ L 280, 29.10.1994, σ. 83).

- ¹¹. Ως παραδείγματα αναφέρονται: Οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1986 για το συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ΕΕ L 382, 31.12.1986, σ. 17), Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 171, 17.7.2000, σ. 1), Οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ L 200, 8.8.2000, σ. 35), Οδηγία 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1985 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων (ΕΕ L 210, 7.8.1985, σ. 29) όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 99/34/ΕΚ (ΕΕ L 141, 4.6.1999, σ. 20), Οδηγία 97/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 1997 για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων (ΕΕ L 43, 14.2.1997, σ. 25).

12. Το δίκαιο των συμβάσεων περιλαμβάνει πολλούς τομείς δικαίου. Αυτοί συνδέονται με τις διαφορετικές πολιτιστικές και νομικές παραδόσεις των κρατών μελών, όμως τα νομικά συστήματα των κρατών μελών σχετικά με το δίκαιο των συμβάσεων διαθέτουν παρόμοιες έννοιες και κανόνες. Το δίκαιο των συμβάσεων συνιστά την κύρια νομοθεσία και υπάρχει ήδη κοινοτική νομοθεσία που ρυθμίζει το δίκαιο των συμβάσεων, παρά το γεγονός ότι αυτή η νομοθεσία της ΕΚ έχει προκύψει ως αποτέλεσμα μιας νομοθετικής προσέγγισης ανά τομέα.
13. Οι τομείς που αναφέρονται στην παρούσα ανακοίνωση περιλαμβάνουν συμβάσεις πωλήσεων και κάθε είδος συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών¹². Οι γενικοί κανόνες όσον αφορά την εκτέλεση, τη μη εκτέλεση και τα ένδικα μέσα συνιστούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των συμβάσεων και ως εκ τούτου καλύπτονται επίσης. Εξίσου σημαντικοί είναι και οι κανόνες που αφορούν γενικά θέματα, όπως η σύνταξη μιας σύμβασης και η εγκυρότητα και η ερμηνεία της. Εξάλλου, λόγω του οικονομικού πλαισίου, ενδιαφέρον μπορούν να παρουσιάσουν και κανόνες σχετικά με τις πιστωτικές εγγυήσεις όσον αφορά κινητά αγαθά, όπως επίσης και το δίκαιο περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Τέλος, πρέπει να εξεταστούν και οι πτυχές του δικαίου περί αστικής ευθύνης που συνδέονται με συμβάσεις και με άλλα χαρακτηριστικά της εσωτερικής αγοράς, αφού αποτελούν ήδη μέρος του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου.
14. Σε ορισμένους τομείς του ιδιωτικού δικαίου, οι συμβάσεις συνιστούν μόνο ένα από τα δυνατά ρυθμιστικά μέσα, δεδομένης της πολυπλοκότητας της σχέσης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Οι τομείς αυτοί, όπως το δίκαιο περί απασχόλησης και το οικογενειακό δίκαιο, αφορούν ειδικά θέματα και δεν καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση.
15. Η Επιτροπή επιθυμεί την επικέντρωση της παρούσας ανακοίνωσης σε δύο τομείς: πρώτον, στα προβλήματα που ενδεχομένως οφείλονται στις αποκλίσεις των εθνικών δικαίων περί συμβάσεων και, δεύτερον, σε επιλογές σχετικά με το μέλλον του δικαίου των συμβάσεων στην ΕΚ. Αυτό θα δώσει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική στον τομέα αυτό και να προτείνει τα απαραίτητα μέτρα.

3. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3.1. Ισχύουσα νομοθεσία

3.1.1. Διεθνείς πράξεις

16. Διεθνή ένδικα μέσα προσφέρουν λύσεις σε συγκεκριμένα προβλήματα που ενδεχομένως προκύψουν λόγω των διαφορών στο εθνικό δίκαιο των συμβάσεων. Το πρώτο ένδικο μέσο είναι η εφαρμογή ενιαίων ιδιωτικών διεθνών κανόνων για να καθοριστεί ποιο δίκαιο ισχύει για τη σύμβαση. Η σημαντικότερη πράξη είναι η συνθήκη της Ρώμης¹³ που έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη.

¹². COM(2001)66 τελ., 7.2.2001, σ. 11

¹³. Σύμβαση της Ρώμης του 1980 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (παγωμένη μορφή), ΕΕ C 27, της 26.1.1998, σ. 34)

17. Οι κανόνες της συνθήκης της Ρώμης ισχύουν για συμβατικές υποχρεώσεις σε κάθε περίπτωση που ενέχει επιλογή ανάμεσα στα δίκαια διαφορετικών χωρών¹⁴. Στο πλαίσιο της συνθήκης, τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν για το ποιο εθνικό δίκαιο είναι εφαρμοστέο. Ωστόσο, η συνθήκη περιορίζει την επιλογή όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο και καθορίζει ποιο δίκαιο είναι εφαρμοστέο σε περίπτωση που δεν έχει γίνει επιλογή. Επίσης, οι κανόνες δεν ισχύουν για τους τομείς, που αναφέρεται στο άρθρο 1 της συνθήκης (όπως θέματα που αφορούν το καθεστώς ή τη νομική ικανότητα φυσικών προσώπων ή ασφαλιστικές συμβάσεις που καλύπτουν κινδύνους στις επικράτειες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας).
18. Το δεύτερο μέσο είναι η εναρμόνιση των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου σε διεθνές επίπεδο.. Η πιο συναφής πράξη είναι η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1980, σχετικά με τις συμβάσεις διεθνών πωλήσεων αγαθών (CISG), που έχουν εγκρίνει όλα τα κράτη μέλη εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία.
19. Με τη CISG θεσπίζονται ενιαίοι κανόνες για τις διεθνείς πωλήσεις αγαθών, οι οποίοι ισχύουν για συμβάσεις πωλήσεων, εκτός αν ορίζεται αντίθετα από τα μέρη. Από το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης εξαιρούνται ορισμένοι τομείς, όπως η πώληση αγαθών που αγοράζονται για προσωπική, οικογενειακή ή οικιακή χρήση καθώς και η πώληση μετοχών, επενδυτικών τίτλων ή αξιόγραφων.
20. Η σύμβαση περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν τη σύσταση σύμβασης (προσφορά και αποδοχή προσφοράς) και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πωλητή και του αγοραστή. Η σύμβαση δεν αφορά την εγκυρότητα της σύμβασης ή των διατάξεών της αλλά ούτε και με το αποτέλεσμα που μπορεί να έχει η σύμβαση στην ιδιοκτησία των πωληθέντων αγαθών. Τέλος, η σύμβαση δεν ασχολείται με το θέμα της ευθύνης του πωλητή εκτός των όρων της σύμβασης.

3.1.2. Περιγραφή του κοινοτικού κεκτημένου

21. Πολλές κοινοτικές πράξεις περιλαμβάνουν διατάξεις για την εναρμόνιση θεμάτων που αφορούν το ιδιωτικό δίκαιο. Ορισμένες οδηγίες καθορίζουν κανόνες για τη σύναψη σύμβασης, τη μορφή και το περιεχόμενο μιας προσφοράς και την αποδοχή της καθώς και για την εκτέλεση σύμβασης, δηλαδή για τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Πολλές οδηγίες καθορίζουν επίσης λεπτομερώς το περιεχόμενο των πληροφοριών που πρέπει να δίδονται στα μέρη σε διάφορα στάδια, κυρίως πριν από τη σύναψη της σύμβασης.

Ορισμένες οδηγίες καλύπτουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, όσον αφορά την εκτέλεση της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της ελλιπούς εκτέλεσης και της μη εκτέλεσης.

¹⁴. Εκτός με τη σύμβαση υπάρχει και η Σύμβαση των Βρυξελλών που υπογράφηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 1968 και αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε από τις συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη σύμβαση αυτή. Η σύμβαση ορίζει ποιος φορέας είναι αρμόδιος για την επίλυση της υπόθεσης. Για όλα τα κράτη μέλη, εκτός της Δανίας, η σύμβαση αντικαθίσταται από 1ης Μαρτίου 2002 από τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 44/2001 της 22ας Δεκεμβρίου 2000 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 12, 16.1.2001, σ. 1).

22. Στο παράρτημα I δίδεται μια περιγραφή των πλέον συναφών κοινοτικών πράξεων σχετικά με το δίκαιο των συμβάσεων. Στο παράρτημα II αναφέρονται οι δεσμευτικές και μη δεσμευτικές πράξεις που αφορούν βασικά θέματα του ιδιωτικού δικαίου. Το παράρτημα III αποτελεί μια δομημένη παρουσίαση του κοινοτικού κεκτημένου, δίδοντας μια εικόνα του βαθμού στον οποίο η νομοθεσία σε κοινοτικό επίπεδο αλλά και η CISG έχουν αντιμετωπίσει ήδη θέματα του δικαίου των συμβάσεων, σε τομείς που θίγονται στην παρούσα ανακοίνωση.

3.2. Συνέπειες για την εσωτερική αγορά

23. Η Επιτροπή θέλει να διαπιστώσει εάν η συνύπαρξη των εθνικών δικαίων περί συμβάσεων στα κράτη μέλη δημιουργεί άμεσα ή έμμεσα εμπόδια στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και, εάν ναι, σε ποιο βαθμό. Εάν διαπιστωθεί η ύπαρξη παρόμοιων εμποδίων, ενδεχομένως θα κληθούν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να προβούν σε κατάλληλες ενέργειες.

24. Με τη συνθήκη ΕΚ αποδίδονται στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα εξουσίες προκειμένου να προωθηθεί η δημιουργία και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, και κυρίως η ελεύθερη διακίνηση αγαθών, ατόμων, υπηρεσιών και κεφαλαίου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ΕΚ πέτυχε μια σημαντική μείωση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν σε συναλλαγές σε όλη την ΕΚ αλλά και εκτός αυτής οι οικονομικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευαστών, των παροχέων υπηρεσιών, των ενδιάμεσων και των καταναλωτών.

25. Οι τεχνικές εξελίξεις, όπως οι δυνατότητες που προσφέρει το Διαδίκτυο για το ηλεκτρονικό εμπόριο, διευκολύνουν τους οικονομικούς παράγοντες στην ολοκλήρωση συναλλαγών από μακρινές αποστάσεις. Η εισαγωγή του ευρώ ως κοινού νομίσματος δώδεκα κρατών μελών της ΕΚ αποτελεί επίσης ένα σημαντικό παράγοντα που θα διευκολύνει το διασυνοριακό εμπόριο. Ωστόσο, παρά τις μέχρι τώρα σημαντικές επιτυχίες, εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένα προβλήματα. Οι αγορές δεν είναι ακόμη τόσο αποτελεσματικές όσο θα μπορούσαν και θα έπρεπε να είναι, προς ζημία όλων των εμπλεκόμενων μερών.

26. Η ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών, με τη μορφή πωλήσεων, χρηματοδοτικής μίσθωσης ή αντιστάθμισης, διέπεται από μια σύμβαση. Επομένως, προβλήματα που αφορούν τη σύναψη, την ερμηνεία και την εφαρμογή συμβάσεων που χρησιμοποιούνται στο διασυνοριακό εμπόριο μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Ανταποκρίνονται οι υφιστάμενοι κανόνες του δικαίου των συμβάσεων στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες των επιχειρήσεων και των καταναλωτών στην εσωτερική αγορά ή χρειάζεται η ανάληψη κοινοτικής δράσης;

27. Γενικά, τα εθνικά συστήματα για το δίκαιο των συμβάσεων καθορίζουν την αρχή της συμβατικής ελευθερίας. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, τα συμβαλλόμενα μέρη είναι ελεύθερα να συμφωνήσουν τους δικούς τους συμβατικούς όρους. Ωστόσο, κάθε σύμβαση διέπεται από τους νόμους και τις δικαστικές αποφάσεις ενός συγκεκριμένου κράτους. Ορισμένοι από αυτούς τους εθνικούς κανόνες δεν είναι υποχρεωτικοί και τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να αποφασίσουν είτε να εφαρμόσουν τους κανόνες αυτούς είτε να συμφωνήσουν σε διαφορετικούς όρους. Άλλοι πάλι εθνικοί κανόνες είναι υποχρεωτικοί, ιδίως όταν υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στις θέσεις των συμβαλλόμενων μερών, όπως στις συμβάσεις με μισθωτές ή καταναλωτές.

28. Συνήθως, η ύπαρξη διαφορετικών εθνικών συστημάτων δεν δημιουργεί προβλήματα στις διασυνοριακές συναλλαγές, αφού τα μέρη μπορούν να αποφασίσουν ποιο δίκαιο διέπει τη σύμβασή τους. Επιλέγοντας ένα εθνικό δίκαιο, αποδέχονται όλους τους υποχρεωτικούς κανόνες αυτού του δικαίου, όπως και εκείνους τους μη υποχρεωτικούς κανόνες τους οποίους δεν αντικαθιστούν με διαφορετικούς όρους. Ωστόσο, μπορεί να προκύψουν συγκρούσεις μεταξύ υποχρεωτικών κανόνων δικαίου σε μια χώρα με αντίθετους υποχρεωτικούς κανόνες του εθνικού δικαίου μιας άλλης χώρας. Οι συγκρούσεις αυτές, ανάμεσα στους διαφορετικούς υποχρεωτικούς κανόνες, μπορούν να επιδράσουν αρνητικά στις διασυνοριακές συναλλαγές.
29. Παρ' ό,τι δεν απαιτείται από τους εθνικούς νόμους, ορισμένες ρήτρες σε συμβάσεις μπορεί να προκύπτουν από την κοινή πρακτική σε ένα δεδομένο κράτος μέλος, ειδικά εάν η πρακτική αυτή έχει επισημοποιηθεί σε τυποποιημένες συμβάσεις. Μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη η σύναψη μιας σύμβασης που περιέχει διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις από αυτές που εφαρμόζονται γενικά σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος. Υπάρχουν σημαντικοί οικονομικοί όπως και νομικοί λόγοι που καθιστούν πολύ δύσκολο ή και αδύνατο για ένα μέρος να συμφωνήσει με τους όρους και προϋποθέσεις σε μια τυποποιημένη σύμβαση που χρησιμοποιείται γενικά στο κράτος μέλος του άλλου μέρους και αντίστροφα.
30. Για τους καταναλωτές και κυρίως για τις ΜΜΕ, η άγνοια άλλων συστημάτων δικαίου των συμβάσεων μπορεί να λειτουργήσει ως αντικίνητρο για τη σύναψη διασυνοριακών συναλλαγών. Αυτό ήταν και το αιτιολογικό ορισμένων κοινοτικών πράξεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Επομένως, οι παροχείς αγαθών και υπηρεσιών μπορεί να θεωρήσουν οικονομικά ασύμφορη την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε καταναλωτές σε άλλες χώρες και να αποτραπούν από παρόμοιες δραστηριότητες. Στον τομέα των υπεργολαβιών, οι διατάξεις που καλύπτουν τις συμβάσεις υπεργολαβίας και εφοδιασμού διαφέρουν πολύ στα κράτη μέλη¹⁵. Αυτές οι διαφορές μπορούν να καταστήσουν δύσκολη τη συμμετοχή υπεργολάβων - βασικά ΜΜΕ - σε διασυνοριακές συμφωνίες.
31. Επίσης, η ύπαρξη διαφορετικών εθνικών νομικών κανόνων, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους της συναλλαγής, κυρίως του κόστους πληροφόρησης και ενδεχομένως των δικαστικών δαπανών, για τις επιχειρήσεις γενικά και τις ΜΜΕ και τους καταναλωτές ειδικότερα. Μπορεί να υποχρεωθούν τα συμβαλλόμενα μέρη να ζητήσουν ενημέρωση και νομική συμβουλή σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή ενός άγνωστου σε αυτά ξένου νόμου. Εάν στη σύμβαση έχει επιλεγεί το εφαρμοστέο δίκαιο, αυτό ισχύει για το συμβαλλόμενο μέρος του οποίου το δίκαιο δεν επιλέχτηκε. Ισχύει σε μικρότερο βαθμό και για συμβάσεις στις οποίες τα μέρη έχουν συμφωνήσει τυποποιημένους συμβατικούς όρους, όταν οι όροι αυτοί δεν καλύπτουν όλα τα ενδεχόμενα προβλήματα.
32. Αυτό το αυξημένο κόστος συναλλαγής μπορεί να αποτελέσει ένα ανταγωνιστικό μειονέκτημα, για παράδειγμα στην περίπτωση που ένας ξένος παροχέας ανταγωνίζεται έναν παροχέα που εδρεύει στην ίδια χώρα με τον υποψήφιο πελάτη.

¹⁵. Πρόκειται για ένα ειδικό νόμο περί υπεργολαβίας (Ιταλία) και ένα νόμο περί συνθηκών πληρωμής υπεργολάβων (Γαλλία) έως και για διατάξεις περί συμβατικών σχέσεων του αστικού κώδικα στα περισσότερα κράτη μέλη (π.χ. στη Γερμανία, η υπεργολαβία εμπίπτει στο νόμο του 1976 περί γενικών όρων επιχειρήσεων και σε ορισμένα άρθρα του αστικού κώδικα).

33. Η Επιτροπή επιδιώκει την υποβολή απόψεων για το κατά πόσο προκύπτουν προβλήματα για την εσωτερική αγορά από τις προαναφερθείσες συνθήκες καθώς και για άλλα θέματα που αφορούν το δίκαιο των συμβάσεων και παρεμποδίζουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

3.3. Ενιαία εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου

34. Ο νομοθέτης της ΕΚ πρέπει να εξασφαλίζει συνέπεια στη σύνταξη της νομοθεσίας της ΕΚ καθώς επίσης και στην εφαρμογή της στα κράτη μέλη. Τα μέτρα που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να είναι συμβατά μεταξύ τους, να ερμηνεύονται κατά τον ίδιο τρόπο και να έχουν τον ίδιο αντίκτυπο σε όλα τα κράτη μέλη. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, σε απόφασή του, αναφέρει ότι "από την ανάγκη τόσο της ενιαίας εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου όσο και της εφαρμογής της αρχής της ισότητας προκύπτει ότι στο περιεχόμενο μιας διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της εννοίας και του περιεχομένου της, πρέπει κανονικά να δίδεται, σε όλη την Κοινότητα, αυτοτελής και ενιαία ερμηνεία"¹⁶.
35. Στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, ο ευρωπαίος νομοθέτης έχει ακολουθήσει μια αποσπασματική προσέγγιση όσον αφορά την εναρμόνιση. Η προσέγγιση αυτή, σε συνδυασμό με απρόβλεπτες εξελίξεις της αγοράς, μπορεί να οδηγήσει σε αντιφάσεις κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Για παράδειγμα, υπό ορισμένες συνθήκες¹⁷, είναι δυνατή η εφαρμογή τόσο της οδηγίας για τις πωλήσεις κατ' οίκον όσο και της οδηγίας για τη χρονομεριστική μίσθωση. Και οι δύο οδηγίες παρέχουν στον καταναλωτή το δικαίωμα απόσυρσης, ωστόσο η χρονική περίοδος κατά την οποία ο καταναλωτής μπορεί να ασκήσει αυτό το δικαίωμα είναι διαφορετική. Παρ' ό,τι παρόμοιες περιπτώσεις αντίφασης ανάμεσα στους κανόνες δεν είναι συνηθισμένες, η Επιτροπή θα επιθυμούσε να της υποβληθούν πληροφορίες σχετικά με προβλήματα που οφείλονται σε ενδεχόμενες αντιφάσεις μεταξύ των κοινοτικών κανόνων.
36. Η χρήση αφηρημένων όρων στο δίκαιο της ΕΚ μπορεί επίσης να δημιουργήσει προβλήματα στην ομοιόμορφη εκτέλεση και εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και των εθνικών μέτρων. Οι αφηρημένοι όροι μπορεί να εκφράζουν μια νομική έννοια για την οποία σε κάθε εθνικό δίκαιο υφίστανται διαφορετικές νομικές διατάξεις¹⁸.

¹⁶. Υπόθεση C-357/98 *The Queen v Secretary of State for the Home Department ex parte: Nana Yaa Konadu Yiadom*, (2000) ΣΝΔ - 9265, παρ. 26. Βλ. επίσης υπόθεση C-287/98 *Luxemburg v. Linster*, (2000) ΣΝΔ-6917, παρ. 43· υπόθεση C-387/97 *Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας*, (2000) ΣΝΔ-5047· υπόθεση C-327/82 *Ekro v Produktschap voor Vee en Vlees* [1984] ΣΝΔ I - 107, παρ. 11· Η αρχή της ενιαίας εφαρμογής ισχύει και στον τομέα του ιδιωτικού δικαίου, βλ. υπόθεση C-373/97 *Διονύσιος Διαμαντής κατά Ελληνικού Δημοσίου και Οργανισμού Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων ΑΕ (ΟΑΕ)*, (2000) ΣΝΔ I-1705, παρ. 34· υπόθεση C-441/93 *Παφίτης και λοιποί κατά Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος Α.Ε. και λοιπών* [1996] ΣΝΔ I-1347, παρ. 68 έως 70.

¹⁷. Βλ. υπόθεση C-423/97, *Travel-Vac S.L. and Manuel José Antelm Sanchís* [1999] ΣΝΔ I-2195.

¹⁸. Τα θέματα αυτά εξετάστηκαν σε πρόσφατη μελέτη του ΕΚ, η οποία συντάχθηκε από μια ομάδα ανεξάρτητων νομικών εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου. Όσον αφορά τον όρο "ζημία", αναφέρει: "Οι ευρωπαϊκοί νόμοι που διέπουν την ευθύνη δεν περιέχουν μια ενιαία αιτιολογημένη έννοια του όρου ζημία, ούτε αναφέρονται στον τρόπο ορισμού του, κάτι το οποίο οπωσδήποτε καθιστά δύσκολη την ανάπτυξη ευρωπαϊκών οδηγιών στον τομέα αυτό", Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ΓΔ Έρευνας: *'Study of the systems of private law in the EU with regard to discrimination and the creation of a European Civil Code'* (PE 168.511, p. 56). Ορισμένες οδηγίες (άρθρο 9 της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ, άρθρο 17 της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ) περιέχουν διαφορετικούς ορισμούς

37. Γενικά, η ύπαρξη διαφορών μεταξύ των διατάξεων των οδηγιών μπορεί να εξηγηθεί με τη διαφορετικότητα των προβλημάτων που επιδιώκουν να επιλύσουν αυτές οι οδηγίες. Δεν μπορεί λοιπόν να έχει κανείς την απαίτηση ένας όρος που χρησιμοποιείται για την επίλυση ενός προβλήματος να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο σε ένα διαφορετικό πλαίσιο. Ωστόσο, πρέπει να εξαλείφονται οι διαφορές από πλευράς όρων και εννοιών που δεν μπορούν να αποδοθούν στην ύπαρξη διαφορετικών προβλημάτων που πρέπει να επιλυθούν.
38. Επίσης, η εγχώρια νομοθεσία που θεσπίζουν τα κράτη μέλη προκειμένου να εφαρμόσουν τις κοινοτικές οδηγίες παραπέμπει σε εγχώριες έννοιες αυτών των αφηρημένων όρων. Αυτές οι έννοιες διαφέρουν σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο¹⁹. Η απουσία μιας ενιαίας κατανόησης του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά γενικούς όρους και έννοιες, σε ένα συγκεκριμένο τομέα ή σε τομείς που συνδέονται μεταξύ τους, μπορεί να οδηγήσει στην ύπαρξη διαφορετικών πρακτικών στα διάφορα κράτη μέλη²⁰.
39. Αυτό το πρόβλημα δεν υφίσταται σε οριζόντια θέματα που αφορούν γενικούς όρους του δικαίου των συμβάσεων, όπως αναφέρθηκε προηγούμενα. Αφορά συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς²¹.
40. Η Επιτροπή, προκειμένου να αποφύγει προβλήματα όπως αυτά που προαναφέρθηκαν, προβληματίζεται για το κατά πόσον η απαραίτητη συνέπεια μπορεί να εξασφαλιστεί μέσω της υφιστάμενης προσέγγισης ή αν θα χρειαστούν άλλοι τρόποι. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή επιθυμεί να της υποβληθούν πληροφορίες για πρακτικά προβλήματα που αφορούν το δίκαιο των συμβάσεων, τα οποία οφείλονται στον τρόπο εφαρμογής και υλοποίησης των κανόνων της ΕΚ στα κράτη μέλη.

για τον όρο "ζημία". Ωστόσο, κάθε ορισμός έχει δοθεί μόνο για το σκοπό της εκάστοτε οδηγίας. Άλλες οδηγίες (άρθρο 5 της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ) χρησιμοποιούν τον όρο χωρίς να δίνουν ορισμό του.

¹⁹. Το πρόβλημα αυτό επισημαίνεται σε μια υπόθεση που εκκρεμεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (C-168/00, *Simone Leitner/TUI Deutschland GmbH & Co KG*). Βάσει μιας σύμβασης οργανωμένων διακοπών που συνάφθηκε στα πλαίσια της αυστριακής νομοθεσίας με ένα γερμανικό γραφείο ταξιδίων, ο ενάγων ζητεί αποζημίωση για "ηθικές ζημιές" (μη επανορθώσιμη παραμονή στο νοσοκομείο κατά την περίοδο των διακοπών). Η αυστριακή νομοθεσία δεν προβλέπει αποζημίωση γι' αυτού του είδους τη ζημία, κάτι που προβλέπει η νομοθεσία της Γερμανίας και ορισμένων άλλων κρατών μελών. Ο ενάγων παραπέμπει στο άρθρο 5 της οδηγίας για τις οργανωμένες διακοπές, αναφέροντας ότι το άρθρο αυτό καθορίζει συγκεκριμένη έννοια του όρου "ζημία", που περιλαμβάνει την "ηθική ζημία".

²⁰. Η Επιτροπή, στην έκθεσή της για την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τους εμπορικούς αντιπροσώπους (COM (1996) 364 τελ., της 23.7.1996), υπογραμμίζει ότι η εφαρμογή του συστήματος αποζημίωσης σε περίπτωση ζημίας που προβλέπεται στην εν λόγω οδηγία και αφορά την ίδια πραγματική κατάσταση έχει εντελώς διαφορετικά πρακτικά αποτελέσματα στην εφαρμογή της, στη Γαλλία και στο ΗΒ, λόγω της διαφορετικής μεθόδου υπολογισμού του ύψους της αποζημίωσης.

²¹. Το πρόβλημα που αναφέρεται εδώ υπάρχει και εκτός του τομέα του δικαίου των συμβάσεων. Γι' αυτό, στην έκθεσή της για τη ρύθμιση των ευρωπαϊκών αγορών κινητών αξιών, η επιτροπή σοφών υπό τον Alexandre Lamfalussy επισημαίνει τα προβλήματα που οφείλονται στη χρήση, σε ορισμένες οδηγίες στον οικονομικό τομέα, διφορούμενων εννοιών, που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν αυτές τις οδηγίες κατά διαφορετικό τρόπο. Τελική Έκθεση, Βρυξέλλες, 15.2.2001, Παράρτημα 5 (Αρχική έκθεση της 9.11.2000).

4. ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

41. Από τις αντιδράσεις στο παρόν έγγραφο μπορεί να διαπιστωθούν προβλήματα στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, όσον αφορά τις διασυνοριακές συναλλαγές. Εάν τα προβλήματα αυτά δεν μπορούν να επιλυθούν ικανοποιητικά μέσω μιας κατά περίπτωση προσέγγισης, μπορεί να επιδιωχθεί σε επίπεδο ΕΚ η λήψη οριζόντιου μέτρου για την εκτενή εναρμόνιση των κανόνων που διέπουν το δίκαιο των συμβάσεων. Ωστόσο, υπάρχουν ασφαλώς όρια όσον αφορά τις εξουσίες παρέμβασης της Επιτροπής και των άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΚ σε αυτόν τον τομέα.
42. Κάθε μέτρο πρέπει να είναι σύμφωνο με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης ΕΚ και στο πρωτόκολλο σχετικά με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα. Όπως επισημαίνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα ψηφίσματά του σχετικά με τις εκθέσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας²², η αρχή της επικουρικότητας αποτελεί δεσμευτικό νομικό κανόνα, ο οποίος δεν αποτελεί εμπόδιο στη νόμιμη άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Η ανάγκη επίτευξης μιας ισορροπίας στην εφαρμογή αυτής της αρχής έχει επισημανθεί από διάφορα κράτη μέλη²³ και από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.
43. Η αρχή της επικουρικότητας λειτουργεί ως οδηγός για το πώς πρέπει να ασκούνται οι εξουσίες της Κοινότητας. Η επικουρικότητα αποτελεί ένα δυναμικό πλαίσιο και πρέπει να εφαρμόζεται βάσει των στόχων που θέτει η συνθήκη. Επιτρέπει στην Κοινότητα να αναλαμβάνει δράση εντός των ορίων των εξουσιών της, επεκτείνοντας τη δράση αυτή όπου χρειάζεται και, αντίθετα, περιορίζοντας ή τερματίζοντας τη δράση αυτή όταν δεν υπάρχει πλέον λόγος²⁴. Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΚ, αντί σε εθνικό επίπεδο, πρέπει να παρέχει σαφή πλεονεκτήματα. Όταν θέλει κανείς να υπάρξει αντίκτυπος σε όλη την ΕΚ, τότε η ανάληψη δράσης σε κοινοτικό επίπεδο είναι αναμφισβήτητα ο καλύτερος τρόπος για την εξασφάλιση της ομοιόμορφης μεταχείρισης στα πλαίσια των εθνικών συστημάτων και για την προώθηση της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.
44. Εκτός αυτού, η νομοθεσία πρέπει να είναι αποτελεσματική και να μη δημιουργεί υπερβολικούς περιορισμούς στις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές ή στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών. Η αρχή της αναλογικότητας, η οποία είναι μια από τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, ορίζει ότι τα μέτρα που θεσπίζονται από τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του πρόσφορου και αναγκαίου για την επίτευξη των στόχων που επιδιώκονται με τη θέσπιση της εν λόγω νομοθεσίας· όταν υπάρχει η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε πολλά κατάλληλα μέτρα, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και τα μειονεκτήματα που δημιουργούνται δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τους στόχους που επιδιώκονται²⁵. Σίγουρα, η Επιτροπή έχει χρέος

²². COM (2000) 772 τελ., 30.11.2000, σ. 3.

²³. COM (2000) 772 τελ., 30.11.2000, σ. 3.

²⁴. Βλ. Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (ΕΕ C 340, 10.11.1997, σ. 105).

²⁵. Υπόθεση C-331/88 Fedesa [1990] ΣΝΔ-4023, παρ. 13· Υπόθεση C-133/93, C-300/93 και C-362/93 Crispolti [1994] ΣΝΔ-4863, παρ. 41· Υπόθεση C-157/96 The Queen v Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, Commissioners of Customs & Excise, ex parte: National Farmers' Union [1998] ΣΝΔ-2236, παρ. 60.

να προτείνει μέτρα που είναι αναγκαία για να συμπληρώσει τις προσπάθειες των κρατών μελών προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της συνθήκης. Η Επιτροπή ακολουθεί δύο κριτήρια προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι καθορισμένοι στόχοι είναι κατάλληλοι από πολιτικής και νομικής πλευράς: την ικανότητα των εθνικών και περιφερειακών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών να ενεργήσουν για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται σε μια κοινοτική διάταξη και τη συμβατότητα ή συμμόρφωση αυτών των στόχων με τις εθνικές ή κλαδικές πρακτικές²⁶.

45. Η προετοιμασία νομοθετικών προτάσεων με την έκδοση ανακοινώσεων και πράσινων και λευκών βιβλίων αποτελεί έναν τρόπο διαβούλευσης ανάμεσα στον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών και τα θεσμικά όργανα σε όλα τα επίπεδα, όσον αφορά την καταλληλότητα, το επίπεδο και το περιεχόμενο των νομοθετικών πράξεων για την επίτευξη αυτών των στόχων. Επίσης, η Επιτροπή θα προβεί στον εντοπισμό τομέων παρέμβασης, με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των επιχειρήσεων, για τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων που θα είναι προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών. Η παρούσα ανακοίνωση, ενδεχομένως και άλλα έγγραφα, αποσκοπεί στο να εξακριβωθεί κατά πόσον υπάρχει ανάγκη ανάληψης κοινοτικής δράσης και σε ποιους τομείς.
46. Υπάρχει μια σειρά επιλογών που μπορούν να εξεταστούν στην περίπτωση που η κατά περίπτωση προσέγγιση δεν μπορεί να λύσει πλήρως το πρόβλημα. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει συνοπτικά τέσσερα πιθανά σενάρια:
- I. Καμία δράση σε επίπεδο ΕΚ
 - II. Ανάπτυξη κοινών αρχών για το δίκαιο των συμβάσεων, που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη σύγκλιση των εθνικών δικαίων.
 - III. Βελτίωση της ποιότητας της ήδη υφιστάμενης νομοθεσίας
 - IV. Θέσπιση νέας και εκτενούς νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΚ
47. Υπάρχουν και άλλες επιλογές εκτός από αυτές, που θα μπορούσαν να συνδυαστούν. Μπορούν να καλύπτουν τον τομέα του δικαίου των συμβάσεων ή άλλους τομείς του ιδιωτικού δικαίου. Κάθε επιλογή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς ή να εφαρμοστεί οριζόντια. Ο δεσμευτικός χαρακτήρας ενός μέτρου εξαρτάται από τον τομέα για τον οποίο θα ισχύει το μέτρο και τα συμφέροντα που εμπλέκονται. Ωστόσο, ως γενική αρχή, όλες οι επιλογές πρέπει να παρέχουν στα συμβαλλόμενα μέρη την ελευθερία που χρειάζονται για τον καθορισμό των όρων σύμβασης που ταιριάζουν καλύτερα στις δικές τους ανάγκες.
48. Μια άλλη προσέγγιση, η οποία δεν αναλύεται εδώ αφού υπερβαίνει τα όρια μιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας, μπορεί να είναι η διαπραγμάτευση μιας διεθνούς συνθήκης στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, συγκρίσιμης με τη CISG, αλλά ευρύτερο πεδίο εφαρμογής απ' ό,τι η πώληση αγαθών. Ωστόσο, οι διατάξεις της CISG μπορούν να ενσωματωθούν στις επιλογές II και IV, κάτι που θα διευρύνει την αποδοχή τους στην εμπορική και νομική πρακτική.

²⁶. COM (2000) 772 τελ., 30.11.2000, σ. 8-9.

4.1. Επιλογή I. Καμία δράση σε επίπεδο ΕΚ

49. Σε πολλές περιπτώσεις, η αγορά δημιουργεί προβλήματα δημόσιου ενδιαφέροντος, αναπτύσσει όμως και λύσεις. Δεν πρέπει να υποτιμάται η ικανότητα της αγοράς να ανταποκρίνεται σε διάφορες κοινωνικές αξίες και στην κοινή γνώμη. Ως αποτέλεσμα της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς, πολλά από τα προβλήματα που δημιουργούνται από την αγορά επιλύονται αυτόματα από την πίεση που ασκούν οι ενδιαφερόμενες ομάδες (καταναλωτές, ΜΚΟ, επιχειρήσεις). Η σύμπτωση ιδίων συμφερόντων και δημόσιου συμφέροντος μπορεί να ενισχυθεί από τις δημόσιες αρχές.
50. Η παροχή διαφόρων κινήτρων από τα κράτη μέλη και εμπορικές ενώσεις, που π.χ. προσφέρουν υποστήριξη και συμβουλές για διασυνοριακές συναλλαγές μπορεί να δώσει μια συγκεκριμένη κατεύθυνση στην αγορά (π.χ. να επιταχύνει τη χρήση νέων τεχνολογιών ή να ενθαρρύνει νέες μορφές εμπορικών πρακτικών). Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να αντισταθμιστούν οικονομικοί και ψυχολογικοί κίνδυνοι των διασυνοριακών εμπορικών δραστηριοτήτων, είτε αυτοί είναι υποθετικοί είτε είναι πραγματικοί. Η παροχή διαφόρων υπηρεσιών από οικονομικούς παράγοντες μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην υπέρβαση προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί σε διασυνοριακές συναλλαγές. Για παράδειγμα, οι εμπορικές ενώσεις μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη ή συμβουλές σε ΜΜΕ²⁷.
51. Οι οικονομικές εξελίξεις, κυρίως η αυξανόμενη ολοκλήρωση των αγορών σε μια πραγματικά εσωτερική αγορά, μπορούν επίσης να προσφέρουν κίνητρα στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής σε εθνικό επίπεδο και στους νομοθέτες για να αναζητήσουν λύσεις των προβλημάτων που αφορούν συμβάσεις με συμβαλλόμενα μέρη από διαφορετικά κράτη μέλη. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ένα ορισμένο βαθμό "ήπιας εναρμόνισης", που δεν θα διέπεται από δεσμευτικούς κανόνες της ΕΚ αλλά θα αποτελεί απόρροια των οικονομικών εξελίξεων. Έτσι θα μπορούσαν να επιλυθούν ορισμένα προβλήματα στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχουν πραγματική και θεμιτή ελεύθερη επιλογή του νόμου από τα συμβαλλόμενα μέρη, πλήρης, ορθή και ελεύθερα διαθέσιμη ενημέρωση για τους ισχύοντες κανόνες και πρακτικές καθώς και δίκαιοι και οικονομικά μη δαπανηροί μηχανισμοί επίλυσης διαφορών.

4.2. Επιλογή II. Ανάπτυξη κοινών αρχών για το δίκαιο των συμβάσεων, που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη σύγκλιση των εθνικών δικαίων

52. Προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση των εθνικών δικαίων των συμβάσεων, μια λύση θα ήταν για την Επιτροπή η προώθηση της έρευνας συγκριτικού δικαίου και της συνεργασίας ανάμεσα - μεταξύ άλλων - ακαδημαϊκών

²⁷. Ακολουθούν δύο παραδείγματα πρωτοβουλιών σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο βιομηχανικών ενώσεων, που στοχεύουν στην εξεύρεση λύσεων σε προβλήματα σχετικά με διασυνοριακές συμβάσεις, με τη σύναψη εθελοντικών συμφωνιών όσον αφορά πρότυπες διασυνοριακές συμβάσεις:

- το 1999, μια ομάδα έξι γερμανικών βιομηχανικών ομοσπονδιών, η επονομαζόμενη ομάδα εργασίας για τη βιομηχανία κατασκευής στοιχείων, συμφώνησε σε ένα σύνολο ελάχιστων ρητρών για διασυνοριακές συμβάσεις. Ωστόσο, το μοντέλο αυτό ισχύει για διασυνοριακές συμβάσεις που διέπονται αποκλειστικά από τη γερμανική νομοθεσία (τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να συμφωνήσουν την υπαγωγή της διασυνοριακής σύμβασης στη γερμανική νομοθεσία) και περιέχει διατάξεις που αφορούν τις τιμές, την εμπιστευτικότητα, τον τύπο, τον εξοπλισμό, τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, την ευθύνη, τη ζημία του προϊόντος κ.α.
- Επίσης, η ORGALIME (Ομάδα συνδέσμου των ευρωπαϊκών βιομηχανιών μηχανικών, ηλεκτρικών, ηλεκτρονικών και μεταλλευτικών προϊόντων) εξέδωσε ένα μοντέλο διεθνούς "συμφωνίας κοινοπραξίας" για την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων.

και νομικών (συμπεριλαμβανομένων δικαστών και εμπειρογνομόνων). Η συνεργασία αυτή θα έχει ως στόχο την εξεύρεση κοινών αρχών σε συναφείς τομείς του εθνικού δικαίου των συμβάσεων. Η εργασία που έχει ήδη εκτελεστεί στον τομέα αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω, με τη συμπερίληψη των αποτελεσμάτων των ακαδημαϊκών μελετών και των συμπερασμάτων διεθνών ακαδημαϊκών οργανισμών. Το πλαίσιο αυτής της έρευνας και της συνεργασίας μπορεί να είναι ένα είδος εταιρικής σχέσης, στην οποία τα θεσμικά όργανα της ΕΚ - και κυρίως η Επιτροπή - μπορούν να διαδραματίσουν συντονιστικό ρόλο. Στον τομέα των διεθνικών συμβάσεων μπορούν να καθοριστούν ορισμένες κοινές λύσεις, αρχές ή ακόμη και σύνολα κανόνων.

53. Το αποτέλεσμα αυτών των συζητήσεων μπορεί να είναι ο καθορισμός κοινών αρχών έως και η σύνταξη κατευθυντήριων γραμμών ή συγκεκριμένων κωδίκων συμπεριφοράς για συγκεκριμένα είδη συμβάσεων. Οι κοινές αρχές μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμες για τα συμβαλλόμενα μέρη, στο στάδιο της σύνταξης νέων αλλά και στην εκτέλεση συμβάσεων. Μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν σε εθνικά δικαστήρια και σε επιδιαιτητές που πρέπει να αποφασίσουν επί νομικών θεμάτων - ειδικά σε διασυνοριακές υποθέσεις - σε περιπτώσεις που δεν καλύπτονται πλήρως από δεσμευτικούς εθνικούς κανόνες ή όταν δεν υφίστανται νομοθετικοί κανόνες. Τα δικαστήρια ή οι επιδιαιτητές πρέπει να γνωρίζουν ότι οι αρχές που εφαρμόζουν αποτελούν μια λύση κοινή σε όλα τα εθνικά συστήματα για το δίκαιο των συμβάσεων στην ΕΕ. Ταυτόχρονα, οι κοινές αρχές μπορούν να βοηθήσουν τα εθνικά δικαστήρια που πρέπει να εφαρμόσουν έναν ξένο νόμο στην κατανόηση των γενικών αρχών που διέπουν το νόμο αυτό. Τα κράτη μέλη ή η ΕΚ μπορούν να χρησιμοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις κατευθυντήριες γραμμές, κατά την έκδοση νέας νομοθεσίας ή την προσαρμογή της παλαιάς νομοθεσίας στον τομέα του εθνικού δικαίου των συμβάσεων.
54. Η εφαρμογή κοινών αρχών μπορεί να οδηγήσει επίσης στη δημιουργία εθιμικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει μια μακρά και συνεχής εφαρμογή τους και μια κοινή πεποίθηση σε αυτές. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να επηρεαστούν ή και να αλλάξουν τρέχουσες εμπορικές πρακτικές στα κράτη μέλη, οι οποίες μπορεί να δημιουργούν εμπόδια στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
55. Από τη στιγμή που θα θεσπιστούν αυτές οι κοινές αρχές ή οι κατευθυντήριες γραμμές και θα συμφωνήσουν σε αυτές όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στα κράτη μέλη, πρέπει να εξασφαλιστεί η ευρεία δημοσιοποίησή τους στους αρμόδιους για την εφαρμογή τους. Έτσι θα εξασφαλιστεί η συνεπής και ενιαία εφαρμογή των κοινών αρχών ή κατευθυντήριων γραμμών. Αυτές όμως οι κοινές αρχές ή κατευθυντήριες γραμμές μπορούν να εφαρμοστούν μόνο σε εθελοντική βάση. Εάν αυτό γινόταν πράγματι συστηματικά από ένα μεγάλο και επαρκή αριθμό νομικών και νομοθετών σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΚ, θα επιτυγχάνετο μεγαλύτερη σύγκλιση στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων. Ωστόσο, για να έχει νόημα η επιλογή αυτή, είναι σαφές ότι οι κοινές αρχές πρέπει να καθοριστούν κατά τρόπο που να ανταποκρίνονται σε όλες τις νόμιμες προδιαγραφές.
56. Μια άλλη λύση μπορεί να είναι αυτή των τυποποιημένων συμβάσεων. Προκειμένου να διευκολυνθούν οι οικονομικές συναλλαγές, σε όλα τα κράτη μέλη χρησιμοποιείται ένας μεγάλος αριθμός τυποποιημένων συμβάσεων. Με αυτές τις τυποποιημένες συμβάσεις αποφεύγουν τα μέρη να διαπραγματευτούν τους συμβατικούς όρους για κάθε μεμονωμένη συναλλαγή. Οι συμβάσεις αυτές προσφέρουν επίσης ένα βαθμό βεβαιότητας στα μέρη και έχουν ένα σχεδόν

ημικανονιστικό καθεστώς. Ακριβώς για το λόγο αυτό είναι συχνά δύσκολο να συναφθεί μια σύμβαση με ένα μέρος σε ένα άλλο κράτος μέλος, όταν αυτό δεν συμμορφώνεται με τους όρους της τυποποιημένης σύμβασης με τους οποίους είναι εξοικειωμένο το άλλο μέρος. Μέρη από διαφορετικά κράτη μέλη μπορεί πραγματικά να είναι συνηθισμένα σε διαφορετικούς όρους, οι οποίοι είναι τυποποιημένοι στις χώρες τους. Τα προβλήματα αυτά μπορούν να επιλυθούν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, εάν αναπτυχθούν τυποποιημένες συμβάσεις για χρήση σε όλη την ΕΚ. Η Επιτροπή μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη παρόμοιων τυποποιημένων συμβάσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

4.3. Επιλογή III. Βελτίωση της ποιότητας της ήδη υφιστάμενης νομοθεσίας

57. Στη σύνοδό του στη Λισσαβόνα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να "χαράξουν, μέχρι το 2001, μια στρατηγική περαιτέρω συντονισμένης δράσης για την απλούστευση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος". Μια πρώτη αντίδραση στο αίτημα αυτό εκ μέρους της Επιτροπής υπήρξε στο πλαίσιο της ενδιάμεσης έκθεσης προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Στοκχόλμη²⁸, όπου γίνεται μια εκτίμηση της κατάστασης και καταγράφονται οι αρχικές σκέψεις της Επιτροπής για την εκτέλεση της εντολής που δόθηκε στη Λισσαβόνα.
58. Η βελτίωση της ποιότητας της ήδη υφιστάμενης νομοθεσίας απαιτεί κατ' αρχήν τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων πράξεων. Η Επιτροπή προτίθεται να αξιοποιήσει τις ενέργειες που έχουν ήδη αναληφθεί για την ενοποίηση, την κωδικοποίηση και τη μεταρρύθμιση²⁹ υφιστάμενων πράξεων, που στοχεύει στη διαφάνεια και τη σαφήνεια. Μπορεί επίσης να εξεταστεί και η ποιότητα της σύνταξης: η παρουσίαση και η ορολογία μπορούν να εναρμονιστούν περισσότερο. Εκτός από τις αλλαγές αυτές, όσον αφορά την παρουσίαση νομικών κειμένων, πρέπει οι προσπάθειες να εστιάζονται συστηματικά στην απλοποίηση και τη διασαφήνιση του περιεχομένου της υφιστάμενης νομοθεσίας.³⁰ Τέλος, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις επιδράσεις της κοινοτικής νομοθεσίας και θα τροποποιήσει υφιστάμενες πράξεις, εφόσον χρειαστεί³¹.
59. Όπου κριθεί αναγκαίο, μπορεί να γίνει απλοποίηση των διατάξεων οδηγίων. Πραγματικά, εδώ και πολλά χρόνια, η ΕΚ ακολουθεί μια πολιτική απλοποίησης της κοινοτικής νομοθεσίας. Η πρωτοβουλία SLIM³² (απλούστερη νομοθεσία για την εσωτερική αγορά) παραμένει ένα από τα πιο φιλόδοξα παραδείγματα της

²⁸. Ενδιάμεση έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Στοκχόλμη "Βελτίωση και απλοποίηση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος" COM(2001) 130, της 7.3.2001.

²⁹. Βλ. και ενδιάμεση έκθεση, - COM (2001) 130, 7.3.2001, σ. 10.

³⁰. Βλ. και ενδιάμεση έκθεση, - COM (2001) 130, 7.3.2001, σ. 10.

³¹. Βλ. και ενδιάμεση έκθεση, - COM (2001) 130, 7.3.2001, σ. 9.

³². Το δοκιμαστικό σχέδιο SLIM (Απλούστερη νομοθεσία για την Εσωτερική Αγορά) – Το σχέδιο αυτό θεσπίστηκε το 1996, ως πρωτοβουλία για τη βελτίωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά, για την κατάργηση περιττής νομοθεσίας και για τον περιορισμό του κόστους εφαρμογής. Το SLIM επιδιώκει την εστίαση της προσοχής σε συγκεκριμένα θέματα και δεν έχει στόχο την απορύθμιση. Οι εργασίες στο πλαίσιο του σχεδίου είναι πολύ συγκεκριμένες, έτσι ώστε να εκτελεστούν σε μια περιορισμένη χρονική περίοδο, και επικεντρώνονται στην υποβολή συγκεκριμένων συστάσεων.

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα συμφώνησαν ότι η απλοποίηση δεν πρέπει να θίξει το λεγόμενο κοινοτικό κεκτημένο. Στην ουσία, η απλοποίηση δεν πρέπει να θέτει υπό αμφισβήτηση την εναρμόνιση που έχει επιτευχθεί σε τομείς όπως η προστασία της υγείας, η προστασία των εργαζομένων και των καταναλωτών, η περιβαλλοντική πολιτική και το ελεύθερο εμπόριο. Η απλοποίηση - αυτή είναι η ιδέα - πρέπει να αποτελέσει μοχλό για την ολοκλήρωση και όχι τον αποσυντονισμό της εσωτερικής αγοράς.

συνεχιζόμενης εργασίας απλοποίησης. Οι εργασίες απλοποίησης³³ μπορούν να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση της ποιότητας, τη μείωση του όγκου των υφιστάμενων ρυθμιστικών πράξεων και, ταυτόχρονα, την εξάλειψη πιθανών αντιφάσεων και αντιθέσεων μεταξύ των νομικών πράξεων.

60. Επίσης, μια περαιτέρω βελτίωση θα ήταν η προσαρμογή της ουσίας των υφιστάμενων νομικών πράξεων, όπου χρειάζεται³⁴, πριν από τη θέσπιση νέων. Για παράδειγμα, το πεδίο εφαρμογής διαφόρων οδηγιών πρέπει να επεκταθεί, εφόσον κριθεί σκόπιμο, σε συμβάσεις ή συναλλαγές που έχουν πολλές ομοιότητες με αυτές που καλύπτονται από την εκάστοτε οδηγία αλλά, για διάφορους λόγους, δεν συμπεριλήφθηκαν στο πεδίο εφαρμογής της όταν αυτή εκδόθηκε. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί μεγαλύτερη συνοχή εντός ενός σαφώς ορισμένου τομέα δραστηριοτήτων ή είδους συναλλαγών³⁵. Ομοίως, πρέπει να εξεταστεί εκ νέου ο λόγος για τον οποίο δίδονται διαφορετικές λύσεις σε παρόμοια προβλήματα στο πλαίσιο διαφορετικών οδηγιών.

4.4. Επιλογή IV. Θέσπιση νέας και εκτενούς νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΚ

61. Μια άλλη επιλογή θα ήταν η έκδοση ενός κειμένου με ευρύ πεδίο εφαρμογής, το οποίο θα περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με γενικά θέματα του δικαίου των συμβάσεων καθώς και συγκεκριμένων συμβάσεων. Όσον αφορά την επιλογή αυτή, πρέπει να συζητηθούν τόσο το είδος της πράξης όσο και ο δεσμευτικός χαρακτήρας των μέτρων.
62. Η επιλογή του είδους της πράξης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του επιδιωκόμενου βαθμού εναρμόνισης.

³³. - BEST (Ομάδα έργου για την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος) - Το 1997, η Επιτροπή δημιούργησε την ομάδα έργου για την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (BEST). Η ομάδα υπέβαλε το 1998 έκθεση που περιείχε 19 συστάσεις. Οι συστάσεις αυτές επικεντρώνονταν στο επιχειρηματικό περιβάλλον στα κράτη μέλη σε διάφορους τομείς.

- Σχέδιο δράσης για την ενιαία αγορά - Το σχέδιο δράσης άρχισε να εφαρμόζεται το 1997, έχοντας τέσσερις στρατηγικούς στόχους: να καταστήσει τους κανόνες πιο αποτελεσματικούς, να αντιμετωπίσει διαταράξεις της αγοράς, να εξάλειψει εμπόδια όσον αφορά την ολοκλήρωση της αγοράς και, τέλος, να εξασφαλίσει την ύπαρξη μιας εσωτερικής αγοράς από την οποία θα επωφελούνται όλοι οι πολίτες της Ένωσης.

- "Ισχύουσα κατάσταση" όσον αφορά την απλοποίηση, στις εκθέσεις "Βελτίωση της νομοθεσίας" - Κάθε χρόνο, από το 1995 έως σήμερα, η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση με θέμα τη βελτίωση της νομοθεσίας, στην οποία αναφέρεται και στη δική της συμβολή για την απλοποίηση των κανόνων της ΕΕ.

- Διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση της ποιότητας της διατύπωσης - Η συμφωνία αυτή δημοσιεύτηκε το Μάρτιο του 1999, σε συνέχεια της συνθήκης του Άμστερνταμ, και είναι δεσμευτική για την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

³⁴. Η προαναφερθείσα μελέτη "Study of the systems of private law in the EU with regard to discrimination and the creation of a European Civil Code", του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αναφέρει γενικά "Οι υφιστάμενοι κανόνες συμφωνιών και οδηγιών πρέπει να εξεταστούν συστηματικά και λεπτομερώς εκ νέου. Όπου χρειάζεται, να ενσωματωθούν στο εθνικό δίκαιο, να συμπληρωθούν ως προς το περιεχόμενο και να προσαρμοστούν ως προς τη μορφή. Πρέπει να υπάρξει μεταξύ τους συντονισμός και συνδυασμός, να απαλλαγούν από περιττές ρυθμίσεις, ασυνέπειες και ορολογικές στενότητες, έτσι ώστε να μπορούν να ενσωματωθούν σε μια συνεκτική δομή, σε μια "συνολική εικόνα" ενός κωδικοποιημένου συστήματος".

³⁵. Για πολλές οδηγίες είναι χαρακτηριστικό το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής (π.χ.: οδηγία 85/577 για τις πωλήσεις κατ' οίκον: δεν καλύπτονται ασφαλιστικές συμβάσεις, συμβάσεις ακινήτων, κατασκευών κ.α.· οδηγία 97/7 για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις: δεν καλύπτονται ασφαλιστικές συμβάσεις, συμβάσεις ακινήτων, κατασκευών κ.α.· οδηγία 94/47 για τις συμβάσεις χρονομεριστικής μίσθωσης: καλύπτονται μόνο συμβάσεις ελάχιστης διάρκειας 3 ετών· οδηγία 2000/35/ΕΚ για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές: δεν καλύπτονται συναλλαγές με καταναλωτές.

63. Η έκδοση οδηγίας θα παρείχε στα κράτη μέλη κάποια ευελιξία όσον αφορά την προσαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων της νομοθεσίας στην εκάστοτε εθνική οικονομική και νομική κατάσταση. Από την άλλη όμως θα προέκυπταν ενδεχομένως διαφορές όσον αφορά την εφαρμογή, κάτι που θα συνιστούσε εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
64. Η έκδοση κανονισμού θα παρείχε μεν λιγότερη ευελιξία στα κράτη μέλη, όσον αφορά την ενσωμάτωση του στα εθνικά νομικά συστήματα, θα εξασφάλιζε όμως πιο διαφανείς και ενιαίες συνθήκες για τους οικονομικούς παράγοντες στην εσωτερική αγορά.
65. Η έκδοση σύστασης μπορεί να εξεταστεί μόνο εάν επιλεγεί ένα αμιγώς προαιρετικό μοντέλο.
66. Όσον αφορά το δεσμευτικό χαρακτήρα των μέτρων που πρόκειται να προταθούν, προσφέρονται οι ακόλουθες προσεγγίσεις, οι οποίες μπορούν και να συνδυαστούν:
- α) Ένα αμιγώς προαιρετικό μοντέλο, το οποίο θα επιλεγεί από τα μέρη. Για παράδειγμα, η έκδοση σύστασης³⁶ ή κανονισμού³⁷, που θα ισχύουν μόνο εάν τα μέρη συμφωνήσουν ότι η σύμβασή τους θα διέπεται από τις πράξεις αυτές.
- β) Ένα σύνολο κανόνων που θα ισχύει γενικά, εκτός εάν αποκλείεται η εφαρμογή τους από τη σύμβαση. Αυτό το είδος νομοθεσίας υπάρχει ήδη στο πλαίσιο της οδηγίας για τις καθυστερήσεις πληρωμών³⁸ ή στη CISG³⁹. Αυτή η προσέγγιση θα δημιουργούσε εξισωτικές διατάξεις, έτσι ώστε να μπορούν τα συμβαλλόμενα μέρη να συμφωνήσουν σε άλλες λύσεις κατά τη σύναψη της σύμβασης (π.χ. την εφαρμογή συνυπάρχοντος εθνικού δικαίου ή λύσεων που αφορούν τη συγκεκριμένη σύμβαση). Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα συμβαλλόμενα μέρη θα ήταν ελεύθερα να καθορίσουν το περιεχόμενο της σύμβασης. Ταυτόχρονα, η προσέγγιση αυτή θα προσέφερε και ένα είδος "ασφαλιστικής δικλείδας", σε περίπτωση απουσίας κάποιου συγκεκριμένου συμβατικού όρου.
- γ) Ένα σύνολο κανόνων, των οποίων η εφαρμογή δεν θα μπορεί να αποκλείεται από τη σύμβαση.
67. Με την τρίτη προσέγγιση θα αντικαθίστατο η ισχύουσα εθνική νομοθεσία, ενώ η πρώτη προσέγγιση μπορεί να συνυπάρχει με την εθνική νομοθεσία. Η δεύτερη προσέγγιση μπορεί να συνυπάρχει με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ή να την αντικαθιστά.
68. Σε κάθε σύνολο κανόνων που εφαρμόζεται πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ υποχρεωτικών και προαιρετικών κανόνων.

³⁶ Βλ. και άρθρο 1:101 (2) των αρχών του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων (βλ. υποσημείωση 1, σ. 2).

³⁷ Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί ο κανονισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το καταστατικό ευρωπαϊκής επιχείρησης, με τον οποίο το Συμβούλιο, στις 20 Δεκεμβρίου 2000, καθόρισε έναν πολιτικό προσανατολισμό (έγγραφο του Συμβουλίου 14.886-00, 1.2.2001).

³⁸ Το άρθρο 3(1)(β) της οδηγίας 2000/35/EK προβλέπει συγκεκριμένα κριτήρια για τον καθορισμό της ημερομηνίας από την οποία είναι καταβλητέος ο τόκος εάν η ημερομηνία ή η περίοδος πληρωμής δεν ορίζεται στη σύμβαση (30 ημέρες μετά την ημερομηνία παραλαβής από του οφειλέτη του τιμολογίου ή 30 ημέρες μετά την παραλαβή των αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών). Το άρθρο 3(1)(δ) προβλέπει "νόμιμο επιτόκιο" που πρέπει να καταβληθεί, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση.

³⁹ Βλ. και άρθρο 6 της CISG.

69. Μπορεί να γίνει συνδυασμός της δεύτερης και της τρίτης προσέγγισης, π.χ. σε τομείς της νομοθεσίας όπως η προστασία των καταναλωτών. Στον τομέα αυτό θα μπορούσαν να ισχύουν γενικές και αυτόματα εφαρμόσιμες εξισωτικές διατάξεις παράλληλα με κάποιες υποχρεωτικές διατάξεις που δεν θα μπορούν να αγνοήσουν τα συμβαλλόμενα μέρη.

4.5. Άλλες επιλογές

70. Όπως αναφέρθηκε προηγούμενα, ο κατάλογος των επιλογών δεν είναι εξαντλητικός αλλά απλώς ενδεικτικός. Επομένως, η Επιτροπή καλωσορίζει κάθε πρόταση για την εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων για τα προβλήματα που εντοπίζονται.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

71. Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι η ενθάρρυνση μιας ανοιχτής, ευρείας και διεξοδικής συζήτησης με τη συμμετοχή των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της κοινής γνώμης, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, ενώσεων καταναλωτών, ακαδημαϊκών και νομικών. Λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις που θα ακουστούν, η Επιτροπή θα αποφασίσει, στα πλαίσια του δικαιώματος ανάληψης πρωτοβουλίας που διαθέτει, τη θέσπιση περαιτέρω μέτρων.

72. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή επιθυμεί να της υποβληθούν απόψεις σχετικά με τα προβλήματα που αφορούν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, τα οποία οφείλονται στη συνύπαρξη διαφορετικών εθνικών δικαίων των συμβάσεων. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένες, προκειμένου να αξιοποιηθούν κατάλληλα. Θα ήταν χρήσιμο να συμπεριληφθούν συγκεκριμένα παραδείγματα περιπτώσεων όπου οι διαφορές στο δίκαιο των συμβάσεων στα κράτη μέλη καθιστούν δύσκολο ή και αδύνατο το ενδοκοινοτικό εμπόριο για τους κατασκευαστές, τους παροχείς υπηρεσιών, τους εμπόρους και τους καταναλωτές. Στα παραδείγματα αυτά μπορούν να συμπεριληφθούν και περιπτώσεις στις οποίες πωλητές, επιχειρήσεις ή καταναλωτές έχουν επιβαρυνθεί με σημαντικό επιπλέον κόστος, λόγω των διαφορετικών νομικών προδιαγραφών που ισχύουν στα κράτη μέλη.

73. Επίσης, η Επιτροπή επιθυμεί να της υποβληθούν γνώμες σχετικά με το ποια επιλογή θα ήταν η καταλληλότερη, από αυτές που αναλύονται στο μέρος Δ (ή για άλλες δυνατές λύσεις) για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίζονται στην παρούσα ανακοίνωση.

Όσοι επιθυμούν να συμμετέχουν στη συζήτηση μπορούν να στείλουν τις εισηγήσεις τους = **έως τις 15 Οκτωβρίου 2001**. Οι εισηγήσεις αυτές πρέπει να αποσταλούν, εάν είναι δυνατόν, σε ηλεκτρονική μορφή στη διεύθυνση European-Contract-Law@cec.eu.int ή γραπτώς στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, Rue de la Loi 200, 1040 Brussels). Κάθε εισήγηση πρέπει να επισημαίνεται με την ένδειξη “Communication on European Contract Law”. Προκειμένου να ενθαρρύνει μια ευρεία συζήτηση για το θέμα αυτό, η Επιτροπή δημοσιεύει την παρούσα ανακοίνωση στον ιστοχώρο της, στον εξυπηρετητή Europa, στη διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/off/green/index_el.htm. Εφόσον ζητηθεί από τον αποστολέα, η εισήγησή του μπορεί να δημοσιευθεί στον ίδιο ιστοχώρο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

Γενικές παρατηρήσεις

Ο σκοπός της ακόλουθης μη πλήρους παρουσίασης είναι η περιγραφή του κοινοτικού κεκτημένου που αφορά το ιδιωτικό δίκαιο, ιδίως το δίκαιο των συμβάσεων. Οι στόχοι ορισμένων οδηγιών αποβλέπουν σαφώς στην εναρμόνιση των εθνικών συμβατικών κανόνων. Άλλες οδηγίες έχουν πιο έμμεση επίδραση στους κανόνες αυτούς.

1. ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΜΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Γενικά σχόλια

Το τμήμα αυτό δείχνει ότι μεταξύ των κενών σχετικά με τις οδηγίες ΕΚ που αφορούν το δίκαιο των συμβάσεων υπάρχει απουσία οποιασδήποτε αναφοράς στη διαμόρφωση μιας σύμβασης και τις κυρώσεις που θα ισχύσουν στην περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων της οδηγίας σχετικά με τις προσυμβατικές πληροφορίες.

1.1. Πώληση καταναλωτικών αγαθών και σχετικές εγγυήσεις

Οδηγία 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 1999 σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών.

Στόχος

Η εξασφάλιση της προστασίας του καταναλωτή και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή στη διασυννοριακή αγορά με τον καθορισμό ενός κοινού συνόλου ελάχιστων κανόνων που ισχύουν όπου και αν έχουν αγοραστεί τα αγαθά.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 1999/44/ΕΚ εναρμονίζει την έννοια της έλλειψης συμμόρφωσης των καταναλωτικών αγαθών με τη σύμβαση, τα δικαιώματα του καταναλωτή στην περίπτωση που ο καταναλωτής αγοράζει ελαττωματικό προϊόν και τις συνθήκες υπό τις οποίες ο καταναλωτής μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα αυτά. Τα καταναλωτικά αγαθά ορίζονται, με εξαιρέσεις, ως οποιοδήποτε ενσώματο κινητό πράγμα (άρθρο 2 στοιχείο β). Αυτά πρέπει να είναι σύμφωνα προς τους όρους της σύμβασης πώλησης (άρθρο 2 παράγραφος 1). Το άρθρο 2 παράγραφος 2 περιέχει τα τεκμήρια με τα οποία τα καταναλωτικά αγαθά τεκμαίρονται σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

Ο πωλητής ευθύνεται στον καταναλωτή για οποιαδήποτε έλλειψη συμμόρφωσης που εκδηλώνεται εντός δύο ετών από την παράδοση του αγαθού στον καταναλωτή (άρθρο 5 παράγραφος 1), εκτός εάν κατά τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης πώλησης ο καταναλωτής γνώριζε ή δεν μπορούσε ευλόγως να αγνοεί την έλλειψη της συμμόρφωσης (άρθρο 2 παράγραφος 3). Οποιαδήποτε έλλειψη συμμόρφωσης, η οποία εκδηλώνεται εντός έξι μηνών από την παράδοση του αγαθού, τεκμαίρεται ότι υφίσταται κατά την παράδοση, εκτός εάν το τεκμήριο αυτό είναι ασυμβίβαστο με τη φύση του αγαθού ή τη φύση της έλλειψης συμμόρφωσης (άρθρο 5 παράγραφος 3).

Όταν η έλλειψη συμμόρφωσης κοινοποιείται στον πωλητή, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να ζητήσει τη δωρεάν αποκατάσταση της συμμόρφωσης του αγαθού με επισκευή ή αντικατάσταση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και χωρίς σημαντική ενόχληση του καταναλωτή (άρθρο 3 παράγραφος 2). Εάν η αποκατάσταση ή η αντικατάσταση είναι αδύνατη ή δυσανάλογη ή εάν ο πωλητής δεν έχει επανορθώσει την έλλειψη συμμόρφωσης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και χωρίς σημαντική ενόχληση του καταναλωτή, ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει την προσήκουσα μείωση της τιμής (άρθρο 3 παράγραφος 5). Εναλλακτικά, εάν η έλλειψη συμμόρφωσης δεν είναι ασήμαντη, ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση (άρθρο 3 παράγραφος 6).

Όταν ο τελικός πωλητής υπέχει ευθύνη έναντι του καταναλωτή λόγω έλλειψης συμμόρφωσης προς τους όρους της σύμβασης, ο τελικός πωλητής δικαιούται να στραφεί κατά του υπευθύνου δυνάμει των όρων του εθνικού δικαίου. Η έλλειψη συμμόρφωσης ωστόσο πρέπει να απορρέει από ενέργεια ή παράλειψη του παραγωγού, ενός προηγούμενου πωλητή ο οποίος εντάσσεται στην ίδια αλυσίδα συμβάσεων ή οποιουδήποτε άλλου ενδιαμέσου (άρθρο 4).

Οποιαδήποτε εγγύηση⁴⁰ είναι δεσμευτική όσον αφορά τους όρους που καθορίζονται στην εγγύηση, τη γραπτή σύμβαση ή τη σχετική διαφήμιση (άρθρο 6 παράγραφος 1). Περαιτέρω, η εγγύηση πρέπει να παρουσιάζεται σε έγγραφο, το οποίο διατίθεται ελεύθερα, για ενημέρωση πριν από την αγορά δείχνοντας ειδικότερα τη διάρκεια και το πεδίο εφαρμογής της εγγύησης καθώς και την επωνυμία και τη διεύθυνση του εγγυητή (άρθρο 6 παράγραφος 2 και 3). Όταν προσφέρεται αυτή η εγγύηση και δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις που περιέχονται στην οδηγία, ο καταναλωτής εξακολουθεί να μπορεί να απαιτήσει την τήρηση της εγγύησης (άρθρο 6 παράγραφος 5). Οι συμβατικοί όροι ή συμφωνίες που καταργούν ή περιορίζουν τα δικαιώματα που απορρέουν από την οδηγία δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή (άρθρο 7 παράγραφος 1).

1.2. Καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων με καταναλωτές

Η οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1993 σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές

Στόχος

Η εξάλειψη καταχρηστικών ρητρών από συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ενός επαγγελματία και ενός καταναλωτή.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου εφαρμόζεται σε μη υποχρεωτικές ρήτρες συμβάσεων που δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, οι οποίες ενσωματώνονται σε συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ενός επαγγελματία και ενός καταναλωτή (άρθρο 1). Ρήτρα σύμβασης που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης θεωρείται καταχρηστική όταν δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών (κατάλογος καταχρηστικών ρητρών που επισυνάπτεται ως παράρτημα στην οδηγία) (άρθρο 3). Ο καταχρηστικός χαρακτήρας μιας συμβατικής ρήτρας κρίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών και των υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση και όλες οι κατά το χρόνο της σύναψης της σύμβασης περιστάσεις που περιέβαλαν την εν λόγω σύναψη καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της

⁴⁰. Οποιαδήποτε πρόσθετη εγγύηση δίνεται από έναν πωλητή παραγωγό επιπλέον των νομικών κανόνων που διέπουν την πώληση καταναλωτικών αγαθών που προσφέρονται από τον πωλητή ή τον παραγωγό.

σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται (άρθρο 4). Σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια μιας ρήτρας, επικρατεί η ευνοϊκότερη για τον καταναλωτή ερμηνεία (άρθρο 5). Σε όλες τις περιπτώσεις, αυτές οι συμβατικές ρήτρες που κρίνονται καταχρηστικές δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή (άρθρο 6).

1.3. Οργανωμένα ταξίδια, οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις

Οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 1990 για τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις

Στόχος

Η προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις που πωλούνται ή προσφέρονται προς πώληση στο έδαφος της Κοινότητας.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου εφαρμόζεται στην πώληση προκανονισμένου συνδυασμού μεταφοράς, στέγασης ή και άλλων τουριστικών υπηρεσιών που δεν συνδέονται με τη μεταφορά ή τη στέγαση και αντιστοιχούν σε σημαντικό ποσοστό του πακέτου. Για να είναι εφαρμόσιμη η οδηγία είναι αναγκαίο δύο ή περισσότερα από τα στοιχεία αυτά να πωλούνται ή να προσφέρονται προς πώληση σε ολοκληρωμένη τιμή και η υπηρεσία να καλύπτει μια περίοδο άνω των 24 ωρών ή να περιλαμβάνει διανυκτέρευση.

Κάθε διαφημιστικό φυλλάδιο που διατίθεται στον καταναλωτή πρέπει να προσδιορίζει σαφώς και επακριβώς την τιμή, τον προορισμό το τιμολόγιο και τα χρησιμοποιούμενα μεταφορικά μέσα, τον τύπο του καταλύματος, τα παρεχόμενα γεύματα, τις απαιτήσεις διαβατηρίων και θεώρησης, τις νομικές διαπιστώσεις, το χρονοδιάγραμμα πληρωμής και την προθεσμία για την ειδοποίηση του καταναλωτή σε περίπτωση ματαίωσης του ταξιδιού (άρθρο 3). Οι πληροφορίες που παρέχονται στο διαφημιστικό φυλλάδιο αποτελούν τμήμα της σύμβασης (άρθρο 3). Περαιτέρω, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, ο διοργανωτής απαιτείται να παράσχει, γραπτώς, ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τα διαβατήρια και τις θεωρήσεις (περίοδοι απόκτησης τους) και τις υγειονομικές διαπιστώσεις (άρθρο 4).

Ο διοργανωτής του ταξιδιού πρέπει να παράσχει γραπτώς τα ωράρια και τους στόχους των ενδιάμεσων στάσεων, τις θέσεις του ταξιδιώτη, το όνομα, τη διεύθυνση και τον αριθμό του τηλεφώνου του τοπικού αντιπροσώπου του διοργανωτή ή ελλείψει τοπικού αντιπροσώπου έναν αριθμό τηλεφώνου επείγουσας ανάγκης. Υπάρχουν πρόσθετα στοιχεία που πρέπει να παρασχεθούν όταν στο ταξίδι περιλαμβάνεται η μεταφορά ανηλίκου καθώς και ενημέρωση για τη δυνατότητα προαιρετικής σύναψης ασφαλιστικής σύμβασης (άρθρο 4 παράγραφος 1). Ο καταναλωτής μπορεί να εκχωρεί την κράτησή του σε κάποιο άλλο πρόσωπο (άρθρο 4 παράγραφος 3).

Οι τιμές που καθορίζονται στη σύμβαση δεν αναθεωρούνται, εκτός εάν η σύμβαση προβλέπει ρητά τη δυνατότητα οι διακυμάνσεις των τιμών να μπορούν να αντανakλούν τις μεταβολές των τιμών συναλλάγματος, κόστους μεταφοράς, των τελών και φόρων που επιβάλλονται (άρθρο 4 παράγραφος 4). Σημαντικές τροποποιήσεις της σύμβασης δίνουν το δικαίωμα στον καταναλωτή να καταγγείλει τη σύμβαση χωρίς ποινή ενώ, εάν ο καταναλωτής καταγγείλει τη σύμβαση, δικαιούται την επιστροφή των ποσών που πλήρωσε (άρθρο 4 παράγραφος 6). Ο διοργανωτής είναι υπεύθυνος για τη μη εκτέλεση ή τη μη ενδεδειγμένη εκτέλεση της

σύμβασης, και εφόσον κρίνεται κατάλληλο, ο καταναλωτής δικαιούται αποζημίωση για τη μη εκτέλεση της σύμβασης (άρθρο 4 παράγραφος 7).

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής που είναι τα συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση φέρουν ευθύνη έναντι του καταναλωτή για την καλή εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εν λόγω σύμβαση. Ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής φέρουν ευθύνη για οποιαδήποτε ζημία προκύπτει λόγω μη εκτέλεσης ή πλημμελούς εκτέλεσης της σύμβασης υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η μη εκτέλεση ή πλημμελής εκτέλεση οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα ή σε υπαιτιότητα κάποιου άλλου παρέχοντα υπηρεσίες. Όσον αφορά τις ζημίες, μπορούν να περιορίζονται σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις. Όσον αφορά τις ζημίες εκτός των σωματικών βλαβών, η αποζημίωση για τη ζημία αυτή θα περιορίζεται ευλόγως δυνάμει της σύμβασης (άρθρο 5).

Ο καταναλωτής μπορεί να γνωστοποιεί οποιοδήποτε ελάττωμα όσον αφορά την εκτέλεση της σύμβασης που διαπιστώνει επιτόπου στον παρέχοντα τις εν λόγω υπηρεσίες και στο διοργανωτή ή/και στον πωλητή γραπτώς ή υπό κάθε άλλη πρόσφορη μορφή το ταχύτερο δυνατόν. Στη σύμβαση πρέπει να γίνεται σαφής και επακριβής η υποχρέωση αυτή (άρθρο 5). Σε περιπτώσεις διαμαρτυρίας, ο διοργανωτής ή / και ο πωλητής ή ο τοπικός αντιπρόσωπός του, εάν υπάρχει, πρέπει να αποδείξουν ότι ενήργησαν επιμελώς για να εξεύρουν τις κατάλληλες λύσεις (άρθρο 6).

1.4. Συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικών καταστημάτων

Οδηγία 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1985 για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος

Στόχος

Η προστασία καταναλωτών από καταχρηστικές επιχειρηματικές πρακτικές σε συνδυασμό με συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικών καταστημάτων.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου εφαρμόζεται σε συμβάσεις, στις οποίες προβλέπεται πληρωμή ποσού άνω των 60 ευρώ (άρθρο 3), μεταξύ ενός εμπόρου και ενός καταναλωτή κατά τη διάρκεια εκδρομής που οργανώνεται από τον έμπορο εκτός του εμπορικού καταστήματός του. Η οδηγία εφαρμόζεται επίσης σε συμβάσεις που συνήφθησαν κατά τη διάρκεια επίσκεψης του εμπόρου στο σπίτι ή στον τόπο εργασίας του καταναλωτή. Υπό τον όρο ότι η επίσκεψη αυτή δεν γίνεται με τη ρητή επιθυμία του καταναλωτή ή, όταν ο καταναλωτής ζήτησε την επίσκεψη του εμπόρου, ο καταναλωτής δεν γνώριζε την έκταση των εμπορικών δραστηριοτήτων του εμπόρου, η οδηγία εφαρμόζεται. Τέλος, η οδηγία εφαρμόζεται επίσης σε συμβάσεις κατά τις οποίες ο καταναλωτής υποβάλλει συμβατική ή μη συμβατική προσφορά για να δεχθεί επίσκεψη ή να λάβει μέρος σε εκδρομή που διοργανώνει ένας έμπορος (άρθρο 1). Ο έμπορος οφείλει να πληροφορεί τον καταναλωτή γραπτώς για το δικαίωμα του να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση (άρθρο 4). Όταν έχει ενημερωθεί, ο καταναλωτής έχει στη διάθεσή του προθεσμία επτά ημερών για να ασκήσει το δικαίωμα αυτό της υπαναχώρησης (άρθρο 5).

1.5. Καταναλωτική πίστη

Οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1986 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κανόνων που διέπουν την καταναλωτική πίστη όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 90/88/ΕΟΚ και 98/7/ΕΚ

Στόχος

Η εναρμόνιση των κανόνων που διέπουν την καταναλωτική πίστη με την παράλληλη εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου εφαρμόζεται στις συμβάσεις πίστωσης κατά τις οποίες ένας πιστωτικός φορέας χορηγεί σε καταναλωτή πίστωση με τη μορφή προθεσμίας πληρωμής, δανεισμού ή παρόμοιας χρηματοδοτικής διευκόλυνσης (άρθρο 1). Οι συμβάσεις πίστωσης καταρτίζονται εγγράφως, ενσωματώνοντας τους ουσιώδεις όρους της σύμβασης στους οποίους περιλαμβάνονται δήλωση του συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτοκίου και οι προϋποθέσεις τυχόν τροποποιήσεων του συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτοκίου (άρθρο 4).

Όταν υπάρχει σύμβαση πίστωσης σε τρεχούμενο λογαριασμό, πλην του λογαριασμού πιστωτικής κάρτας, ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται για ορισμένα ζητήματα γραπτώς τη στιγμή ή πριν από τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης. Ειδικότερα, ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται για το όριο της πίστωσης (εάν υπάρχει), το ετήσιο επιτόκιο και τις επιβαρύνσεις που ισχύουν και για τυχόν τροποποιήσεις καθώς και για τη διαδικασία λύσης της σύμβασης (άρθρο 6). Σε περίπτωση σύμβασης πίστωσης που χορηγείται για την απόκτηση αγαθών, τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους όρους ανάκτησης των αγαθών και διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει αδικαιολόγητος πλουτισμός (άρθρο 7).

Δυνάμει μιας σύμβασης καταναλωτή, όταν ο καταναλωτής έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του πριν να καταστούν ληξιπρόθεσμες, ο καταναλωτής δικαιούται εύλογη μείωση του κόστους της πίστωσης (άρθρο 8). Τα δικαιώματα του καταναλωτή παραμένουν ανεπηρέαστα από την εκχώρηση σε τρίτο μέρος (άρθρο 9). Το κράτος μέλος πρέπει να παράσχει στον καταναλωτή περαιτέρω διασφαλίσεις. Οι διασφαλίσεις αυτές περιλαμβάνουν την προστασία αν ο καταναλωτής χρησιμοποιήσει συναλλαγματικές, υποσχέσεις χρέους και επιταγές για την καταβολή πληρωμών ή την παροχή εγγυήσεων (άρθρο 10). Επίσης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, υπάρχει δικαίωμα αποκατάστασης έναντι του παροχέα της πίστωσης, όταν ο καταναλωτής έχει αποκτήσει αγαθά ή υπηρεσίες δυνάμει μιας σύμβασης πίστωσης από πρόσωπο άλλο από τον πιστωτικό φορέα και τα αγαθά ή η υπηρεσία δεν παρέχονται ή δεν ανταποκρίνονται στους όρους της σύμβασης παροχής τους. Το δικαίωμα αυτό παρέχεται ειδικότερα, μόνον εάν ο καταναλωτής έχει ζητήσει αποκατάσταση από τον προμηθευτή αλλά δεν ικανοποιήθηκαν οι απαιτήσεις (άρθρο 11).

1.6. Συμβάσεις εξ αποστάσεως

Οδηγία 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 1997 για την προστασία των καταναλωτών κατά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις

Στόχος

Η προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες αφορούν τις εξ αποστάσεως συμβάσεις μεταξύ καταναλωτών και προμηθευτών με τον καθορισμό ενός κοινού συνόλου ελάχιστων κανόνων.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 97/7/ΕΚ εφαρμόζεται σε κάθε σύμβαση ("σύμβαση εξ αποστάσεως") που αφορά αγαθά ή υπηρεσίες, η οποία συνάπτεται μεταξύ ενός προμηθευτή και ενός καταναλωτή στα

πλαίσια ενός συστήματος πωλήσεων ή παροχής υπηρεσιών που οργανώνεται από τον προμηθευτή. Για να είναι εφαρμόσιμη η οδηγία 97/7/ΕΚ, ο προμηθευτής, για το σκοπό της σύμβασης πρέπει να χρησιμοποιεί αποκλειστικά ένα ή περισσότερα μέσα επικοινωνίας εξ αποστάσεως έως τη σύναψη της σύμβασης συμπεριλαμβανομένης και αυτής καθαυτής της σύναψης της σύμβασης (άρθρο 2 παράγραφος 1).

Πριν από τη σύναψη οποιαδήποτε σύμβασης εξ αποστάσεως, ο καταναλωτής πρέπει να διαθέτει εγκαίρως σαφείς και κατανοητές πληροφορίες, που συμμορφώνονται με τις αρχές της καλής πίστης στις εμπορικές συναλλαγές. Ειδικότερα, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι η ταυτότητα και, πιθανώς, και η διεύθυνση του προμηθευτή· τα χαρακτηριστικά του αγαθού ή της υπηρεσίας και η τιμή τους· το κόστος παράδοσης· ο τρόπος πληρωμής παράδοσης ή εκτέλεσης της σύμβασης· η ύπαρξη δικαιώματος υπαναχώρησης· η διάρκεια ισχύος της προσφοράς ή της τιμής και η ελάχιστη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, όπου αρμόζει, το κόστος της χρησιμοποίησης των μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως. Στην περίπτωση τηλεφωνικών επικοινωνιών, η ταυτότητα του προμηθευτή και ο εμπορικός σκοπός της κλήσης πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς στην αρχή (άρθρο 4).

Ο καταναλωτής πρέπει να λάβει επιβεβαίωση με έγγραφο ή με άλλο μόνιμο υπόθεμα (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο) κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Οι ακόλουθες πληροφορίες πρέπει επίσης να δοθούν γραπτώς: ενημέρωση σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης· ο τόπος στον οποίο ο καταναλωτής μπορεί να απευθύνει τις καταγγελίες του, πληροφορίες σχετικά με την εξυπηρέτηση μετά την πώληση· όροι καταγγελίας της σύμβασης (άρθρο 5).

Ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα της υπαναχώρησης όσον αφορά τις περισσότερες συμβάσεις εξ αποστάσεως. Σε περίπτωση που ο προμηθευτής έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σχετικά με την παροχή πληροφοριών, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία τουλάχιστον επτά εργάσιμων ημερών για να υπαναχωρήσει αζημίως. Σε περίπτωση που ο προμηθευτής δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σχετικά με την ενημέρωση, η περίοδος αυτή επεκτείνεται σε 3 μήνες (άρθρο 6 παράγραφος 1). Ο προμηθευτής υποχρεούται να επιστρέψει τα καταβληθέντα από τον καταναλωτή ποσά εντός 30 ημερών από την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης (άρθρο 6 παράγραφος 2).

Κατ' αρχήν, ο προμηθευτής διαθέτει τριάντα ημέρες για να εκτελέσει τη σύμβαση (άρθρο 7 παράγραφος 1). Σε περίπτωση κατά την οποία ο προμηθευτής δεν εκτελέσει τη σύμβαση, ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται σχετικώς και πρέπει να του επιστραφούν τα ποσά που ενδεχομένως είχε καταβάλλει (άρθρο 7 παράγραφος 2). Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυνατό να παρασχεθούν υποκατάστατα αγαθά και υπηρεσίες. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι υπάρχουν τα κατάλληλα μέτρα που επιτρέπουν στον καταναλωτή να ζητήσει την ακύρωση μιας πληρωμής σε περίπτωση που χρησιμοποιηθεί δολίως η κάρτα πληρωμής στα πλαίσια συμβάσεων εξ αποστάσεως που καλύπτονται από αυτή την οδηγία 97/7/ΕΚ. Σε περίπτωση δόλιας χρήσης της κάρτας πληρωμής, ο καταναλωτής πρέπει να επαναπιστωθεί για τα ποσά που έχουν καταναλωθεί ή να του επιστραφούν τα ποσά αυτά (άρθρο 8).

Στην περίπτωση παροχής μη παραγγελθέντων αγαθών, η έλλειψη απάντησης του καταναλωτή δεν ισοδυναμεί με συναίνεση (άρθρο 9). Η χρήση αυτοματοποιημένου συστήματος κλήσεως χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση ή μηχανήματος τηλεομοιοτυπίας από έναν προμηθευτή προκειμένου να επικοινωνήσει με έναν καταναλωτή απαιτεί την προηγούμενη συγκατάθεση του καταναλωτή. Άλλα μέσα εξ αποστάσεως επικοινωνίας που καθιστούν δυνατή την ατομική επικοινωνία επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν, μόνον εάν ο καταναλωτής δεν έχει εκδηλώσει την αντίθεσή του (άρθρο 10).

Οι δημόσιοι οργανισμοί, οι οργανώσεις καταναλωτών και οι επαγγελματικές οργανώσεις μπορούν να προσφεύγουν στα δικαστήρια ή στους αρμόδιους διοικητικούς οργανισμούς στην περίπτωση διαφορών (άρθρο 11).

1.7. Ακίνητη περιουσία υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης

Οδηγία 94/47/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 1994 περί της προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης

Στόχος

Η προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών περί προστασίας των ατόμων που αγοράζουν το δικαίωμα χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 94/47/ΕΚ αφορά πτυχές σχετικά με τις πληροφορίες περί των συστατικών στοιχείων της σύμβασης που αφορούν το δικαίωμα χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης και τις διαδικασίες για τον τρόπο καταγγελίας και υπαναχώρησης των συμβάσεων αυτών (άρθρο 1). Κατόπιν αίτησης, ο πωλητής απαιτείται να παράσχει έγγραφο που περιέχει τη γενική περιγραφή του οικείου ακινήτου. Επίσης, στο ίδιο έγγραφο πρέπει να παρέχονται ορισμένα ελάχιστα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα της οδηγίας (ταυτότητα και κατοικία των συμβαλλόμενων μερών, αριθμός της άδειας οικοδόμησης κλπ.) παράλληλα με λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τον τρόπο απόκτησης περαιτέρω πληροφοριών, εάν αυτές απαιτηθούν. Οι πληροφορίες αυτές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της σύμβασης (άρθρο 3).

Ο αγοραστής έχει το δικαίωμα της υπαναχώρησης. Αυτό μπορεί να γίνει εντός 10 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης χωρίς μνεία λόγου με αποτέλεσμα την ακύρωση της σύμβασης (άρθρο 5 παράγραφος 1). Μόνο τα έξοδα εκείνα που προέκυψαν από τη σύναψη της σύμβασης και την υπαναχώρηση εξ αυτής οφείλουν να εξοφληθούν (άρθρο 5 παράγραφος 3). Το δικαίωμα υπαναχώρησης του αγοραστή μπορεί να ασκηθεί εντός 3 μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, εάν δεν περιλαμβάνονται οι πληροφορίες που απαιτούνται από την οδηγία. Στην περίπτωση αυτή ο αγοραστής δεν υποχρεούται σε καμία εξόφληση (άρθρο 5 παράγραφος 1). Κάθε ρήτρα που ενσωματώνεται στη σύμβαση και είναι αντίθετη με τα δικαιώματα του αγοραστή ή/και του πωλητή δυνάμει της οδηγίας δεν θα είναι δεσμευτική για τον αγοραστή (άρθρο 8).

1.8. Εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές

Πρόταση οδηγίας σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και τροποποίηση των οδηγιών 90/619/ΕΟΚ, 97/7/ΕΚ και 98/27/ΕΚ⁴¹

⁴¹. Έως την 5.12.2000, η πρόταση αυτή βρίσκεται στο στάδιο αναμονής της κοινής θέσης του Συμβουλίου ύστερα από την πρώτη ανάγνωση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπου έγιναν τροποποιήσεις στην αρχική πρόταση.

Στόχος

Η δημιουργία εναρμονισμένου και κατάλληλου νομικού πλαισίου για τις συμβάσεις εξ αποστάσεως που αναφέρονται σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες με την παράλληλη εξασφάλιση κατάλληλου επιπέδου προστασίας των καταναλωτών.

Περιεχόμενο

Αυτή η πρόταση οδηγίας στοχεύει στη δημιουργία κοινών κανόνων που θα διέπουν τους όρους υπό τους οποίους συνάπτονται συμβάσεις εξ αποστάσεως που αναφέρονται σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Η πρόταση καλύπτει συμβάσεις λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης εξ αποστάσεως με οποιοδήποτε μέσο που δεν απαιτεί την ταυτόχρονη φυσική παρουσία των μερών της σύμβασης.

Με την πρόταση υπάρχει το καθήκον της παροχής ενημέρωσης προς τον καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Ο προμηθευτής απαιτείται να διαβιβάσει ένα σχέδιο σύμβασης στον καταναλωτή γραπτώς ή σε άλλο σταθερό μέσο, υπό την προϋπόθεση ότι ο καταναλωτής παρέχει την συγκατάθεση του για τη διαβίβαση αυτή. Το σχέδιο σύμβασης πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους συμβατικούς όρους και ρήτρες από κοινού με μια περίληψή τους.

Η πρόταση αναφέρεται στο δικαίωμα περιόδου μελέτης για τον καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης και στο δικαίωμα υπαναχώρησης με ορισμένες εξαιρέσεις, από κοινού με την υποχρέωση πληρωμής για υπηρεσίες που παρέχονται υπό την προϋπόθεση ότι αυτές παρέχονται πριν ο καταναλωτής να ασκήσει το δικαίωμα της υπαναχώρησης.

Οι πληρωμές που καταβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα μπορούν να ακυρωθούν αν γίνει δόλια χρήση των μέσων αυτών και τίθενται όρια σε ορισμένα μέσα εξ αποστάσεως επικοινωνίας.

2. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

2.1. Καθυστερήσεις πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές

Οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές

Στόχος

Η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στα πλαίσια εμπορικών συναλλαγών εντός της ΕΕ, είτε οι καθυστερήσεις πληρωμών είναι μεταξύ επιχειρήσεων είτε μεταξύ των δημόσιων αρχών και μιας επιχείρησης.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 2000/35/ΕΚ περιέχει ένα ευρύ φάσμα μέτρων για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων των πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές εντός της ΕΕ. Η οδηγία εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στα πλαίσια των εμπορικών συναλλαγών (άρθρο 1). Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε όλες τις καθυστερήσεις πληρωμών μεταξύ επιχειρήσεων και μεταξύ δημόσιων αρχών και επιχειρήσεων (άρθρο 2 παράγραφος 1).

Επιπλέον, η οδηγία καθορίζει ένα νομικό πλαίσιο για την αποθάρρυνση των καθυστερήσεων πληρωμών. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο τόκος καθίσταται απαιτητός από την ημέρα που ακολουθεί την ημερομηνία πληρωμής ή το τέλος της περιόδου πληρωμής που καθορίζει η σύμβαση. Εάν η ημερομηνία ή η περίοδος πληρωμής δεν ορίζεται στη σύμβαση, ο τόκος καθίσταται αυτόματα απαιτητός χωρίς να απαιτείται όχληση, 30 ημέρες μετά την παραλαβή του τιμολογίου ή ισοδύναμης αίτησης πληρωμής. Εάν προβλέπεται διαδικασία αποδοχής ή ελέγχου με την οποία επαληθεύεται η αντιστοιχία των αγαθών ή υπηρεσιών με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση ο τόκος καθίσταται απαιτητός 30 ημέρες μετά την ημερομηνία της διαδικασίας. Εάν ο οφειλέτης παραλάβει τιμολόγιο ή ισοδύναμη αίτηση πληρωμής πριν ή κατά την ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιείται αυτή η αποδοχή ή επαλήθευση, ο χρόνος αρχίζει να κυλά από την τελευταία ημερομηνία. Το επιτόκιο που χρεώνεται για τις καθυστερήσεις των πληρωμών είναι εκείνο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συν ένα περιθώριο 7 εκατοστιαίων μονάδων τουλάχιστον (άρθρο 3).

Τα κράτη μέλη ορίζουν επίσης σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις ότι ο πωλητής διατηρεί την κυριότητα των αγαθών μέχρις ότου εξοφληθεί πλήρως το τίμημα, εφόσον έχει συμφωνηθεί ρητώς μέσω του αγοραστή και του πωλητή πριν από την παράδοση των αγαθών ρήτρα παρακράτησης της κυριότητας (άρθρο 4). Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να προβλέψουν ότι, για μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις, ένας εκτελεστός τίτλος μπορεί να εκδίδεται ασχέτως του ύψους της οφειλής, κανονικά εντός 90 ημερολογιακών ημερών από την κατάθεση της αγωγής ή αίτησης του δανειστή στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή (άρθρο 5).

2.2. Διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων

Οδηγία 97/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 1997 για διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων

Στόχος

Η θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων ενημέρωσης και εκτέλεσης για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων έως το ισοδύναμο ποσό των 50.000 ευρώ, που διεξάγονται στα νομίσματα των κρατών μελών και σε ευρώ εντός της ΕΕ και του ΕΟΧ και πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία ενός εντολέα. Ο πρωταρχικός σκοπός της οδηγίας 97/5/ΕΚ είναι να δώσει τη δυνατότητα τα κεφάλαια να μεταφέρονται από ένα μέρος της Κοινότητας σε κάποιο άλλο με ταχύτητα, αξιοπιστία και οικονομικά. "Οι μεταφορές οφειλών" και οι πληρωμές με επιταγές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 97/5/ΕΚ.

Περιεχόμενο

1) Υποχρέωση διαφάνειας έναντι του πελάτη (άρθρα 3 και 4)

Πριν από την πραγματοποίηση μιας διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης, τα ιδρύματα πρέπει να παρέχουν γενικές πληροφορίες σχετικά με τους όρους αυτής της μεταφοράς. Ειδικότερα, το χρόνο εκτέλεσης, τη μέθοδο υπολογισμού κάθε είδους προμηθειών και εξόδων που πρέπει να καταβάλλει ο πελάτης στο ίδρυμα, την ημερομηνία αξίας-έναρξης τοκοφορίας που εφαρμόζει το ίδρυμα, λεπτομέρειες των διαδικασιών έγερσης αξίωσης και προσφυγής και τις χρησιμοποιούμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες αναφοράς.

Μετά την πραγματοποίηση της διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης, τα ιδρύματα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες που συνίσταται σε αναφορά που δίνουν τη δυνατότητα στον πελάτη

να προσδιορίσει τη μεταφορά, το πραγματικό (αρχικό) ποσό της διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης, το ποσό κάθε είδους εξόδων και προμηθειών που βαρύνουν τον πελάτη και την ημερομηνία αξίας-έναρξης τοκοφορίας που εφαρμόζει το ίδρυμα.

Εάν ο εντολέας διευκρίνισε ότι τα έξοδα της διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης θα πρέπει να φέρει, εν όλω ή εν μέρει, ο δικαιούχος, το ίδρυμα οφείλει να τον ενημερώσει σχετικά.

2) Ελάχιστες υποχρεώσεις όσον αφορά τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων

Σε περιπτώσεις διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων με δηλωμένες προδιαγραφές, το ίδρυμα υποχρεούται -εφόσον το ζητήσει ο πελάτης - είτε να δεσμευθεί ως προς την προθεσμία εκτέλεσης της μεταφοράς πίστωσης και ως προς τις προμήθειες και τα έξοδα που απορρέουν από αυτή είτε να απόσχει από την αποδοχή της πραγματοποίησης της μεταφοράς αυτής (άρθρο 5).

Η διασυνοριακή μεταφορά πίστωσης πρέπει να εκτελεστεί εντός της προθεσμίας που έχει συμφωνηθεί. Σε περίπτωση μη τήρησης της συμφωνηθείσας προθεσμίας στην οδηγία έχουν περιληφθεί κανόνες που προβλέπουν αποζημίωση. Δεν καταβάλλεται αποζημίωση, εάν το ίδρυμα του δικαιούχου μπορεί να αποδείξει ότι η καθυστέρηση οφείλεται στον εντολέα ή στο δικαιούχο (άρθρο 6).

Το ίδρυμα του εντολέα, κάθε ενδιάμεσο ίδρυμα και το ίδρυμα του δικαιούχου, μετά την ημερομηνία της αποδοχής της εντολής διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης υποχρεούται να εκτελέσει αυτή τη μεταφοράς πίστωσης για το πλήρες ποσό της. Αυτό ισχύει, εκτός εάν ο εντολέας καθορίσει ότι το κόστος της διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης θα επιβαρύνει εν όλω ή εν μέρει το δικαιούχο. Όταν το ίδρυμα του εντολέα ή το ίδρυμα του δικαιούχου ή οποιοδήποτε ενδιάμεσο ίδρυμα προβαίνει σε μείωση του ποσού της διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης κατά παράβαση της παραγράφου 1, υποχρεούται να καταβάλει στο ακέραιο το παρακρατηθέν ποσό (άρθρο 7).

Σε περίπτωση που το ίδρυμα του εντολέα αποδεχθεί μια εντολή μεταφοράς, αλλά το αντίστοιχο ποσό δεν πιστώνεται στο λογαριασμό του ιδρύματος του δικαιούχου εφαρμόζεται η "εγγύηση επιστροφής χρημάτων" έως και 12.500 ευρώ συν τόκους και τέλη (άρθρο 8).

2.3. Το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων

Οδηγία 98/26/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 1998 σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων

Στόχος

Η μείωση του συστημικού κινδύνου που είναι εγγενής στα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού αξιογράφων και η ελαχιστοποίηση της διακοπής που προκαλείται από την αφερεγγυότητα ενός συμμετέχοντος σε ένα τέτοιο σύστημα. Η οδηγία 98/26/EK δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίσει τα νομικά προβλήματα που συνδέονται ειδικά με καταστάσεις αφερεγγυότητας και πτώχευση (π.χ. δικαιώματα ξένων πιστωτών) και να προστατεύσει την ανάπτυξη μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση (ΕΝΕ) με την προώθηση της αποτελεσματικότητας των διασυνοριακών λειτουργιών.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 98/26/EK προστατεύει το "συμψηφισμό"⁴² στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων, απομονώνει την πρόσθετη ασφάλεια που δίνεται στους χειριστές αυτών των συστημάτων από την επίδραση της πτώχευσης και αποσαφηνίζει τη νομοθεσία που εφαρμόζεται σε διαθέσιμες πρόσθετης εγγύησης που αποδεικνύεται από την καταγραφή σε ένα μητρώο, το αποκαλούμενο "τίτλοι υπό μορφή λογιστικής εγγραφής". Τα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων προστατεύονται επίσης από μια γενική ρήτρα κατά της αφερεγγυότητας ενός συμμετέχοντος σε ένα σύστημα (άρθρο 1 και άρθρο 2). Το δίκαιο που διέπει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή σε ένα σύστημα διακανονισμού αξιογράφων είναι το δίκαιο που εφαρμόζεται στο σύστημα αυτό (άρθρο 3 παράγραφος 3). Η οδηγία καλύπτει επίσης την πρόσθετη ασφάλεια που παρέχεται σε συνδυασμό με τις λειτουργίες των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών όσον αφορά την τέλεση των κεντρικών τραπεζικών λειτουργιών τους (συμπεριλαμβανομένης της εθνικής νομισματικής πολιτικής) (άρθρο 4).

3. ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

Οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1986 για το συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους ανεξάρτητα από τους επαγγελματίες

Στόχος

Η οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου συντονίζει τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν τις νομικές σχέσεις των ελεύθερων επαγγελματιών εμπορικών αντιπροσώπων και των αντιπροσωπευομένων από αυτούς. Η οδηγία, επιδιώκει την κοινωνική προστασία των εμπορικών αντιπροσώπων και θέτει ελάχιστα επίπεδα εναρμόνισης στον τομέα αυτό. Οι διατάξεις της οδηγίας δεν μπορούν να παρεκκλίνουν εις βάρος ενός εμπορικού αντιπροσώπου. Επιτρέπονται συμφωνίες που οδηγούν σε μια σύμβαση πιο ευνοϊκή για τον εμπορικό αντιπρόσωπο. Η οδηγία καθορίζει επίσης τις διατάξεις σχετικά με την αμοιβή του εκπροσώπου και το δικαίωμα αποζημίωσης ή επανόρθωσης όταν ο αντιπρόσωπος υποστεί ζημία από τη λήξη της σύμβασης.

Περιεχόμενο

1) Πεδίο εφαρμογής:

Η οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου εφαρμόζεται σε συμβάσεις αγαθών (και όχι παροχή υπηρεσιών) που συνήφθησαν μεταξύ ενός ανεξάρτητου μεσολαβητή (εμπορικός αντιπρόσωπος) και του αντιπροσωπευομένου. Ο εμπορικός αντιπρόσωπος πρέπει να έχει τη μόνιμη εξουσία να διαπραγματεύεται την πώληση ή την αγορά εμπορευμάτων για λογαριασμό και επί ονόματι άλλου προσώπου (του αντιπροσωπευομένου) ή να διαπραγματεύεται και να συνάπτει τις συναλλαγές επί ονόματι αυτού του αντιπροσωπευομένου με αντίτιμο την αμοιβή.

Δυνάμει της οδηγίας η έννοια του εμπορικού αντιπροσώπου έχει ανεξαρτησία από τον αντιπροσωπευόμενο στον πυρήνα της, κατά συνέπεια εξαιρούνται οι μισθωτοί εμπορικοί

⁴². Η μετατροπή σε καθαρή απαίτηση ή σε καθαρή οφειλή απαιτήσεων και οφειλών που προκύπτουν από εντολές μεταβίβασης στις οποίες ένας συμμετέχων ή συμμετέχοντες απευθύνουν προς ή λαμβάνουν από έναν ή περισσότερους άλλους συμμετέχοντες με τελικό εξαγόμενο μία μόνο καθαρή απαίτηση ή καθαρή οφειλή (Οδηγία 98/26/EK, άρθρο 2 στοιχείο ια)).

αντιπρόσωποι και αντιπρόσωποι του αντιπροσωπευομένου από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (άρθρο 1). Ορισμένες ακόμη κατηγορίες εμπορικών αντιπροσώπων εξαιρούνται επίσης από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (άρθρο 2).

2) Υποχρεώσεις που επιβάλλονται στα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης (άρθρα 3-5)

Η οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου επιβάλλει τη μη εξαιρέσιμη υποχρέωση σε έναν εμπορικό αντιπρόσωπο να μεριμνά για τα συμφέροντα του αντιπροσωπευομένου του και να δρα νόμιμα και με καλή πίστη. Το καθήκον αυτό περιλαμβάνει την υποχρέωση επί του εμπορικού αντιπροσώπου να ασχολείται δεόντως με τη διαπραγμάτευση και ενδεχομένως με τη σύναψη των πράξεων οι οποίες του έχουν ανατεθεί. Ο εμπορικός αντιπρόσωπος πρέπει επίσης να ανακοινώνει στον αντιπροσωπευόμενο κάθε αναγκαία πληροφορία που διαθέτει και να συμμορφώνεται προς τις εύλογες υποδείξεις των αντιπροσωπευομένων.

Ο αντιπροσωπευόμενος έχει την αμοιβαία μη εξαιρέσιμη υποχρέωση να δρα νόμιμα και με καλή πίστη. Ειδικότερα, ο αντιπροσωπευόμενος οφείλει να θέτει στη διάθεση του εμπορικού αντιπροσώπου τα αναγκαία πληροφοριακά έγγραφα που αφορούν τα εκάστοτε εμπορεύματα. Ο αντιπροσωπευόμενος πρέπει επίσης να παρέχει στον εμπορικό αντιπρόσωπο τις αναγκαίες πληροφορίες για την εκτέλεση της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας, ιδίως να ειδοποιεί τον αντιπρόσωπο μέσα σε εύλογη προθεσμία μόλις προβλέψει ότι ο όγκος των εμπορικών πράξεων θα είναι αισθητά μικρότερος από εκείνον που ο αντιπρόσωπος θα έπρεπε να αναμένει κανονικά.

3) Αμοιβή του εμπορικού αντιπροσώπου (άρθρα 6-12)

Ελλείψει σχετικής συμφωνίας ανάμεσα στα μέρη και με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του αστικού δικαίου των κρατών μελών, ο εμπορικός αντιπρόσωπος δικαιούται αμοιβή σύμφωνα με τις συνήθειες που εφαρμόζονται στον τόπο όπου ασκεί τη δραστηριότητα του. Ελλείψει παρόμοιων συνθηκών, ο αντιπρόσωπος δικαιούται εύλογη αμοιβή, αφού ληφθούν υπόψη όλα τα στοιχεία που έχουν σχέση με την εμπορική πράξη (άρθρο 6).

Εάν ο εμπορικός αντιπρόσωπος αμείβεται εν όλω ή εν μέρει με προμήθεια, ένας εμπορικός αντιπρόσωπος δικαιούται προμήθεια για εμπορικές πράξεις που έχουν συναφθεί κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας. Η ρύθμιση της προμήθειας που προβλέπεται δυνάμει της οδηγίας είναι ως εξής:

(1) ο αντιπρόσωπος είναι αρμόδιος για ένα καθορισμένο γεωγραφικό τομέα ή για καθορισμένη ομάδα προσώπων ή εναλλακτικά, όταν ο αντιπρόσωπος έχει αποκλειστικό δικαίωμα για ένα καθορισμένο γεωγραφικό τομέα ή για μια καθορισμένη ομάδα προσώπων και

(2) η πράξη έχει συναφθεί με πελάτη που ανήκει σε αυτό τον τομέα ή αυτή την ομάδα (άρθρο 7).

Το δικαίωμα προμήθειας για εμπορικές πράξεις εξακολουθεί να υπάρχει μετά τη λύση της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας (άρθρο 8), υπό την προϋπόθεση ότι η πληρωμή της προμήθειας είναι ανάλογη των περιστάσεων (άρθρο 9). Η προμήθεια καθίσταται απαιτητή μόλις έχει εκτελεστεί πράξη και πρέπει να καταβληθεί το αργότερο την τελευταία ημέρα του μήνα που ακολουθεί το τρίμηνο κατά τη διάρκεια του οποίου έχει γεννηθεί η σχετική αξίωση (άρθρο 10).

Ο αντιπροσωπευόμενος διαβιβάζει στον εμπορικό αντιπρόσωπο κατάσταση των οφειλόμενων προμηθειών εντός ενός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Ο αντιπρόσωπος δικαιούται να απαιτήσει να του παρασχεθούν όλες οι πληροφορίες που βρίσκονται στη διάθεση του αντιπροσωπευόμενου που απαιτούνται για την επαλήθευση του ποσού των οφειλόμενων σε αυτόν προμηθειών (άρθρο 12).

4) Μορφή, διάρκεια και λήξη της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας (άρθρα 13-20)

Η οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου αφήνει ανοικτή τη δυνατότητα σύναψης εμπορικής αντιπροσωπείας σε προφορική ή γραπτή μορφή, ενώ επαφίεται στα κράτη μέλη να καθορίσουν αν μία σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας είναι έγκυρη εάν δεν αποδεικνύεται γραπτώς. Ανεξαρτήτως αυτού, κάθε μέρος δικαιούται να λάβει από το άλλο, αφού το ζητήσει, ενυπόγραφο έγγραφο που αναφέρει το περιεχόμενο της σύμβασης (άρθρο 13).

Σύμβαση ορισμένου χρόνου την οποία τα δύο μέρη συνεχίζουν να εκτελούν μετά τη λήξη της, θεωρείται ότι μετατρέπεται σε σύμβαση αορίστου χρόνου (άρθρο 14).

Μια σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας αορίστου χρόνου μπορεί να λήξει με κοινοποίηση ενός μήνα για κάθε έτος που η σύμβαση παραμένει σε ισχύ. Δεν είναι δυνατό να οριστούν μικρότερες προθεσμίες με συμφωνία των συμβαλλομένων. Αν τα μέρη ορίσουν μεγαλύτερες προθεσμίες από αυτή, τότε η περίοδος κοινοποίησης πρέπει να είναι η ίδια και για τα δύο μέρη. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν την περίοδο καταγγελίας σε 4-6 μήνες, εφόσον η σύμβαση υπήρχε για τον αντίστοιχο αριθμό ετών (άρθρο 15).

Η οδηγία 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου επιβάλλει επίσης την υποχρέωση σε όλα τα κράτη μέλη να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίζεται στον εμπορικό αντιπρόσωπο το δικαίωμα κατ' αποκοπή αποζημίωσης (άρθρο 17 παράγραφος 2) ή ανόρθωσης (άρθρο 17 παράγραφοι 3-4) εφόσον ο αντιπροσωπευόμενος έχει λύσει τη σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας χωρίς αιτιολόγηση (άρθρο 18). Δεν μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση από το δικαίωμα αυτό πριν από τη λήξη της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας.

Περαιτέρω, σε συμβάσεις που αφορούν την εμπορική αντιπροσωπεία, η ρήτρα περιορισμού των επαγγελματικών δραστηριοτήτων θα είναι έγκυρη, μόνον εάν δεν έχει διάρκεια άνω των 2 ετών και μόνο στο βαθμό που έχει συνομολογηθεί εγγράφως. Η ρήτρα περιορισμού των επαγγελματικών δραστηριοτήτων αφορά επίσης το γεωγραφικό τομέα ή την ομάδα πελατών και το γεωγραφικό τομέα, την ευθύνη των οποίων είχε ο εμπορικός αντιπρόσωπος, καθώς και τον τύπο των εμπορευμάτων των οποίων είχε την αντιπροσωπεία σύμφωνα με τη σύμβαση. Οι διατάξεις της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ δεν θίγουν τις διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες επιβάλλουν άλλους περιορισμούς ως προς το κύρος ή την εφαρμογή ρητρών που περιέχουν υποχρέωση μη ανταγωνισμού ή προβλέπουν ότι τα δικαστήρια μπορούν να μειώσουν τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων που απορρέουν από τις συμφωνίες αυτές (άρθρο 20).

4. ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών

Στόχος

Η άρση ασαφειών και εμποδίων που ενδέχεται να παρεμποδίζουν την ελευθερία παροχής υπηρεσιών, με την αύξηση της ασφάλειας του δικαίου και τη διευκόλυνση προσδιορισμού

των όρων και προϋποθέσεων απασχόλησης που εφαρμόζονται στους εργαζομένους που πραγματοποιούν προσωρινή εργασία σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο το δίκαιο του οποίου διέπει την εργασιακή τους σχέση· η αποφυγή των κινδύνων κατάχρησης και εκμετάλλευσης των αποσπασμένων εργαζομένων.

Περιεχόμενο

1) Πεδίο εφαρμογής

Η οδηγία εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις οι οποίες, στο πλαίσιο διακρατικής παροχής υπηρεσιών, προβαίνουν στην απόσπαση εργαζομένων στο έδαφος ενός κράτους μέλους:

- για λογαριασμό τους και υπό τη διεύθυνσή τους, στο πλαίσιο σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ της επιχείρησης αποστολής και του παραλήπτη της παροχής υπηρεσιών·
- σε εγκατάσταση ή σε επιχείρηση του ομίλου·
- όντας επιχείρηση προσωρινής απασχόλησης, σε χρήστρια επιχείρηση.

2) Υποχρεώσεις

Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι επιχειρήσεις εγγυώνται στους αποσπασμένους εργαζομένους έναν κεντρικό πυρήνα υποχρεωτικών κανόνων προστασίας που καθορίζονται στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου εκτελείται η εργασία:

- από νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ή/και
- από συλλογικές συμβάσεις ή διαιτητικές αποφάσεις οι οποίες έχουν αναγορευθεί σε κανόνες γενικής εφαρμογής, εφόσον αφορούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα της οδηγίας (τομέας οικοδομών).

Οι όροι εργασίας και απασχόλησης που πρέπει να καλύπτονται είναι:

- μέγιστες περίοδοι εργασίας και ελάχιστες περίοδοι ανάπαυσης·
- ελάχιστη διάρκεια ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών·
- ελάχιστα όρια μισθού, συμπεριλαμβανομένων των αποζημιώσεων υπερωριακής εργασίας·
- όροι θέσης εργαζομένων στη διάθεση επιχειρήσεων, ιδίως από επιχειρήσεις προσωρινής απασχόλησης·
- υγεία, ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία·
- προστατευτικά μέτρα σχετικά με τους όρους εργασίας και απασχόλησης των γυναικών σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή λοχείας, των παιδιών και των νέων·
- ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών και άλλες διατάξεις στον τομέα των μη διακρίσεων.

5. ΕΥΘΥΝΗ ΛΟΓΩ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1985 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων (τροποποιήθηκε από την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1999).

Στόχος

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 99/34/ΕΚ) είναι ένα μέτρο εσωτερικής αγοράς που επιδιώκει την ισορροπία μεταξύ υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και σταθερού νομικού πλαισίου ευθύνης για τους παραγωγούς, εξαλείφοντας έτσι τη στρέβλωση του ανταγωνισμού που οφείλεται σε αποκλίνοντα καθεστώτα ευθύνης και διευκολύνοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων υπό κοινούς κανόνες ευθύνης.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ της 25ης Ιουλίου 1985 θέτει κοινούς κανόνες ευθύνης σε περίπτωση ζημιών που προκαλούνται σε μεμονωμένα άτομα από ελαττωματικά προϊόντα. Ένα ελαττωματικό προϊόν είναι οποιοδήποτε κινητό δεν παρέχει την ασφάλεια που δικαιούται κανείς να αναμένει, λαμβανομένων υπόψη της εξωτερικής εμφάνισης του προϊόντος, της ευλόγως αναμενόμενης χρησιμοποίησης του προϊόντος και του χρόνου κατά τον οποίο το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία (άρθρο 2 και άρθρο 6).

Η οδηγία 99/34/ΕΚ επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου στα πρωτογενή αγροτικά προϊόντα. Η ευθύνη του παραγωγού σε κάθε κράτος μέλος για αποζημιώσεις λόγω θανάτου ή σωματικών βλαβών οφειλόμενων σε πανομοιότυπα αντικείμενα με το ίδιο ελάττωμα περιορίζεται σε ποσό όχι κατώτερο των 70 εκατ. ευρώ (άρθρο 16). Η οδηγία δεν θίγει τα δικαιώματα που τα θύματα ενδέχεται να έχουν δυνάμει της υφιστάμενης νομοθεσίας σχετικά με τη συμβατική και μη συμβατική ευθύνη.

Ο παραγωγός (ή ο εισαγωγέας) έχει την ευθύνη να αποζημιώσει το θάνατο ή τη σωματική βλάβη ή βλάβες στην περιουσία που προκλήθηκαν από το ελαττωματικό προϊόν, είτε αυτός είναι αμελής είτε όχι. Το θύμα πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη πραγματικής ζημίας, το ελάττωμα του προϊόντος και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ ελαττώματος και ζημίας (άρθρο 4). Η οδηγία θεσπίζει την κοινή και τη χωριστή ευθύνη όταν δύο ή περισσότερα πρόσωπα ευθύνονται για την ίδια ζημία (άρθρο 5). Ο παραγωγός δεν ευθύνεται, εάν αποδείξει την ύπαρξη συνθηκών απαλλαγής σύμφωνα με τις οποίες μείωσε ή, ενδεχομένως, δεν είχε ευθύνη στην περίπτωση της συμβάλλουσας αμέλειας του θύματος (άρθρο 7).

Το θύμα πρέπει να υποβάλει μήνυση για ζημίες πριν από το τέλος μιας τριετούς περιόδου προθεσμίας. Δυνάμει της οδηγίας ο παραγωγός δεν ευθύνεται για ζημία δέκα χρόνια μετά την κυκλοφορία του προϊόντος στην αγορά (άρθρο 10). Οι απαλλαγές από ευθύνη δεν ισχύουν.

6. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

6.1. Υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου

Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2000 για ορισμένες πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά ("οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο").

Στόχος

Η οδηγία 2000/31/EK επιδιώκει να συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μεταξύ των κρατών μελών (άρθρο 1 παράγραφος 1).

Περιεχόμενο

Η οδηγία περιέχει ορισμένες συγκεκριμένες υποχρεώσεις σχετικά με το δίκαιο των συμβάσεων, ειδικότερα τις ακόλουθες:

- τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το νομικό τους σύστημα να επιτρέπει τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, ιδίως, ότι οι νομικές προϋποθέσεις που ισχύουν για τη διαδικασία σύναψης των συμβάσεων δεν παρακωλύουν τη χρήση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα ούτε αποστερούν τις συμβάσεις αυτές εννόμου αποτελέσματος ή ισχύος λόγω του ότι έχουν συναφθεί με ηλεκτρονικά μέσα (άρθρο 9 παράγραφος 1).
- ο φορέας παροχής υπηρεσιών πρέπει να τηρεί τους κανόνες διαφάνειας που ισχύουν στη συμβατική διαδικασία. Οι κανόνες αυτοί προβλέπουν ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών πρέπει να παρέχει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες κατά τρόπο σαφή κατανοητό και αδιαφιλονίκητο στον καταναλωτή. Ειδικότερα, τα διάφορα τεχνικά στάδια έως τη σύναψη της σύμβασης. Παραδειγματος χάρη, εάν ο φορέας παροχής υπηρεσιών θα αρχειοθετήσει ή όχι τη σύμβαση μετά τη σύναψή της ή εάν προβλέπεται δυνατότητα πρόσβασης σε αυτήν, τα τεχνικά μέσα που θα του επιτρέπουν τον εντοπισμό και τη διόρθωση σφαλμάτων ηλεκτρονικού χειρισμού πριν από την ανάθεση της παραγγελίας και τις γλώσσες στις οποίες μπορεί να συναφθεί η σύμβαση. Περαιτέρω, ο φορέας παροχής υπηρεσιών πρέπει επίσης να δηλώσει τους σχετικούς κώδικες δεοντολογίας στους οποίους υπόκειται, καθώς και τα στοιχεία που επιτρέπουν την πρόσβαση στους εν λόγω κώδικες με ηλεκτρονικά μέσα. Οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται πριν από την ανάθεση της παραγγελίας από τον αποδέκτη της υπηρεσίας (άρθρο 10 παράγραφοι 1 και 2).
- όταν ένας αποδέκτης υπηρεσίας αναθέτει παραγγελία με τεχνολογικά μέσα ο φορέας παροχής υπηρεσιών οφείλει να αποστέλλει αποδεικτικό παραλαβής της παραγγελίας του αποδέκτη χωρίς περιττή καθυστέρηση. Η παραλαβή θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί όταν το μέρος στο οποίο απευθύνεται έχει πρόσβαση σε αυτά (άρθρο 11 παράγραφος 1).
- τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών θέτει στη διάθεση του αποδέκτη της υπηρεσίας τα τεχνικά μέσα που θα του επιτρέψουν να επισημάνει και να επιδιορθώσει τα λάθη του κατά τον ηλεκτρονικό χειρισμό πριν από την ανάθεση της παραγγελίας (άρθρο 11 παράγραφος 2).

6.2. Ηλεκτρονικές υπογραφές

Οδηγία 1999/93/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1999 σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές

Στόχος

Η εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των ηλεκτρονικών υπογραφών, με τη θέσπιση εναρμονισμένου και ενδεδειγμένου νομικού πλαισίου για τη χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 1999/93/ΕΚ επιβάλλει την αναγνώριση των ηλεκτρονικών υπογραφών που προηγουμένως δεν ήταν αναγνωρισμένες, μόνο λόγω της ηλεκτρονικής τους μορφής. Η οδηγία θέτει κριτήρια που διαμορφώνουν τη βάση για τη νομική αναγνώριση των ηλεκτρονικών υπογραφών εστιάζοντας στις υπηρεσίες πιστοποίησης (άρθρο 1). Στις ηλεκτρονικές υπογραφές που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της οδηγίας 1999/93/ΕΚ αποδίδεται αυτομάτως το ίδιο καθεστώς με αυτό των γραπτών υπογραφών στο δίκαιο των ενδιαφερομένων κρατών μελών. Οι υπογραφές αυτές στη συνέχεια γίνονται δεκτές ως αποδεικτικό στοιχείο σε νομικές διαδικασίες κατά τον ίδιο τρόπο με τις ιδίόχειρες υπογραφές (άρθρο 5).

7. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Γενικές παρατηρήσεις

Οι οδηγίες σχετικά με τις τραπεζικές συναλλαγές, τη διασφάλιση και τις κινητές αξίες ορίζουν ένα χρηματοοικονομικό και προληπτικό σύστημα που ρυθμίζει τους όρους ίδρυσης και την κατανομή των υπηρεσιών των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων στην ΕΚ. Εξ ορισμού, συνεπώς, αυτές δεν συνιστούν ρυθμίσεις ιδιωτικού δικαίου. Τα μόνα κείμενα που αφορούν πτυχές του ιδιωτικού δικαίου σχετικά με το δίκαιο των συμβάσεων και τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες είναι τα εξής:

7.1. Τραπεζικές συναλλαγές

7.1.1. Συντελεστές φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Οδηγία 96/10/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαρτίου 1996 περί τροποποίησης της οδηγίας 89/647/ΕΟΚ όσον αφορά την εκ μέρους των αρμόδιων αρχών αναγνώριση του συμβατικού συμψηφισμού (συντελεστές φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων).

Στόχος

Να συμβάλει στην εναρμόνιση της προληπτικής εποπτείας και στην ενίσχυση των προτύπων φερεγγυότητας στα πιστωτικά ιδρύματα της Κοινότητας, προστατεύοντας με τον τρόπο αυτό τους καταθέτες και τους επενδυτές και διατηρώντας την τραπεζική σταθερότητα.

Περιεχόμενο

Η τροποποιημένη οδηγία για τους συντελεστές φερεγγυότητας εφαρμόζεται στα πιστωτικά ιδρύματα (που ορίζονται στην οδηγία 77/780/ΕΟΚ). Οι ίδιοι οι πόροι κάθε πιστωτικού ιδρύματος εκφράζονται ως ποσοστό της σταθμισμένης κατά τον κίνδυνο αξίας των στοιχείων του ενεργητικού και των εκτός ισολογισμού στοιχείων (άρθρο 5 παράγραφος 1).

Η σταθμισμένη κατά τον κίνδυνο αξία των στοιχείων ενεργητικού και των εκτός ισολογισμού στοιχείων αφορά κυρίως τους πιστωτικούς κινδύνους που συνδέονται με πταίσμα του αντισυμβαλλομένου και γίνεται διάκριση μεταξύ του βαθμού του κινδύνου που συνδέεται με

ιδιαίτερα στοιχεία του ενεργητικού και εκτός ισολογισμού στοιχεία και με ειδικές κατηγορίες δανειστών (άρθρο 5).

Οι σταθμίσεις ποικίλλουν μεταξύ στοιχείων χαμηλού κινδύνου και στοιχείων υψηλού κινδύνου (άρθρο 6). Ο προδιαγεγραμμένος ελάχιστος συντελεστής είναι το 8% (άρθρο 10). Μετά τον Ιανουάριο του 1993 τα πιστωτικά ιδρύματα απαιτείται να διατηρούν κάθε στιγμή ένα συντελεστή τουλάχιστον 8%. Αποτελεί αρμοδιότητα της εθνικής εποπτικής αρχής να διασφαλίσει την τήρηση του συντελεστή αυτού (άρθρο 10 παράγραφος 3).

7.2. Ασφάλειες

7.2.1. Ασφάλεια ζωής

Οδηγία 79/267/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5ης Μαρτίου 1979 περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη δραστηριότητας της πρωτασφάλισης ζωής και την άσκηση αυτής (πρώτη οδηγία σχετικά με την ασφάλεια ζωής)

Οδηγία 90/619/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 1990 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την πρωτασφάλισης ζωής και τη θέσπιση διατάξεων που σκοπό έχουν να διευκολύνουν την πραγματική άσκηση της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 79/267/ΕΟΚ (δεύτερη οδηγία σχετικά με την ασφάλεια ζωής)

Οδηγία 92/96/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Νοεμβρίου 1992 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση ζωής και για την τροποποίηση των οδηγιών 79/267/ΕΟΚ και 90/619/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία σχετικά με την ασφάλεια ζωής)

Στόχος

Η διευκόλυνση της αποτελεσματικής άσκησης παροχής υπηρεσιών ασφάλειας ζωής και η θέσπιση ειδικών κανόνων σχετικά με την ελευθερία παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών στον τομέα της ασφάλειας ζωής.

Περιεχόμενο

Οι οδηγίες αυτές στον τομέα της ασφάλειας ζωής θεσπίζουν ένα λεπτομερές σύστημα στον τομέα της ασφάλειας ζωής. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει μια πολύ λεπτομερή υποχρέωση παροχής ουσιωδών πληροφοριών σχετικά με ένα προτεινόμενο συμβόλαιο παροχής ασφάλειας ζωής. Ορισμένες από τις ρήτρες που περιέχονται στις οδηγίες έχουν γενική εφαρμογή, ενώ άλλες εφαρμόζονται μόνο για την παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών. Οι οδηγίες εφαρμόζονται τόσο για την ατομική όσο και για την συλλογική ασφάλεια ζωής αλλά όχι για τη διαχείριση συλλογικών ταμείων συνταξιοδότησης.

Η οδηγία 92/96/ΕΟΚ προβαίνει στη διάκριση μεταξύ εκείνων των ασφαλιστήριων συμβολαίων που αναλαμβάνονται με πρωτοβουλία του ασφαλιζομένου και μιας δεύτερης κατηγορίας, που περιλαμβάνει όλα τα ατομικά συμβόλαια που δεν απορρέουν από τέτοιες πρωτοβουλίες. Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής που δεν συνήφθησαν με πρωτοβουλία του ασφαλιζομένου, η δεύτερη κατηγορία, απολαύουν μεγαλύτερου βαθμού προστασίας.

Οι συμβάσεις που συνήφθησαν με πρωτοβουλία του ασφαλισμένου υπόκεινται στον έλεγχο του κράτους του ασφαλιστή. Πριν συνάψει ασφαλιστήριο συμβόλαιο ζωής με πρωτοβουλία

του σε κάποιο άλλο κράτος μέλος, ο ασφαλιζόμενος πρέπει να υπογράψει μια δήλωση ότι γνωρίζει ότι η δέσμευση υπόκειται στους κανόνες της εποπτείας του κράτους μέλους του ασφαλιστή ο οποίος θα καλύψει τη δέσμευση. Με δική του πρωτοβουλία ο αντισυμβαλλόμενος διαθέτει προθεσμία υπαναχώρησης μεταξύ 15 και 30 ημερών από τη σύμβαση ατομικής ασφάλειας ζωής (οδηγία 90/619/ΕΟΚ, άρθρο 15).

Ένα διαφορετικό καθεστώς εφαρμόζεται στις συμβάσεις που δεν συνήφθησαν με πρωτοβουλία του αντισυμβαλλομένου. Αυτές υπόκεινται στην εφαρμογή και την εποπτεία, από το κράτος μέλος στο οποίο παρέχεται η υπηρεσία, των κανόνων εποπτείας του κράτους μέλους δέσμευσης (έλεγχος από την χώρα στην οποία βρίσκεται ο κίνδυνος). Αυτό ισχύει εφόσον τα μέρη δεν προβούν στην έγκυρη επιλογή του δικαίου κάποιας άλλης χώρας.

Υπάρχουν επίσης οι διατάξεις σχετικά με την επιλογή του δικαίου που θα διέπει τη σχέση μεταξύ του ασφαλιστή και του αντισυμβαλλομένου. Γενικά, το εφαρμοζόμενο δίκαιο θα είναι το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο έγινε η δέσμευση. Υπάρχουν ωστόσο διατάξεις που επιτρέπουν την ελευθερία επιλογής ενός άλλου συμβατικού δικαίου.

Κάθε σύμβαση που υπόκειται στους κανόνες ασφάλειας ζωής της ΕΕ, υπόκειται μόνο σε έμμεσους φόρους επί των ασφαλιστρών που ισχύουν στο κράτος μέλος δέσμευσης. Οι φορολογικές ρυθμίσεις της χώρας του αντισυμβαλλομένου εφαρμόζονται συνεπώς προς όφελος της χώρας αυτής.

7.2.2. Άλλα είδη ασφάλισης πλην της ασφάλειας ζωής

Οδηγία 92/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1992 περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής και για την τροποποίηση των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 88/357/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής).

Στόχος

Ο καθορισμός κανόνων για την άσκηση της διασυνοριακής ασφάλειας πλην της ασφάλειας ζωής που εξισορροπεί τις ανάγκες της ελευθερίας των υπηρεσιών και της προστασίας του καταναλωτή.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 92/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 88/357/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής) θεσπίζει την υποχρέωση του ασφαλιστή να ενημερώσει το μελλοντικό μέρος μιας σύμβασης ασφάλισης για ορισμένες λεπτομέρειες. Ειδικότερα ο ασφαλισμένος πρέπει να ενημερωθεί για το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ή πρόκειται να ευρίσκεται η εταιρική έδρα ή, ενδεχομένως, το υποκατάστημα του ασφαλιστή με τον οποίο θα συναφθεί η σύμβαση. Κάθε έγγραφο που παρέχει ασφαλιστική κάλυψη πρέπει να αναφέρει τη διεύθυνση της εταιρικής έδρας και, κατά περίπτωση, του υποκαταστήματος της ασφαλιστικής επιχείρησης που παρέχει την κάλυψη (άρθρο 43). Η οδηγία 92/49/ΕΟΚ θέτει επίσης την υποχρέωση στον ασφαλιστή να ενημερώνει τον ασφαλισμένο για το εφαρμοστέο επί της σύμβασης δίκαιο πριν από τη σύναψη της προτεινόμενης ασφαλιστικής σύμβασης (άρθρο 31).

7.3. Συναλλαγές σε κινητές αξίες

7.3.1. Δημοσίευση ενημερωτικών δελτίων

Οδηγία 80/390/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Μαρτίου 1980 περί συντονισμού των όρων κατάρτισης, ελέγχου και διάδοσης του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται για την εισαγωγή κινητών αξιών σε χρηματιστήριο αξιών

Στόχος

Η οδηγία 80/390/ΕΟΚ του Συμβουλίου στοχεύει στην παροχή στους υφιστάμενους και μελλοντικούς επενδυτές σε κινητές αξίες επαρκών και αντικειμενικών πληροφοριών με το συντονισμό των απαιτήσεων σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύουν οι εκδότες κινητών αξιών. Η οδηγία 80/390/ΕΟΚ συντονίζει επίσης τους όρους κατάρτισης, ελέγχου και διάδοσης του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται για την εισαγωγή κινητών αξιών σε χρηματιστήριο αξιών.

Περιεχόμενο

Το ενημερωτικό δελτίο πρέπει να περιέχει τα στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα ώστε όσοι προβαίνουν σε επενδύσεις και οι σύμβουλοί τους επί των επενδύσεων να δύνανται να εκτιμούν την περιουσία, τη χρηματοοικονομική κατάσταση, τα αποτελέσματα και τις προοπτικές του εκδότη όπως και τα δικαιώματα που είναι ενσωματωμένα σε αυτές τις κινητές αξίες (άρθρο 4). Παρόμοιες απαιτήσεις εφαρμόζονται στον έλεγχο των λογαριασμών (που περιλαμβάνονται στο ενημερωτικό δελτίο).

Η παραβίαση αυτών των υποχρεώσεων κατά κανόνα θα οδηγήσει στη δημοσίευση παραπλανητικών πληροφοριών. Αυτό θα τιμωρηθεί ως παραβίαση του δικαίου των συμβάσεων ή του δικαίου ζημιών ανάλογα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας.

Οι καθορισμένες αρμόδιες αρχές απαιτείται να ελέγχουν ότι τα στοιχεία του δελτίου πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία 80/390/ΕΟΚ και κατά συνέπεια μπορεί να έχουν ευθύνη όσον αφορά το ιδιωτικό δίκαιο σε περίπτωση έγκρισης ενημερωτικού δελτίου που περιέχει παραπλανητικές πληροφορίες (άρθρο 18). Η οδηγία 80/390/ΕΟΚ δεν θίγει την ευθύνη της αρμόδιας αρχής. Αυτή εξακολουθεί να διέπεται αποκλειστικά από το εφαρμοσμένο εθνικό δίκαιο (άρθρο 18 παράγραφος 4).

7.3.2. Ενημερωτικό δελτίο για κινητές αξίες που αποτελούν αντικείμενο πρόσκλησης προς το κοινό

Οδηγία 89/298/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 1989 για το συντονισμό των όρων κατάρτισης, ελέγχου και κυκλοφορίας του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται όταν απευθύνεται προς το κοινό πρόσκληση για κινητές αξίες

Στόχος

Ο συντονισμός των όρων κατάρτισης, ελέγχου και κυκλοφορίας του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται όταν απευθύνεται προς το κοινό πρόσκληση για κινητές αξίες.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 89/298/ΕΟΚ εφαρμόζεται στις κινητές αξίες, πλην των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων μικτού τύπου, και σε ευρωπαϊκές κινητές αξίες που αποτελούν για πρώτη φορά

αντικείμενο πρόσκλησης προς το κοινό για εγγραφή ή πώληση σε ένα κράτος μέλος (άρθρο 1 παράγραφος 1).

Η οδηγία 89/298/ΕΟΚ επιβάλλει την υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου από το πρόσωπο που προβαίνει στην πρόσκληση (άρθρο 4). Το ενημερωτικό δελτίο πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται για μια ενημερωμένη χρηματοοικονομική αξιολόγηση των κινητών αξιών (άρθρο 11). Υπάρχουν λιγότερο λεπτομερείς κανόνες δημοσιοποίησης όταν δεν υπάρχει αίτηση εισαγωγής στο χρηματιστήριο.

Η οδηγία 89/298/ΕΟΚ δεν επιβάλλει την υποχρέωση εξέτασης του ενημερωτικού δελτίου δημόσιας προφοράς πριν από τη δημοσίευση από τις αρμόδιες αρχές· αυτό επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του κράτους μέλους. Τα μόνα ενημερωτικά δελτία δημόσιας προφοράς που μπορούν να αναγνωριστούν αμοιβαία και να αναγνωρισθούν για πολυεθνικές προσφορές ωστόσο είναι εκείνα που συντάχθηκαν και εξετάστηκαν σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 80/390/ΕΟΚ για τα ενημερωτικά δελτία (άρθρο 21).

7.3.3. Επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών

Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών.

Στόχος

Η απελευθέρωση της πρόσβασης στη συμμετοχή στο χρηματιστήριο και τις χρηματοοικονομικές αγορές στα κράτη μέλη υποδοχής για επενδυτικές εταιρείες που έχουν την άδεια να παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες στα κράτη μέλη προέλευσής τους.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 93/22/ΕΟΚ απαιτεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κανόνες δεοντολογίας τους οποίους πρέπει να τηρεί πάντα η επιχείρηση επενδύσεων (άρθρο 10). Οι κανόνες αυτοί πρέπει να εφαρμόζουν τους κανόνες που καθορίζονται στην οδηγία. Οι εθνικοί κανόνες υποχρεούνται να απαιτούν, μεταξύ άλλων, ότι η εταιρεία επενδύσεων ενεργεί με τρόπο θεμιτό και δίκαιο κατά την άσκηση της δραστηριότητας της ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα των πελατών της με τον καλύτερο τρόπο. Η εταιρεία επενδύσεων απαιτείται επίσης να ενημερώνεται σχετικά με την οικονομική κατάσταση των πελατών της, την εμπειρία τους στον τομέα των επενδύσεων, τους στόχους όσον αφορά τις αιτούμενες υπηρεσίες. Περαιτέρω η εταιρεία επενδύσεων απαιτείται να ανακοινώνει καταλλήλως τις χρήσιμες πληροφορίες και να αποτρέπει τις συγκρούσεις συμφερόντων (άρθρο 11).

Δεν πρόκειται για διατάξεις του δικαίου περί συμβάσεων - πολλές διατάξεις ενδέχεται να επηρεάζουν μια συμβατική κατάσταση, ωστόσο δεν αποτελούν οι ίδιες μέρος του συμβατικού δικαίου.

8. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών

Στόχος

Η εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων, ιδίως το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 95/46/ΕΟΚ επιδιώκει να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ΕΕ. Η οδηγία ρυθμίζει σε επίπεδο ΕΚ το βασικό ατομικό δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως υπό το πρίσμα της σημαντικής αύξησης της διασυνοριακής ροής προσωπικών δεδομένων που απορρέει από την εσωτερική αγορά.

1) Η σύμβαση

- Η επεξεργασία δεδομένων επιτρέπεται να γίνεται εάν είναι απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης της οποίας το ενδιαφερόμενο πρόσωπο (φυσικό πρόσωπο που μπορεί να προσδιοριστεί, άμεσα ή έμμεσα) είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για την εκτέλεση προσυμβατικών μέτρων ληφθέντων αιτήσεϊ του (άρθρο 7).
- Όταν ο εκτελών την επεξεργασία (το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο) ενεργεί κατ' εντολή του υπευθύνου της επεξεργασίας (το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων) πρέπει να υπάρχει σύμβαση ή δικαιοπραξία που να διέπει τη σχέση τους. Αυτή η σύμβαση ή άλλη δικαιοπραξία πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένες εγγυήσεις που δεσμεύουν τον εκτελώντα την επεξεργασία έναντι του υπευθύνου της επεξεργασίας, π.χ. ότι ο εκτελών την επεξεργασία ενεργεί μόνο κατ' εντολή του υπευθύνου της επεξεργασίας (άρθρο 17).

2) Διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες

Η οδηγία 95/46/ΕΚ ορίζει ότι η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες μπορεί να πραγματοποιηθεί, μόνον εάν η εν λόγω τρίτη χώρα εξασφαλίζει "ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας" (άρθρο 25). Υπάρχουν ωστόσο ειδικές καταστάσεις στις οποίες, κατά παρέκκλιση και απουσία ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας δεδομένων που να εξασφαλίζεται από τη χώρα υποδοχής, η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες μπορεί να πραγματοποιηθεί (άρθρο 26).

3) Συμφωνίες και εκφράσεις βούλησης ("Rechtsgeschäft" στη γερμανική νομική βιβλιογραφία)

Το άρθρο 2 στοιχείο η) της οδηγίας 95/46/ΕΚ ορίζει τη συγκατάθεση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα με γενικούς όρους. Οι ειδικές απαιτήσεις για τη συγκατάθεση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα για την επεξεργασία ή τα προσωπικά δεδομένα απαριθμούνται στο άρθρο 7 (αδιαμφισβήτητη συγκατάθεση) και στο άρθρο 8 (ρητή συγκατάθεση).

4) Ευθύνη

Το άρθρο 23 της οδηγίας 95/46/ΕΚ ρυθμίζει την ευθύνη για αθέμιτη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και την αποκατάσταση στο πρόσωπο που θίγεται για την επελθούσα ζημία.

9. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Γενικές παρατηρήσεις

Το δίκαιο των συμβάσεων στον τομέα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (IPR) επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στις εθνικές νομοθετικές διατάξεις. Ωστόσο η διεθνής προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων αποτελεί αντικείμενο τριών σημαντικών πολυμερών συμφωνιών. Συγκεκριμένα αυτές είναι η σύμβαση της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (Paris Act, 1971), η σύμβαση της Ρώμης για την προστασία των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοτηλεόρασης (1961) και η συμφωνία για τις πτυχές που συνδέονται με το εμπόριο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (συμφωνία TRIP, 1995). Περαιτέρω, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της έχουν ήδη αποφασίσει την επικύρωση της συνθήκης περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του ΠΟΠ (WCT) και της συνθήκης του ΠΟΠ για τις ερμηνείες και εκτελέσεις έργων και τα φωνογραφήματα (WPPT) που αναβαθμίζουν σημαντικά τη διεθνή προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και βελτιώνουν τα μέσα καταπολέμησης της πειρατείας σε παγκόσμιο επίπεδο (βλ. παράρτημα Ι).

Στον τομέα των πνευματικών και συγγενών δικαιωμάτων η ΕΚ έχει εγκρίνει πέντε οδηγίες (βλ. κατωτέρω). Υπάρχει μια περαιτέρω οδηγία που ασχολείται με την προστασία της διάταξης. Οι οδηγίες αυτές καθορίζουν συγκεκριμένους κανόνες που αφορούν ειδικότερα, το περιεχόμενο των ουσιαστικών δικαιωμάτων, την αμοιβή των κατόχων των δικαιωμάτων και τη διοίκηση της αμοιβής αυτής.

Οι συμβάσεις παροχής άδειας και οι συμβατικές σχέσεις που αφορούν τα πνευματικά δικαιώματα δεν αποτέλεσαν αντικείμενο γενικής εναρμόνισης στα πλαίσια της Κοινότητας. Αφετέρου, η διαχείριση των δικαιωμάτων ή η παροχή άδειας γενικά και η έκδοση συλλογικής διαχείρισης ειδικότερα αντιμετωπίστηκαν σε πολλά κοινοτικά νομικά μέσα.

9.1. Δικαιώματα εκμίσθωσης, δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας

Οδηγία 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Νοεμβρίου 1992 σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας

Στόχος

Η εναρμόνιση του δικαίου σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων υλικής ενσωμάτωσης, αναπαραγωγής, αναμετάδοσης και διανομής στο κοινό, προκειμένου να παράσχει υψηλό επίπεδο προστασίας της λογοτεχνικής και καλλιτεχνικής ιδιοκτησίας.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 92/100/ΕΟΚ προβλέπει το αποκλειστικό δικαίωμα παροχής άδειας ή απαγόρευσης για το δανεισμό και την εκμίσθωση και των δύο έργων που υπόκεινται στα πνευματικά δικαιώματα και άλλα αντικείμενα που υπόκεινται στα συγγενικά δικαιώματα.

Οι διατάξεις της οδηγίας αναφέρονται στις συμβατικές σχέσεις μεταξύ καλλιτεχνών ερμηνευτών και εκτελεστών αφενός και παραγωγών ταινιών αφετέρου (άρθρο 2 παράγραφος

5, 6 και 7). Περιέχουν κανόνες σχετικά με το τεκμήριο της μεταβίβασης ορισμένων δικαιωμάτων των παραγωγών ταινιών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των δημιουργών και εκτελεστών για εύλογη αμοιβή της εκμίσθωσης φωνογραφημάτων και ταινιών από την οποία δεν χωρεί παραίτηση (άρθρο 4). Η διαχείριση του δικαιώματος αυτού μπορεί να ανατεθεί σε εταιρείες συλλογικής διαχείρισης που εκπροσωπούν δημιουργούς ή καλλιτέχνες εκτελεστές. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στην οδηγία αυτή μπορούν να μεταβιβάζονται, να εκχωρούνται ή να αποτελούν αντικείμενο συμβατικών αδειών (άρθρο 2 παράγραφος 4, άρθρο 7 παράγραφος 2 και άρθρο 9 παράγραφος 4).

9.2. Διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενών δικαιωμάτων

Οδηγία 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 για την εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενών δικαιωμάτων

Στόχος

Η οδηγία 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 θεσπίζει τη συνολική εναρμόνιση της περιόδου προστασίας όλων των ειδών των έργων και του υλικού που προστατεύονται από πνευματικά και συγγενή δικαιώματα στα κράτη μέλη

Περιεχόμενο

Με την οδηγία 93/98/ΕΟΚ η διάρκεια προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων διαρκεί 70 έτη μετά το θάνατο του δημιουργού (ή 70 έτη αφότου ένα ανώνυμο έργο κατέστη νομίμως προσιτό στο κοινό) και 50 έτη για τα συγγενή δικαιώματα μετά το γεγονός από το οποίο αρχίζει να μετρά ο χρόνος (άρθρο 1). Η οδηγία 93/98/ΕΟΚ ασχολείται επίσης με άλλα θέματα, όπως η προστασία προτέρων αδημοσίευτων έργων (άρθρο 4), σχολιασμένων και επιστημονικών δημοσιεύσεων (άρθρο 5) και φωτογραφικών έργων (άρθρο 6).

9.3. Προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών

Οδηγία 91/250/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 1991 για τη νομική προστασία των προγραμμάτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών

Στόχος

Η οδηγία 91/250/ΕΚ στοχεύει στην αναγνώριση της νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών προκειμένου να δημιουργηθεί ένα νομικό περιβάλλον το οποίο θα παρέχει κάποιο βαθμό ασφάλειας έναντι μη εξουσιοδοτημένης αναπαραγωγής αυτών των προγραμμάτων.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 91/250/ΕΚ παρέχει προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας σε προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών ως λογοτεχνικά έργα κατά την έννοια της σύμβασης της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων. Παρέχει ορισμένα αποκλειστικά δικαιώματα και παραθέτει κάποιες εξαιρέσεις για τα δικαιώματα αυτά (συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής δυνατότητας τροποποίησης της μορφής του κώδικα ενός προγράμματος προκειμένου να επιτευχθεί διαλειτουργικότητα με άλλα προγράμματα). Προβλέπει επίσης κανόνες για μερικά ζητήματα εφαρμογής και εναρμονίζει το επίπεδο πρωτοτυπίας που απαιτείται για προστασία.

Η οδηγία αντιμετωπίζει ζητήματα συμβατικών σχέσεων με τη χορήγηση ελάχιστων δικαιωμάτων στους χρήστες. Συγκεκριμένα, το δικαίωμα για οποιαδήποτε νόμιμο χρήστη ενός προγράμματος ηλεκτρονικών υπολογιστών να δημιουργήσει εφεδρικό αντίγραφο του προγράμματος "στο μέτρο που είναι απαραίτητο για τη χρήση αυτή" δεν μπορεί να απαλειφθεί από τη σύμβαση (άρθρο 5 παράγραφος 2). Η δυνατότητα παρακολούθησης, μελέτης ή δοκιμασίας της λειτουργίας του προγράμματος (άρθρο 5 παράγραφος 3) δεν μπορεί να προληφθεί από τη σύμβαση. Περαιτέρω, η οδηγία προβλέπει ότι κάθε συμβατική διάταξη αντίθετη με την εξαίρεση της αποσυμπίλησης (άρθρο 6) είναι άκυρη.

9.4. Βάσεις δεδομένων

Οδηγία 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 1996 σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων

Στόχος

Η οδηγία 96/9/ΕΚ προβλέπει την εναρμονισμένη προστασία, τόσο για τις αυθεντικές βάσεις δεδομένων, μέσω των διατάξεων περί πνευματικών δικαιωμάτων της οδηγίας όσο και τις μη αυθεντικές βάσεις δεδομένων μέσω ενός καθεστώτος ειδικής φύσης.

Περιεχόμενο

Κάθε πρωτότυπη συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων καλύπτεται από τις διατάξεις πνευματικών δικαιωμάτων που περιέχονται στην οδηγία 96/9/ΕΚ (άρθρο 1). Επιπλέον, η οδηγία θεσπίζει ένα καθεστώς ειδικής φύσης που έχει σκοπό την προστασία των μη αυθεντικών βάσεων δεδομένων που δημιουργήθηκαν με σημαντικές επενδύσεις περίοδο 15 ετών (άρθρο 10).

Το δικαίωμα ειδικής φύσης μπορεί να μεταβιβαστεί, να εκχωρηθεί ή να παραχωρηθεί δωρεάν με συμβατική άδεια (άρθρο 7 παράγραφος 3). Η οδηγία περιέχει επίσης μια διάταξη παρόμοια με εκείνες της οδηγίας 91/250/ΕΟΚ σχετικά με τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών (άρθρο 8). Ειδικότερα, κάθε συμβατική συμφωνία αντίθετη με τη δυνατότητα του νόμιμου χρήστη να εξάγει και να επαναχρησιμοποιεί επουσιώδη μέρη του περιεχομένου της για οποιουσδήποτε σκοπούς είναι άκυρη.

9.5. Δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και καλωδιακή αναμετάδοση

Οδηγία 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1993 περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και στην καλωδιακή αναμετάδοση

Στόχος

Να πληρωθούν τα κενά όσον αφορά την προστασία των προγραμμάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης κατά μήκος συνόρων όσον αφορά τη δορυφορική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή την καλωδιακή αναμετάδοση. Η οδηγία 93/83/ΕΟΚ στοχεύει στην άρση των νομικών ασαφειών που απορρέουν από ανισότητες στα επίπεδα προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενών δικαιωμάτων στα κράτη μέλη όσον αφορά τους εθνικούς κανόνες και των ασαφειών σχετικά με το εφαρμόσιμο δίκαιο στον τομέα της διασυνοριακής δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και της καλωδιακής αναμετάδοσης προγραμμάτων από άλλα κράτη μέλη.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 93/83/ΕΟΚ συμπληρώνει την πρωτοβουλία της Κοινότητας για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού τομέα, συγκεκριμένα των στοιχείων που λείπουν στην "οδηγία περί τηλεόρασης χωρίς σύνορα" (89/552/ΕΟΚ), η οποία δεν περιέχει διατάξεις σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία.

Η οδηγία 93/83/ΕΟΚ αναφέρει την αρχή ότι τα δικαιώματα ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και καλωδιακής αναμετάδοσης πρέπει να αποκτούνται μόνο με (ατομική ή συλλογική) συμφωνία (αντί των συστημάτων υποχρεωτικής άδειας) (άρθρα 3 και 8). Η οδηγία ορίζει επίσης την υποχρεωτική διαχείριση από εταιρείες συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων καλωδιακής αναμετάδοσης (άρθρο 9). Προβλέπει επίσης τη συνδρομή ενός ή περισσότερων μεσολαβητών στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει συναφθεί συμφωνία σχετικά με την έγκριση της καλωδιακής αναμετάδοσης μιας εκπομπής (άρθρο 11) και στοχεύει στην πρόληψη της κατάχρησης διαπραγματεύσεων θέσεων (άρθρο 12).

9.6. Τοπογραφίες προϊόντων ημιαγωγών

Οδηγία 87/54/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1986 σχετικά με τη νομική προστασία τοπογραφιών προϊόντων ημιαγωγών

Στόχος

Να προβλεφθεί η νομική προστασία των σχεδίων διατάξεων (τοπογραφιών) των προϊόντων ημιαγωγών, είτε ατομικών συνιστωσών είτε τμήματος ή του συνόλου ενός ολοκληρωμένου κυκλώματος σε ένα πλινθίο ημιαγωγού.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 87/54/ΕΟΚ προστατεύει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του δημιουργού ενός σχεδίου διάταξης υπό την προϋπόθεση ότι το σχέδιο είναι προϊόν των ιδίων πνευματικών προσπαθειών του δημιουργού και δεν αποτελεί σύνηθες σχέδιο στη βιομηχανία. Περιλαμβάνει τα δικαιώματα παροχής άδειας ή άδειας (α) της αναπαραγωγής προστατευμένου σχεδίου και (β) της εμπορικής εκμετάλλευσης εισαγωγής ενός σχεδίου ή ενός προϊόντος που ενσωματώνει το σχέδιο.

Εκκρεμούσες νομοθετικές ενέργειες

Με βάση τη σχετική διάταξη (άρθρο 14 β) της σύμβασης της Βέρνης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε μια οδηγία σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης του δημιουργού (*droit de suite*)⁴³. Το δικαίωμα παρακολούθησης είναι το δικαίωμα σύμφωνα με το οποίο ο δημιουργός ή μετά το θάνατό του οι κληρονόμοι του ή άλλοι δικαιούχοι εισπράττουν ένα ποσοστό επί της τιμής μεταπώλησης του έργου στον τομέα των οπτικών τεχνών κάθε φορά που μεταπωλείται.

Το Συμβούλιο έχει ήδη καταλήξει σε μια κοινή θέση· σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 της κοινής θέσης, η διαχείριση του δικαιώματος μεταπώλησης μπορεί να ανατεθεί σε εταιρείες συλλογικής διαχείρισης.

⁴³. Η πρόταση αυτή βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο αναμονής της δεύτερης ανάγνωσης στο Συμβούλιο των Υπουργών (7.02.2001).

Το σχέδιο οδηγίας σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενή δικαιώματα στη κοινωνία των πληροφοριών στοχεύει στο να εξασφαλίσει μια εσωτερική αγορά όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενή δικαιώματα με ιδιαίτερη έμφαση σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Θα τροποποιήσει και θα συμπληρώσει το υφιστάμενο πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενή δικαιώματα προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις της τεχνολογίας προς όφελος τόσο των κατόχων του δικαιώματος όσο και των χρηστών. Περαιτέρω, θα υλοποιήσει τις κύριες υποχρεώσεις όσον αφορά την ουσία των συνθηκών WIPO-Internet σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το Συμβούλιο έχει ήδη καταλήξει σε πολιτική συμφωνία σχετικά με μια κοινή θέση. Η τελική έγκριση της οδηγίας σχετικά με την πνευματικά ιδιοκτησία και τα συγγενή δικαιώματα στην κοινωνία της πληροφορίας θα μπορούσε να επιτευχθεί έως τις αρχές 2001⁴⁴.

10. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Εκκρεμούσα νομοθετική ενέργεια

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει μια πρόταση για την απλούστευση και τον εκσυγχρονισμό των οδηγιών περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων⁴⁵. Η πρόταση υποβάλλεται με τη μορφή ενός ενιαίου κειμένου για τις συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών προκειμένου να κωδικοποιηθούν οι διαδικασίες που αφορούν αυτές τις συμβάσεις σε ένα μόνο κείμενο προκειμένου να διατηρηθεί η συνεκτικότητα κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας. Ο τίτλος II της πρότασης αφορά τους ειδικούς κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται στις συμβάσεις. Οι προτάσεις βρίσκονται στο αρχικό στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας και μια κοινή θέση του Συμβουλίου δεν αναμένεται νωρίτερα από τον Ιούνιο του 2001.

10.1. Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών

Οδηγία 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1992 για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών.

Στόχος

Ο συντονισμός των διαδικασιών για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών εφόσον μια τέτοια προμήθεια δεν καλύπτεται ήδη από διαδικασίες για την ανάθεση δημόσιων έργων και συμβάσεων δημόσιων προμηθειών.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 92/50/ΕΟΚ εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών των οποίων το προϋπολογιζόμενο ύψος, εκτός ΦΠΑ, είναι ίσο ή μεγαλύτερο των 200 000 ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της προϋπολογιζόμενης συνολικής αμοιβής του παρέχοντος την υπηρεσία. Η οδηγία καλύπτει συμβάσεις υπηρεσιών και αγαθών ή προμηθειών ταυτόχρονα, εάν η τιμή των υπηρεσιών υπερβαίνει αυτή των αγαθών ή των προμηθειών. Η οδηγία δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που διέπονται από ορισμένες διεθνείς συμφωνίες ή χορηγούνται δυνάμει της ειδικής διαδικασίας ενός διεθνούς οργανισμού. Συμβάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως απόρρητες ή των οποίων η εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα

⁴⁴. Η πρόταση αυτή βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο αναμονής της δεύτερης ανάγνωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (7.02.2001).

⁴⁵. ΕΕ C29/11, 30/01/01.

μέτρα ασφάλειας. Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που συνάπτονται δυνάμει αποκλειστικού δικαιώματος που παρέχεται βάσει εθνικών διατάξεων σύμφωνων με τη συνθήκη.

Για όλες τις υπηρεσίες οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να ορίσουν τεχνικές προδιαγραφές σύμφωνες με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Για τις υπηρεσίες εκείνες που ορίζονται ως υπηρεσίες προτεραιότητας (παράρτημα ΙΑ) υπάρχουν πρόσθετοι κανόνες που εφαρμόζονται σχετικά με την επιλογή των διαδικασιών ανάθεσης και των κανόνων που διέπουν τους κανονισμούς μελέτης. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να τηρήσουν ένα από τα τρία είδη διαδικασίας κατά την ανάθεση σύμβασης για υπηρεσίες προτεραιότητας. Πρώτον, υπάρχει η ανοικτή διαδικασία κατά την οποία όλοι οι ενδιαφερόμενοι παρέχοντες υπηρεσίες μπορούν να υποβάλουν προσφορές. Εναλλακτικά, υπάρχει η κλειστή διαδικασία σύμφωνα με την οποία μόνο οι παρέχοντες υπηρεσίες που έχουν προκληθεί να υποβάλουν προσφορές μπορούν να το πράξουν. Τέλος, υπάρχει η διαδικασία με διαπραγμάτευση σε ειδικές περιπτώσεις, που απαριθμούνται στην οδηγία, σύμφωνα με την οποία η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε διαβουλεύσεις με παρέχοντες υπηρεσίες της επιλογής της και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί επίσης να αποφασίσει να διοργανώσει διαγωνισμό μελετών.

Για τις υπηρεσίες προτεραιότητας, η οδηγία θέτει επίσης κοινούς κανόνες δημοσίευσης μέσω της χρήσης πρότυπων ανακοινώσεων. Υπάρχουν επίσης κοινοί κανόνες σχετικά με τη συμμετοχή και την ανάθεση συμβάσεων για να εξασφαλιστεί ότι αυτές ανατίθενται με βάση δηλωμένα κριτήρια. Οι παρέχοντες υπηρεσίες που βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστική διαχείριση ή παύση δραστηριοτήτων μπορούν να αποκλειστούν από την επιλογή.

10.2. Συμβάσεις δημοσίων έργων

Οδηγία 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων

Στόχος

Η παγίωση και ο συντονισμός των διαδικασιών για την ανάθεση των συμβάσεων δημοσίων έργων.

Περιεχόμενο

Η οδηγία 93/37/ΕΟΚ εφαρμόζεται σε συμβάσεις⁴⁶ που έχουν είτε την κατασκευή είτε και την κατασκευή και τη μελέτη έργων που περιλαμβάνουν την οικοδόμηση, θέματα πολιτικού μηχανικού, εγκατάσταση ή εργασίες φινιρίσματος ή την εκτέλεση, με οποιοδήποτε μέσο, ενός έργου που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις που καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή.

Οι αναθέτουσες αρχές του κράτους μέλους που χρηματοδοτούν περισσότερο από το 50% μιας σύμβασης έργου, με υπολογιζόμενο ποσό, χωρίς το ΦΠΑ, άνω ορισμένων ορίων⁴⁷ που

⁴⁶. Πλην εκείνων που αφορούν την παραγωγή, μεταφορά και διανομή πόσιμου νερού: συμβάσεις που χορηγούνται από οντότητες των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή ή η διανομή ενέργειας και συμβάσεις που αφορούν τις τηλεπικοινωνίες. Συμβάσεις που έχουν χαρακτηριστεί απόρρητες ή που αφορούν την προστασία των βασικών συμφερόντων του κράτους μέλους εξαιρούνται επίσης από την οδηγία αυτή. Επίσης ορισμένες συμβάσεις που διέπονται από διεθνείς συμφωνίες ή την ειδική διαδικασία ενός διεθνούς οργανισμού εξαιρούνται.

⁴⁷. Όχι λιγότερα από 5 εκατ. ευρώ, το ποσό αυτό σε εθνικό νόμισμα αναθεωρείται κάθε 2 έτη από την 1η Ιανουαρίου 1992.

χορηγείται από τις ίδιες ή κάποια άλλη οντότητα απαιτούνται να εξασφαλίζουν ότι η σύμβαση αυτή πρέπει να συμμορφώνεται με την οδηγία.

Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να τηρήσει ένα από τρία είδη διαδικασίας κατά τη χορήγηση της σύμβασης. Πρώτον, υπάρχει η ανοικτή διαδικασία κατά την οποία όλοι οι ενδιαφερόμενοι εργολήπτες μπορούν να υποβάλουν προσφορές. Εναλλακτικά, υπάρχει η κλειστή διαδικασία σύμφωνα με την οποία μόνο οι παρέχοντες υπηρεσίες που έχουν προσκληθεί να υποβάλουν προσφορές μπορούν να το πράξουν. Τέλος, υπάρχει, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που απαριθμούνται στην οδηγία, η διαδικασία με διαπραγμάτευση, σύμφωνα με την οποία η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει στους εργολήπτες της επιλογής της και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Η οδηγία υποχρεώνει επίσης τις αναθέτουσες αρχές να δίνουν τεχνικές προδιαγραφές σύμφωνες με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τα έργα γενικά ή τα συμβατικά έγγραφα που αφορούν κάθε σύμβαση. Υπάρχει επίσης η υποχρέωση δημοσίευσης ανακοινώσεων σύμφωνα με ορισμένα προδιαγεγραμμένα πρότυπα και προθεσμίες, παρέχοντας ορισμένα στοιχεία πληροφοριών σχετικά με τη σύμβαση.

Η οδηγία καθορίζει επίσης κανόνες σχετικά με την επιλογή των εργοληπτών και την ανάθεση των συμβάσεων. Ο αποκλεισθείς υποψήφιος ή/και προσφέρων που υποβάλλει σχετική αίτηση πρέπει να ενημερωθεί για τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητας και της προσφοράς του εντός προθεσμίας 15 ημερών. Οι λόγοι αυτοί πρέπει να γνωστοποιηθούν με τη μορφή λεπτομερούς γραπτής έκθεσης σχετικά με κάθε σύμβαση που ανατέθηκε, προσδιορίζοντας την αναθέτουσα αρχή, τους επιλεγέντες υποψήφιους ή προσφέροντες και την αιτιολόγηση της επιλογής τους. Η έκθεση αυτή πρέπει επίσης να παραθέτει τους αποκλεισθέντες υποψήφιους ή προσφέροντες και τους λόγους αποκλεισμού τους, τον ανάδοχο και την αιτιολόγηση της επιλογής της προσφοράς του.

10.3. Διαδικασίες προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων

Οδηγία 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Στόχος

Η οδηγία επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι οι διαδικασίες προσφυγής είναι διαθέσιμες σε οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει ή είχε συμφέρον και το οποίο υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από μια εικαζόμενη παράβαση (άρθρο 1).

Περιεχόμενα

Σε όλα τα κράτη μέλη οι αποφάσεις των αρχών ανάθεσης που παραβιάζουν τη νομοθεσία υπόκεινται σε επανορθώσεις. Οι επανορθώσεις αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν, ιδίως, προσωρινά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής της εν λόγω διαδικασίας ανάθεσης, ακυρώνοντας τις παράνομες αποφάσεις και τη διακριτική συμπεριφορά (άρθρο 2).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Π
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΟΗΕ

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ, θεσπίστηκε στη Νέα Υόρκη το 1974 (όπως τροποποιήθηκε από το ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ της 11.04.1980).

(CONVENTION ON THE LIMITATION PERIOD IN THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS, as amended by the PROTOCOL AMENDING THE CONVENTION ON THE LIMITATION PERIOD IN THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS)

Καθεστώς:

Η συνθήκη βρίσκεται σε ισχύ, όπως τροποποιήθηκε από το πρωτόκολλο (κανένα κράτος μέλος της ΕΕ δεν έχει υπογράψει το πρωτόκολλο ή τη συνθήκη). Η πρώην Γερμανική Λαϊκή Δημοκρατία συμμετείχε στο πρωτόκολλο και ως εκ τούτου στη συνθήκη του 1974, με την προσχώρησή της στο πρωτόκολλο στις 31 Αυγούστου 1989.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΟΗΕ ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΩΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ, ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΕ ΣΤΗ ΒΙΕΝΝΗ ΤΟ 1980.

(UNITED NATIONS CONVENTION ON CONTRACTS FOR THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS)

Καθεστώς:

Μόνο το ΗΒ, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία δεν έχουν προσχωρήσει στη συνθήκη, δηλαδή δεν αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη. Η συνθήκη ισχύει για τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ.

UNCITRAL ΝΟΜΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ, ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ 1992.

(UNCITRAL LEGAL GUIDE ON INTERNATIONAL COUNTERTRADE TRANSACTIONS)

Καθεστώς:

Νομικά μη δεσμευτικό

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΠΕΡΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ, θεσπίστηκε στη Νέα Υόρκη το 1988.

(UNITED NATIONS CONVENTION ON INTERNATIONAL BILLS OF EXCHANGE AND INTERNATIONAL PROMISSORY NOTES)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 10 πράξεις. Δεν έχει υπογραφεί από κανένα κράτος μέλος της ΕΕ.

UNCITRAL ΝΟΜΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, θεσπίστηκε το 1987.

(UNCITRAL LEGAL GUIDE ON ELECTRONIC FUNDS TRANSFERS)

Καθεστώς:

Νομικά μη δεσμευτικό

UNCITRAL ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ, θεσπίστηκε το 1992.

(UNCITRAL MODEL LAW ON INTERNATIONAL CREDIT TRANSFERS)

Καθεστώς:

Δεσμευτικό από τη στιγμή που ενσωματώνεται στο εγχώριο δίκαιο.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΠΕΡΙ ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΣΕ ΣΥΝ/ΓΜΑ, θεσπίστηκε στη Νέα Υόρκη το 1996.

(UNITED NATIONS CONVENTION ON INDEPENDENT GUARANTEES AND STAND-BY LETTERS OF CREDIT)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2000. Δεν έχει υπογραφεί από κανένα κράτος μέλος της ΕΕ.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΓΑΘΩΝ, θεσπίστηκε στο Αμβούργο το 1978 (ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΑΜΒΟΥΡΓΟΥ).

(UNITED NATIONS CONVENTION ON THE CARRIAGE OF GOODS BY SEA)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ την 1.11.1992.

Υπογράφηκε από τη Δανία (18.04.1979), τη Φινλανδία (18.04.1979), τη Γαλλία (18.04.1979), τη Γερμανία (31.03.1978), την Πορτογαλία (31.03.1978) και τη Σουηδία (18.04.1979).

Επικυρώθηκε από την Αυστρία (29.07.1993).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ, θεσπίστηκε στη Βιέννη το 1991.

(UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LIABILITY OF OPERATORS OF TRANSPORT TERMINALS IN INTERNATIONAL TRADE)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 5 πράξεις.

Υπογράφηκε από τη Γαλλία (15.10.1991) και την Ισπανία (15.04.1991).

UNCITRAL ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΙΚΑΙΟ ΠΕΡΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕ ΟΔΗΓΟ ΘΕΣΠΙΣΗΣ, θεσπίστηκε το 1996, με την προσθήκη του άρθρου 5α που εγκρίθηκε το 1998.

(MODEL LAW ON ELECTRONIC COMMERCE WITH GUIDE TO ENACTMENT)

Καθεστώς:

Δεσμευτικό από τη στιγμή που ενσωματώνεται στο εγχώριο δίκαιο.

UNCITRAL Νομικός οδηγός για τη σύνταξη διεθνών συμβάσεων για την κατασκευή βιομηχανικών εγκαταστάσεων, θεσπίστηκε στη Νέα Υόρκη το 1987.

(Legal Guide on Drawing Up International Contracts for the Construction of Industrial Works)

Καθεστώς:

Νομικά μη δεσμευτικό.

2. UNIDROIT (το διεθνές ίδρυμα για την ενοποίηση των πράξεων του δικαίου των συμβάσεων)

UNIDROIT Αρχές των διεθνών εμπορικών συμβάσεων, θεσπίστηκε το 1994.

Καθεστώς:

Νομικά μη δεσμευτικό.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΕΝΙΑΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ, υπογράφηκε στη Χάγη την 1η Ιουλίου 1964.

(CONVENTION RELATING TO A UNIFORM LAW ON THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS)

Καθεστώς:

Ισχύει στο ΗΒ (επικυρώθηκε στις 31.08.1967). Καταγγέλθηκε από την Ιταλία (11.12.1986), τη Γερμανία (1.01.1990), τις Κάτω Χώρες (1.01.1991), το Βέλγιο (1.11.1996) και το Λουξεμβούργο (20.01.1997)).

Υπογράφηκε από την Ελλάδα (ad referendum, 3.08.1964) και τη Γαλλία (31.12.1965).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΟ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ υπογράφηκε στη Χάγη την 1η Ιουλίου 1964.

Καθεστώς:

Ισχύει στο ΗΒ (επικυρώθηκε στις 31.08.1967), ενώ έχει καταγγελθεί από την Ιταλία (11.12.1986), τη Γερμανία (1.01.1990), τις Κάτω Χώρες (1.01.1991), το Βέλγιο (1.11.1996) και το Λουξεμβούργο (20.01.1998).

Υπογράφηκε από την Ελλάδα (ad referendum, 3.08.1964) και τη Γαλλία (31.12.1965).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ, υπογράφηκε στη Γενεύη στις 17 Φεβρουαρίου 1983.

Καθεστώς:

έχει επικυρωθεί από την Ιταλία (16.06.1986) και τη Γαλλία (7.08.1987).

Δεν έχει υπογραφεί από τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ όταν θα γίνει αποδεκτή από δέκα κράτη που αποτελούν μέρη της συνθήκης (άρθρο 33).

UNIDROIT ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ, θεσπίστηκε στην Οτάβα στις 28 Μαΐου 1988.

(CONVENTION ON INTERNATIONAL FINANCIAL LEASING)

Καθεστώς:

Η συνθήκη βρίσκεται σε ισχύ.

Έχει επικυρωθεί από τη Γαλλία (με δήλωση, 23.09.1991) και την Ιταλία (29.11.1993).

Έχει υπογραφεί από τη Φινλανδία (30.11.1990) και το Βέλγιο (21.12.1990).

UNIDROIT ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ, θεσπίστηκε στην Οτάβα στις 28 Μαΐου 1988.

(CONVENTION ON INTERNATIONAL FACTORING)

Καθεστώς:

Η συνθήκη βρίσκεται σε ισχύ.

Επικυρώθηκε από τη Γαλλία (με δήλωση, 23.09.1991), την Ιταλία (29.11.1993) και τη Γερμανία (20.05.1998)

Υπογράφηκε από τη Φινλανδία (30.11.1990), το Βέλγιο (21.12.1990) και το ΗΒ (31.12.1990).

3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΓΙΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΗΡΑ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 20.04.1959.

(EUROPEAN CONVENTION ON COMPULSORY INSURANCE AGAINST CIVIL LIABILITY IN RESPECT OF MOTOR VEHICLES)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ στις 22.09.1969.

Έχει επικυρωθεί από την Αυστρία (10.04.1972), τη Δανία (24.06.1969), τη Γερμανία (5.01.1966), την Ελλάδα (29.05.1961) και τη Σουηδία (22.06.1969).

Έχει υπογραφεί από το Βέλγιο (20.04.1959), τη Γαλλία (20.04.1959), την Ιταλία (20.04.1959) και το Λουξεμβούργο (20.04.1959).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΟΥΣ, υπογράφηκε στο Παρίσι στις 17.12.1962.

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ στις 15.02.1967.

Επικυρώθηκε από το Βέλγιο (14.09.1972), τη Γαλλία (19.09.1967), τη Γερμανία (14.11.1966), την Ιρλανδία (7.05.1963), την Ιταλία (11.05.1979), το Λουξεμβούργο (25.01.1980) και το ΗΒ (12.07.1963)

Υπογράφηκε από την Αυστρία (17.12.1962), την Ελλάδα (17.12.1962) και τις Κάτω Χώρες (17.12.1962).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 27.11.1963.

(CONVENTION ON THE UNIFICATION OF CERTAIN POINTS OF SUBSTANTIVE LAW ON PATENTS FOR INVENTION)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ την 1.08.1980.

Επικυρώθηκε από το Βέλγιο (23.09.1999), τη Δανία (29.09.1989), τη Γαλλία (27.02.1980), τη Γερμανία (30.04.1980), την Ιρλανδία (25.01.1968), την Ιταλία (17.02.1981), το Λουξεμβούργο (14.09.1977), τις Κάτω Χώρες (2.09.1987), τη Σουηδία (3.03.1978) και το ΗΒ (16.11.1977).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 20.01.1966.

(EUROPEAN CONVENTION ON ESTABLISHMENT OF COMPANIES)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 5 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από το Βέλγιο (20.01.1966), τη Γερμανία (5.11.1968), την Ιταλία (24.03.1966) και το Λουξεμβούργο (18.09.1968).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ, υπογράφηκε στο Παρίσι στις 11.12.1967.

(EUROPEAN CONVENTION ON FOREIGN MONEY LIABILITIES)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 3 πράξεις επικύρωσης.

Επικυρώθηκε από το Λουξεμβούργο (9.02.1981).

Υπογράφηκε από την Αυστρία (11.12.1967), τη Γαλλία (11.12.1967) και τη Γερμανία (11.12.1967).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΝΕΩΝ ΩΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΜΙΣΘΩΝ ΒΟΗΘΩΝ (AU PAIR), υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 24.11.1969.

(EUROPEAN AGREEMENT ON "AU PAIR" PLACEMENT)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ στις 30.05.1971.

Επικυρώθηκε από τη Δανία (29.04.1971), τη Γαλλία (5.02.1971), την Ιταλία (8.11.1973), το Λουξεμβούργο (24.07.1990) και την Ισπανία (11.08.1988).

Υπογράφηκε από το Βέλγιο (24.11.1969), τη Φινλανδία (16.07.1997), τη Γερμανία (2.10.1976) και την Ελλάδα (22.08.1979).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ, υπογράφηκε στη Βασιλεία στις 16.05.1972.

(EUROPEAN CONVENTION ON THE PLACE OF PAYMENT OF MONEY LIABILITIES)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 5 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από την Αυστρία (16.05.1972), τη Γερμανία (16.05.1972) και τις Κάτω Χώρες (16.05.1972).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ, υπογράφηκε στη Βασιλεία στις 6.05.1974.

(EUROPEAN CONVENTION ON THE CALCULATION OF TIME-LIMITS)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ στις 28.04.1983.

Επικυρώθηκε από την Αυστρία (11.08.1977) και το Λουξεμβούργο (10.10.1984).

Υπογράφηκε από τη Σουηδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Γερμανία, το Βέλγιο, την Ιταλία και τη Γαλλία.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΓΙΑ ΖΗΜΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΟΧΗΜΑΤΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΗΡΑ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 14.05.1973.

(EUROPEAN CONVENTION ON CIVIL LIABILITY FOR DAMAGE CAUSED BY MOTOR VEHICLES)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 3 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από τη Γερμανία (14.05.1973).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥ Ή ΘΑΝΑΤΟΥ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 27.01.1977.

(EUROPEAN CONVENTION ON PRODUCTS LIABILITY IN REGARD TO PERSONAL INJURY AND DEATH)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 3 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από την Αυστρία (11.08.1977), το Βέλγιο (27.01.1977), τη Γαλλία (27.01.1977) και το Λουξεμβούργο (27.01.1977).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΓΙΑ ΖΗΜΙΕΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, υπογράφηκε στο Λουγκάνο στις 21.06.1993.

(CONVENTION ON CIVIL LIABILITY FOR DAMAGE RESULTING FROM ACTIVITIES DANGEROUS TO THE ENVIRONMENT)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 3 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από τη Φινλανδία (21.06.1993), την Ελλάδα (21.06.1993), την Ιταλία (21.06.1993), το Λουξεμβούργο (22.06.1993), τις Κάτω Χώρες (21.06.1993) και την Πορτογαλία (06.03.1997).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΔΟΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΔΟΡΥΦΟΡΟΥ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 11.05.1994.

(EUROPEAN CONVENTION RELATING TO QUESTIONS ON COPYRIGHT LAW AND NEIGHBOURING RIGHTS IN THE FRAMEWORK OF TRANSFRONTIER BROADCASTING BY SATELLITE)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 7 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από το Βέλγιο (6.08.1998), τη Γερμανία (18.04.1997), το Λουξεμβούργο (11.05.1994), την Ισπανία (11.05.1994) και το ΗΒ (2.10.1996).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ, υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 4.11.1999.

(CIVIL LAW CONVENTION ON CORRUPTION)

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 14 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από το Βέλγιο (8.06.2000), τη Δανία (4.11.1999), τη Φινλανδία (8.06.2000), τη Γαλλία (26.11.1999), τη Γερμανία (4.11.1999), την Ελλάδα (8.06.2000), την Ιρλανδία (4.11.1999), την Ιταλία (4.11.1999), το Λουξεμβούργο (4.11.1999), τη Σουηδία (8.06.2000) και το ΗΒ (8.06.2000).

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΕΡΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΤΟΝ ΚΟΜΙΣΤΗ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ, υπογράφηκε στη Χάγη στις 28.05.1970.

(CONVENTION RELATING TO STOPS ON BEARER SECURITIES IN INTERNATIONAL CIRCULATION)

Καθεστώς:

Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ στις 11.02.1979.

Επικυρώθηκε από την Αυστρία (11.08.1977), το Βέλγιο (23/05/73), τη Γαλλία (23/05/73) και το Λουξεμβούργο (23/05/73).

Υπογράφηκε από τη Γερμανία (28/05/70), την Ιρλανδία (23/04/74), τις Κάτω Χώρες (23/04/74) και το ΗΒ (28.05.1970).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΧΡΕΩΚΟΠΙΑΣ, υπογράφηκε στην Κωνσταντινούπολη στις 5.06.1990.

Καθεστώς:

Η συνθήκη δεν ισχύει. Απαιτούνται 3 πράξεις επικύρωσης.

Υπογράφηκε από το Βέλγιο (13.06.1990), τη Γαλλία (5.06.1990), τη Γερμανία (5.06.2000), την Ελλάδα (5.06.1990), την Ιταλία (15.01.1991) και το Λουξεμβούργο (5.06.1990).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
ΔΙΑΦΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΜΕΣΩΝ

1. Η ΣΥΜΒΑΣΗ

1.1. Γενικά

Η οδηγία **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια είναι η μόνη που παρέχει νομικό ορισμό του όρου «σύμβαση»: «ως σύμβαση νοείται η συμφωνία που συνδέει τον καταναλωτή προς το διοργανωτή και/ή προς τον πωλητή» (άρθρο 2 παράγραφος 5).

Υπάρχουν υποδείγματα συμβάσεων που έχουν συνταχθεί εκ των προτέρων και συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης. Η οδηγία **93/13/ΕΟΚ** για τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές ορίζει πότε μία ρήτρα θεωρείται ότι δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης (άρθρο 3 παράγραφος 2) και συνεπώς υπόκειται σε έλεγχο σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία.

Η οδηγία **2000/35/ΕΚ** για τις καθυστερήσεις πληρωμών προβλέπει επίσης ορισμένα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό του κατά πόσον μία συμφωνία είναι καταχρηστική (άρθρο 3 παράγραφοι 3-5).

Ως έκφραση της γενικής αρχής της νομοθεσίας για την προστασία του καταναλωτή, οι ρήτρες πρέπει να συντάσσονται με σαφή και κατανοητό τρόπο (βλ. οδηγίες **93/13/ΕΟΚ** για τις καταχρηστικές ρήτρες (άρθρο 5), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 3 παράγραφος 2), **1999/44/ΕΚ** για ορισμένες πτυχές της πώλησης καταναλωτικών αγαθών (άρθρο 6 παράγραφος 2), **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 4 παράγραφος 2), καθώς και την πρόταση οδηγίας για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (άρθρο 3 παράγραφος 2)).

Οι καταχρηστικές ρήτρες που χρησιμοποιούνται σε σύμβαση που συνάπτεται με καταναλωτή δεν είναι δεσμευτικές για τον καταναλωτή (άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας **93/13/ΕΟΚ** για τις καταχρηστικές ρήτρες).

Ορισμένες οδηγίες περιέχουν διατάξεις που αντανάκλουν κοινές αρχές όπως η αρχή της καλής πίστης (βλ. οδηγίες **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ελεύθερους επαγγελματίες) (άρθρο 3) και **93/13/ΕΟΚ** για τις καταχρηστικές ρήτρες (άρθρο 3)), καθώς και την αρχή της ευνοϊκότερης για τον καταναλωτή ερμηνείας των συμβατικών διατάξεων (βλ. άρθρο 5 της οδηγίας **93/13/ΕΟΚ** για τις καταχρηστικές ρήτρες).

1.2. Σύναψη της σύμβασης: προσφορά και αποδοχή

Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις συμβάσεις διεθνών πωλήσεων εμπορευμάτων (**CISG**) περιέχει διατάξεις σχετικά με τη σύνταξη της σύμβασης (άρθρα 14-24).

Η CISG παραθέτει τις περιπτώσεις στις οποίες μία πρόταση σύμβασης μπορεί να θεωρείται προσφορά. Επιπλέον, εξετάζει τα θέματα της έναρξης ισχύος, της υπαναχώρησης και της απόρριψης μίας προσφοράς, καθώς και το θέμα της αποδοχής της προσφοράς

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις και το άρθρο 9 της πρότασης οδηγίας για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών,

απαγορεύεται η προμήθεια αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών σε καταναλωτή χωρίς προηγούμενη παραγγελία του (παροχή μη παραγγελθέντων).

1.3. Μορφή

Σύμφωνα με την οδηγία **2000/31/ΕΚ** για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα νομικά συστήματά τους επιτρέπουν τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα.

Η οδηγία **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες) ορίζει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να λάβει από το άλλο, αφού το ζητήσει, ενυπόγραφο έγγραφο. Όμως εν γένει, έγκυρες συμβάσεις μπορούν επίσης να συνάπτονται μόνον προφορικά. (άρθρο 13).

Άλλες οδηγίες σχετικά με την προστασία του καταναλωτή ορίζουν ότι οι συμβάσεις πρέπει να είναι έγγραφες (βλ. οδηγίες **87/102/ΕΟΚ** σχετικά με την καταναλωτική πίστη (άρθρα 4 και 6 παράγραφος), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 4 παράγραφος 2 σημείο β) και **94/47/ΕΚ** σχετικά με τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 4)).

Η οδηγία **99/93/ΕΚ** σχετικά με το πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές καθορίζει κριτήρια με βάση τα οποία οι ηλεκτρονικές υπογραφές θεωρούνται ισοδύναμες προς τις ιδιόχειρες.

1.4. Καταγγελία

Η **CISG** ορίζει ότι η σύμβαση μπορεί να καταγγελθεί με συμφωνία των συμβαλλομένων μερών (άρθρο 29).

Σύμφωνα με το άρθρο 15 της οδηγίας **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες), καθένας από τους συμβαλλόμενους μπορεί να καταγγείλει σύμβαση αορίστου χρόνου, με τήρηση ορισμένης προθεσμίας (1 έως 3 μήνες ανάλογα με τη διάρκεια της σύμβασης).

Ορισμένες οδηγίες για την προστασία του καταναλωτή παρέχουν δικαίωμα υπαναχώρησης χωρίς κύρωση ή χωρίς αιτιολογία (βλ. οδηγία **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 6: περίοδος 7 ημερών), καθώς και στην πρόταση οδηγίας για εξ αποστάσεως συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (περίοδος 14 έως 30 ημερών), **85/577/ΕΟΚ** για τις συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 5, περίοδος 7 ημερών), και **94/47/ΕΚ** σχετικά με τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 5, περίοδος 10 ημερών). Σχετικοί κανόνες περιέχονται επίσης στην οδηγία **90/619/ΕΟΚ** για την πρωτασφάλιση ζωής (άρθρο 15, περίοδος 14 έως 30 ημερών).

2. ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2.1. Υποχρεώσεις του συμβαλλόμενου μέρους που παρέχει την υπηρεσία ή τα αγαθά

2.1.1. Απαίτηση ενημέρωσης

2.1.1.1. Γενικά/Μορφή

Πολλές οδηγίες ορίζουν οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται εγγράφως (βλ. οδηγίες **85/577/ΕΟΚ** για τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 4),

87/102/ΕΟΚ για την καταναλωτική πίστη (άρθρα 4 και 6 παράγραφος 1), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρα 4 παράγραφος 1α και β), **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρα 3 παράγραφος 1 και 2 παράγραφος 4), **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 5), καθώς και την πρόταση οδηγίας για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (άρθρο 3)).

Οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται με σαφή και κατανοητό τρόπο (βλ. οδηγίες **2000/31/ΕΚ** για το ηλεκτρονικό εμπόριο (άρθρο 10.1), **97/7/ΕΚ** τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 5), **85/577/ΕΚ** τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 4), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 4.1), **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 3 παράγραφος 2)).

Οι πληροφορίες που παρέχονται αποτελούν αναπόσπαστο μέρος και δεσμεύουν τον προμηθευτή της υπηρεσίας στην περίπτωση των οδηγιών **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 3 παράγραφος 2) και **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 3 παράγραφος 2)

Υπάρχουν επίσης διατάξεις σχετικά με τις τροποποιήσεις των πληροφοριών και των ανακοινώσεων τους στον καταναλωτή (βλ. οδηγίες **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 3 παράγραφος 2), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 3 παράγραφος 2) και **87/102/ΕΟΚ** για την καταναλωτική πίστη (άρθρο 6 παράγραφος 2)).

2.1.1.2. Παραδείγματα υποχρεώσεων πληροφόρησης και χρόνου κατά τον οποίο πρέπει να παρέχονται οι πληροφορίες

αα) πριν από τη σύναψη της σύμβασης

Υπάρχουν πολλές οδηγίες σχετικές με την προστασία του καταναλωτή οι οποίες προβλέπουν την υποχρέωση παροχής πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Ουσιαστικά, τέτοιες πληροφορίες αφορούν μεταξύ άλλων τα κύρια χαρακτηριστικά των αγαθών και των υπηρεσιών, την τιμή και τα επιπρόσθετα έξοδα, τους διακανονισμούς πληρωμής, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή, καθώς και τις διαδικασίες καταγγελίας της σύμβασης και αποζημίωσης (βλ. οδηγίες **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 4· οι πληροφορίες μπορούν επίσης να δίνονται σε εύθετο χρόνο κατά την εκτέλεση της σύμβασης ή το αργότερο κατά τη στιγμή της παράδοσης (άρθρο 5)), **87/102/ΕΟΚ** για την καταναλωτική πίστη (άρθρο 6· οι πληροφορίες είναι δυνατόν επίσης να παρέχονται μόνον κατά τη σύναψη της συμφωνίας), **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 3 παράγραφος 1), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρα 3 και 4 παράγραφος 1 σημείο α), **92/96/ΕΟΚ** για την πρωτασφάλιση ζωής (άρθρο 31 παράγραφος 1 και παράρτημα ΙΙ, με συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τις εγγυήσεις και τις τιμές εξαγοράς), **97/5/ΕΚ** για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων (άρθρο 3, με συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το χρόνο εκτέλεσης, τις προμήθειες και τα έξοδα.

Σύμφωνα με την οδηγία **2000/31/ΕΚ** για το ηλεκτρονικό εμπόριο, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα τεχνικά στάδια σύναψης της σύμβασης, τον τρόπο συμπλήρωσης της σύμβασης και τις γλώσσες στις οποίες μπορεί να συναφθεί η σύμβαση, καθώς και τους υφιστάμενους κώδικες δεοντολογίας (άρθρο 10 παράγραφοι 1 και 2).

ββ) κατά τη σύναψη της σύμβασης

Η οδηγία για την ασφάλιση νομικής προστασίας **87/344/ΕΟΚ** υποχρεώνει τον ασφαλιστή να ενημερώνει τον ασφαλισμένο για το δικαίωμά του να ζητήσει διαδικασία διαιτησίας και να τον πληροφορεί για το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής δικηγόρου.

Η οδηγία **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια ορίζει στο άρθρο 4 παράγραφος 2 ότι η σύμβαση περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ρήτρες που εκτίθενται στο παράρτημα.

γγ) μετά τη σύναψη της σύμβασης

Σύμφωνα με την τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση ζωής **92/96/ΕΟΚ**, σε κάθε περίπτωση ο ασφαλιστής οφείλει να παρέχει στον ασφαλιζόμενο ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με την ασφαλιστική εταιρεία και τους όρους του ασφαλιστήριου συμβολαίου. Πρέπει να ενημερώνει τον ασφαλιζόμενο σχετικά με τα κέρδη και τις συμμετοχές σε αυτά (άρθρο 31 παράγραφος 2 και παράρτημα ΙΙ). Ομοίως, σύμφωνα με την οδηγία **87/102/ΕΟΚ** για την καταναλωτική πίστη, ο καταναλωτής πληροφορείται κάθε τυχόν ετήσια μεταβολή που επέρχεται στο επιτόκιο ή στα άλλα σχετικά έξοδα (άρθρο 6 παράγραφος 2).

Η οδηγία **97/5/ΕΚ** για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων ορίζει ότι μετά τη διασυνοριακή μεταφορά πίστωσης, τα ιδρύματα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με στοιχεία που θα επιτρέπουν στο καταναλωτή να εξακριβώσει τη μεταφορά, το αρχικό ποσό της μεταφοράς, το ποσό των κάθε είδους εξόδων, κ.τ.λ. (άρθρο 4).

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπρόσωπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες), ο εμπορικός αντιπρόσωπος λαμβάνει κατάσταση των οφειλόμενων προμηθειών, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των προμηθειών.

Σύμφωνα με την οδηγία **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια, ο καταναλωτής πρέπει να λάβει επιπλέον πληροφορίες για το ταξίδι (άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο β).

Σύμφωνα με την οδηγία **85/577/ΕΟΚ** για τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα ακύρωσης μαζί με τα στοιχεία του ατόμου κατά του οποίου μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα (άρθρο 4).

2.1.2. Εμπορικές εγγυήσεις

Υπάρχει ειδική οδηγία για τις εμπορικές εγγυήσεις: η οδηγία **99/44/ΕΚ** σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και τις εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών, η οποία περιέχει διατάξεις για τον ορισμό της εγγύησης, την περιγραφή του περιεχομένου κ.τ.λ. (άρθρο 6).

2.1.3. Εκτέλεση των υποχρεώσεων

Η **CISG** ορίζει την υποχρέωση του πωλητή να παραδίδει τα αγαθά και προβλέπει κανόνες σχετικά με τον καθορισμό του χώρου και του χρόνου παράδοσης (άρθρα 30, 31).

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις, ο προμηθευτής οφείλει να εκτελέσει την παραγγελία το αργότερο εντός προθεσμίας 30 ημερών από την επαύριον της ημέρας κατά την οποία ο καταναλωτής του διαβίβασε την παραγγελία.

Η πρόταση οδηγίας για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προβλέπει τη ρητή συγκατάθεση του καταναλωτή για την εκτέλεση της σύμβασης πριν από το τέλος της περιόδου κατά την οποία ο καταναλωτής μπορεί να ασκήσει το

δικαίωμα υπαναχώρησης (άρθρο 5). Η **CISG** ορίζει ότι επαφίεται στον αγοραστή να αποφασίσει αν θα δεχθεί ή θα αρνηθεί την παράδοση στην περίπτωση που ο πωλητής παραδώσει τα αγαθά πριν από την ορισθείσα ημερομηνία.

2.1.4. Συμμόρφωση της εκτέλεσης με τη σύμβαση

Η οδηγία **99/44/ΕΚ** για ορισμένες πτυχές της πώλησης καταναλωτικών αγαθών ορίζει ότι ο πωλητής πρέπει να παραδίδει καταναλωτικά αγαθά που είναι σύμφωνα προς τη σύμβαση πώλησης και ότι κατά συνέπεια ευθύνεται για κάθε έλλειψη συμμόρφωσης (άρθρα 2 και 3, καθώς και άρθρα 35-44 **CISG**).

Η οδηγία **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια ορίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο οργανωτής και/ή ο πωλητής να φέρει ευθύνη για την εκτέλεση των υποχρεώσεων του (άρθρο 5 παράγραφος 2).

2.2. Υποχρεώσεις του αντισυμβαλλόμενου

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις του αγοραστή, η **CISG** ορίζει ότι ο αγοραστής οφείλει να καταβάλει το τίμημα των αγαθών και να τα παραλαμβάνει (άρθρα 53 και 60). Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών προβλέπει κανόνες για τον καθορισμό, καθώς και το τόπο και το χρόνο της πληρωμής (άρθρα 55 - 59).

Η οδηγία **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες) κάνει διάκριση μεταξύ της συμπεφωνημένης αμοιβής και της προμήθειας που συνηθίζεται και ορίζει κανόνες σχετικά με το δικαίωμα της προμήθειας (άρθρα 6 – 8) και την απόσβεσή του (άρθρο 11). Στην περίπτωση που δεν υπάρχει συμφωνία ή συνήθης πρακτική, ο αντιπρόσωπος δικαιούται εύλογη αμοιβή (άρθρο 6 παράγραφος 1).

3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

3.1. Υπαναχώρηση, καταγγελία και ματαίωση

Οι σχετικές οδηγίες παρέχουν διάφοροι τρόποι παύσης μίας σύμβασης.

Σύμφωνα με την οδηγία **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια, ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση χωρίς κυρώσεις στην περίπτωση που ο οργανωτής του ταξιδιού επιφέρει σημαντική τροποποίηση σε ουσιαστική ρήτρα της σύμβασης.

Ορισμένες οδηγίες ορίζουν δικαιώματα ακύρωσης (βλ. οδηγία **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 5 παράγραφος 1, περίοδος 3 μηνών, και άρθρο 7 για συμβάσεις πίστης)).

Άλλες δεν διαθέτουν σχετικές διατάξεις (βλ. οδηγία **87/102/ΕΟΚ** για την καταναλωτική πίστη).

Σε περιπτώσεις υπαναχώρησης του καταναλωτή, καθώς και σε περιπτώσεις ματαίωσης από τον προμηθευτή χωρίς υπαιτιότητα του καταναλωτή, ορισμένες οδηγίες προβλέπουν το δικαίωμα επιστροφής όλων των ποσών που ο τελευταίος έχει καταβάλει δυνάμει της σύμβασης (βλ. οδηγίες **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 7 παράγραφος 2) και **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 4 παράγραφος 6)).

3.2. Δικαιώματα που προβλέπονται σε συγκεκριμένες οδηγίες

Λόγω του ειδικού στόχου της οδηγίας, ορίζονται διάφορα δικαιώματα των καταναλωτών σε περίπτωση εκτέλεσης που δεν συμμορφώνεται με τη σύμβαση με τις περισσότερες λεπτομέρειες στην οδηγία **99/44/ΕΚ** για ορισμένες πτυχές της πώλησης καταναλωτικών αγαθών (βλ. άρθρο 3: επισκευή ή αντικατάσταση, μείωση του τιμήματος (βλ. επίσης άρθρο 5 της οδηγίας **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια), υπαναχώρηση). Ανάλογα, η οδηγία **2000/35/ΕΚ** για τις καθυστερήσεις πληρωμών προβλέπει παρακράτηση της κυριότητας έως την παράδοση του αγαθού (άρθρο 4).

Η **CISG** προβλέπει ορισμένες δυνατότητες προσφυγής σε περίπτωση παραβίασης της σύμβασης εκ μέρους του πωλητή (π.χ ο αγοραστής μπορεί να απαιτήσει υπό ορισμένες προϋποθέσεις την εκτέλεση των υποχρεώσεων του πωλητή, την παράδοση υποκατάστατων αγαθών ή την αποκατάσταση της έλλειψης συμμόρφωσης με επισκευή· μπορεί επίσης να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση ή να μειώσει το τίμημα (βλ. άρθρα 46-52)).

3.3. Αποζημίωση

Διατάξεις σχετικά με την αποζημίωση σε περίπτωση μη παράδοσης των αγαθών ή παράδοσης αγαθών και υπηρεσιών που δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές απαιτήσεις περιέχονται επίσης στη **CISG** (άρθρο 45 παράγραφος 1β, και άρθρα 74-77), στην οδηγία **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπρόσωπους (ελεύθερους επαγγελματίες) (άρθρο 17), την οδηγία για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων **97/5/ΕΚ** και την οδηγία **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 4 παράγραφοι 6 και 7).

Στην οδηγία **95/46/ΕΚ** για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπεται ειδική αποκατάσταση σε περίπτωση αθέμιτης επεξεργασίας (άρθρο 23 παράγραφος 1). Η οδηγία **2000/35/ΕΚ** για τις καθυστερήσεις πληρωμών προβλέπει ότι με εξαίρεση την περίπτωση που ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση, ο δανειστής έχει το δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση για όλα τα σχετικά έξοδα που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή του τελευταίου (άρθρο 3ε). Επιπλέον, η οδηγία **2000/35/ΕΚ** για τις καθυστερήσεις πληρωμών προβλέπει την καταβολή τόκου ως μορφή κύρωσης τόσο στην περίπτωση που έχει οριστεί όσον και στην περίπτωση που δεν έχει οριστεί ημερομηνία πληρωμής (άρθρο 3).

4. ΕΞΩΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

4.1. Ευθύνη για ελαττωματικά προϊόντα

Η οδηγία **85/374/ΕΟΚ** σχετικά με την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων ορίζει την έννοια του ελαττωματικού προϊόντος και καθορίζει κοινούς κανόνες ευθύνης στην περίπτωση ζημιών που προκαλούνται στα πρόσωπα από ελαττωματικά προϊόντα. Ο παραγωγός ή εισαγωγέας υπόκειται σε υποχρέωση αποζημίωσης είτε έχει διαπράξει πταίσμα είτε όχι. Η οδηγία εισάγει την εις ολόκληρον ευθύνη στην περίπτωση που περισσότερα από ένα άτομα είναι υπεύθυνα για την ίδια ζημιά.

4.2. Η προστασία του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής

Σύμφωνα με την οδηγία **95/46/ΕΚ** για την προστασία των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προβλέπονται ειδικές απαιτήσεις και προϋποθέσεις όσον αφορά τη συγκατάθεση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα (άρθρο 7), ενώ η οδηγία **97/66/ΕΚ** περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού

χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (άρθρο 12 παράγραφος 1) και την οδηγία **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 10) επιτρέπουν μόνον τη χρήση αυτόματων συστημάτων κλήσης ή μηχανών τηλεομοιοτυπίας για το σκοπό της άμεσης εμπορίας σε περίπτωση προηγούμενης συγκατάθεσης. Η τελευταία αυτή διάταξη εξαρτά επίσης τη χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως που επιτρέπουν την επικοινωνία μεταξύ προσώπων από την απουσία ρητής αντίρρησης του καταναλωτή.

Σύμφωνα με τα άρθρα 10,11,12,14 της οδηγίας **95/46/ΕΚ**, σε περίπτωση συλλογής δεδομένων, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά, μεταξύ άλλων, με τους σκοπούς της διαδικασίας για τους οποίους συλλέγονται τα δεδομένα και το δικαίωμα του προσώπου το οποίο αφορούν τα δεδομένα να έχει πρόσβαση σε αυτά και να διορθώνει τα δεδομένα που το αφορούν.

5. Ο ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Ο καταναλωτής δεν έχει το δικαίωμα να παραιτηθεί από τα δικαιώματα που του παραχωρούν οι οδηγίες για την προστασία του καταναλωτή, όπως η **85/577/ΕΟΚ** για τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 6), η **87/102/ΕΟΚ** για την καταναλωτική πίστη (άρθρο 14), η **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 5 παράγραφος 3), η **94/47/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 8), η **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 12 παράγραφος 1), η **99/44/ΕΚ** για ορισμένες πτυχές της πώλησης καταναλωτικών αγαθών (άρθρο 7), η **93/13** για τις καταχρηστικές ρήτρες, η πρόταση οδηγίας για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (άρθρο 11), καθώς και οι οδηγίες **85/374/ΕΟΚ** για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων (άρθρο 12) και **86/653/ΕΟΚ** για τους εμπορικούς αντιπρόσωπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες) (άρθρο 19).

6. ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ

Σύμφωνα με ορισμένες οδηγίες για την προστασία των καταναλωτών, τα κράτη μέλη μπορούν να εισαγάγουν κανόνες που να είναι πιο αυστηροί από αυτούς που συμφωνούνται στις οδηγίες (βλ. οδηγίες **85/577/ΕΟΚ** για τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (άρθρο 8), **87/102/ΕΟΚ** για την καταναλωτική πίστη (άρθρο 15), **90/314/ΕΟΚ** για τα οργανωμένα ταξίδια (άρθρο 8), **94/4/ΕΚ** για τη χρονομεριστική μίσθωση (άρθρο 11), **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (άρθρο 14), **99/44/ΕΚ** για ορισμένες πτυχές της πώλησης καταναλωτικών αγαθών (άρθρο 8) και **93/13/ΕΟΚ** για τις καταχρηστικές ρήτρες (άρθρο 8)).

Πολλές οδηγίες παρέχουν μόνον εναλλακτικές διατάξεις, ενώ σε άλλες οδηγίες παρόμοια θέματα ρυθμίζονται με δεσμευτικό τρόπο (π.χ., διάταξη για το βάρος της απόδειξης της οδηγίας **97/7/ΕΚ** για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις, αφενός, και οδηγία **99/44/ΕΚ** για τις πωλήσεις καταναλωτικών αγαθών, αφετέρου).